

100
TÜRKİYE CUMHURİYETİNİN YÜZÜNCÜ YILI

1. ULUSAL KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU

13 - 14 ARALIK, 2023

YALOVA ÜNİVERSİTESİ

**BİLDİRİ ÖZETLERİ
KİTABI**

Yalova - 2024

I. ULUSAL KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

13-14 Aralık 2023

I. Ulusal Kadının ve Ailenin Güçlendirilmesi Sempozyumu Bildiri Özetleri Kitabındaki yazıların yasal ve bilimsel sorumluluğu yazarlarına aittir. Her hakkı saklıdır. Bu kitabın hiçbir kısmı yayıncısının yazılı izni olmaksızın elektronik veya mekanik, fotokopi, kayıt ya da herhangi bir bilgi saklama, erişim sistemi de dahil olmak üzere herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, basılıp yayınlanamaz, kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz.

e-ISBN : 978-605-69912-8-8

Birinci Baskı
Temmuz 2024

Editörler

Prof. Dr. Elif YÜKSEL OKTAY
Doç. Dr. Yasemin ÇÖLGEÇEN
Dr. Öğr. Üyesi Yusuf Ziya YILDIRIM

YALOVA ÜNİVERSİTESİ
Kadın ve Aile Araştırmaları
Uygulama ve Araştırma Merkezi

I. ULUSAL
KADININ VE AILENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

ÖNSÖZ

Son yıllarda ülkemizde kadının ve ailenin güçlendirilmesine yönelik politika uygulamalarının hız kazandığı söylenebilir. Kadınların güçlendirilmelerine yönelik uygulamaların temel amacı nüfusumuzun neredeyse yarısını oluşturan kadınların ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasi dışlanma yaşamadan, ayrımcılığa uğramadan toplumun her alanında güçlü bir şekilde yer almalarıdır. Konuya ilişkin olarak yapılan çok sayıda çalışmanın yanı sıra yakın zamanda önce “Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2018-2023) hazırlanmış ve hayata geçirilmiştir. Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı’nda eğitim, sağlık, ekonomi, karar alma mekanizmalarına katılım, medyadan oluşan beş temel politika eksenine ilişkin mevcut durum, temel amaç, hedefler, stratejiler ve faaliyetler düzenlenmiştir. Şu anda bu çalışmalar daha da hızlanmış 2024-2028 yıllarını kapsayan Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı ile eğitim, sağlık, ekonomi, liderlik ve karar alma mekanizmalarına katılım ve çevre ve iklim değişikliğinden oluşan beş yeni politika eksenini belirlenmiştir.” (Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2024). Unutulmamalıdır ki kadınların güçlü olduğu toplumlar güçlü toplumdur. Çünkü güçlü kadınların yer aldığı aileler güçlü ailelerdir.

Akademik yazında ortak bir tanımı olmayan ve genellikle “toplumu oluşturan en küçük birim” şeklinde tanımlanan aile kavramının öneminin oldukça büyük olduğu şüphe götürmez. Ailede yetişen bireyler toplumların geleceğinin şekillenmesinde, toplumların varlığının sürdürülmesinde, güçlü toplumların oluşmasında yer almaktadırlar. Dolayısıyla ailelerin güçlendirilmesi güçlü bireylerin ve güçlü toplumların varlığının temel anahtarıdır.

Günümüzde aile yapısında da hızlı bir değişim yaşanmaktadır. Batı toplumlarına bakıldığında evlilik kurumuna verilen değerin gittikçe azaldığı, aile bağlarının zayıfladığı, nikahsız birlikliklerin yaygınlaştığı, cinsiyetsizleştirmeye yönelik söylemlerin, politika uygulamalarının arttığı ve buna ilişkin olumlu görüşlerin artarak mevzunun normalleştirilmeye başlandığı, geçmişten bugüne istatistiklere bakıldığında da boşanma oranlarında gittikçe artış olduğu görülmektedir. Aile yapısındaki bu olumsuz değişimin sosyal medya, televizyon kanalları ve bazı basın kuruluşları aracılığıyla küresel güçler tarafından desteklendiği aşikardır. Son yıllarda ülkemizde aile kurumunun benzer saldırılar altında olduğuna, aile bağlarının ve aileye ilişkin değerlerin zayıfladığına, boşanma oranlarının arttığına ve evlenme oranlarının azaldığına ilişkin tartışmalar devam etmektedir.

“Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır. Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması ve aile planlamasının öğretimi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilâtı kurar.” şeklindeki Anayasamızın 41. maddesi Türkiye Cumhuriyeti’nin sosyal bir hukuk devleti olduğu vurgulanan 2. maddenin en temel sonucudur. Devletimiz ilgili Bakanlıklar vasıtasıyla bu yükümlülüklerini yerine getirmeye çalışmakta, yukarıda bahsettiğimiz Batıdaki aile yapısının yaşadığı bu değişimin yaşanmaması, ailenin korunması ve güçlendirilmesi için politikaları ve bu politikalara yönelik uygulamaları hayata geçirmektedir. Yakın zamanda “Türkiye Cumhuriyeti Anayasası başta olmak üzere ailenin korunması ve güçlendirilmesi konularında ortaya konan yasal ve hukuki metinler, üst politika belgeleri, Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve temel evrensel insan hakları beyannameleri ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından ortaya konan stratejik planlar üzerine inşa edilen ve özellikle On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028), Vizyon Belgesi ve Eylem Planına referans teşkil eden öncelikli politika belgesi olarak Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Vizyon Belgesi ve Eylem Planı (2024-2028) oluşturulmuştur (Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2024).

Bütün bu çalışmalara üniversiteler de bilimsel çalışmalar, sempozyumlar ve konferanslar ile destek olmaktadır. Kadının ve Ailenin güçlendirilmesi hedefine katkı yapma amacıyla Yalova Üniversitesi Kadın ve Aile Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (YÜKAM) ev sahipliğinde Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi, Düzce Üniversitesi Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (DÜKAM), Fırat Üniversitesi Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (FÜKÇAM), Giresun Üniversitesi Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (GÜKAM), Sakarya Üniversitesi Kadın Araştırmaları uygulama ve Araştırma Merkezi (SAUKAM), Sinop Üniversitesi

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (SİNKAMER), Süleyman Demirel Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi (SDÜKASAUM)'nin yanı sıra Birlikte Kanserle Mücadele Derneği, Diyanet İşleri Başkanlığı Yalova Müftülüğü, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Yalova İl Müdürlüğü, Yalova İl Özel İdaresi, Yalova Ticaret ve Sanayi Odası, Yalova Belediyesi paydaşlarıyla 13-14 Aralık 2023 tarihinde "I. Ulusal Kadının ve Ailenin Güçlendirilmesi Sempozyumu" düzenlenmiştir. Esasen kadının güçlü olması hem ailenin, hem de toplumun güçlü olması demektir. Güçlü kadın, güçlü aile, güçlü toplum demektir. Sempozyumun odak konusu "kadın ve ailedir.

Sempozyumda ekonomi, felsefe, hukuk, islami ilimler, medya ve iletişim, sosyal politika, sosyal hizmet, sosyoloji, sağlık ve tarih bilimleri alanındaki farklı konularda kadınlara ve ailelere ilişkin 80'e yakın bildiri özeti gönderilmiş, bu bildirilerden 72'si kabul edilmiş, 69 bildiri ise sunulmuştur. Sempozyumun açılışında Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürü Sayın Gülser USTAOĞLU bizlerle olmuş, konuşmalarıyla sempozyumumuza değer katmışlardır.

Üniversitelerin yanı sıra kamu kurumlarından (Yalova İl Emniyet Müdürlüğü, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Yalova İl Müdürlüğü, Tarım ve Orman Bakanlığı, Bursa Gıda ve Yem Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Yalova Müftülüğü), sivil toplum kuruluşlarından (BİKAMDER, Memur-Sen Konfederasyonu) katılımcıların yanı sıra bağımsız araştırmacılar da bildirimleriyle Sempozyuma katkıda bulunmuştur. Sempozyum'un sonunda düzenleme kurulu üyeleriyle yapılan oturumda paydaş üniversitelerin bulunduğu illerin "kadın ve aile dostu" olup olmadığı, hangi konularda eksiklikler yaşandığı, illerin bu konuda avantaj ve dezavantajlarının tartışılacağı "Kadın ve Aile Dostu Kent" çalışmaları düzenlenmesi kararı alınmıştır.

Sempozyuma destek veren kıymetli rektörümüz Prof. Dr. Sayın Mehmet BAHÇEKAPILI'ya, Yalova valisi Dr. Sayın Hülya KAYA'ya, paydaş üniversitelerimizin kıymetli rektörlerine, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürü Sayın Gülser USTAOĞLU'na, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Yalova İl Müdürü Sayın Arif LAÇİN'e, Yalova İl Özel İdaresi Meclis Başkanı Sayın Hasan SOYGÜZEL'e, Yalova Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Sayın Cemil DEMİRYÜREK'e, dönemin Belediye Başkanı Sayın Mustafa TUTUĞ'a, Yalova İl Müftülüğü'ne ve Müftü Yardımcısı Sayın Ayşe Betül BALIKÇI'ya Birlikte Kanserle Mücadele Derneği (BİKAMDER) Başkanı Nurcan BAYAR ve Dernek üyelerine, bildirimleriyle, hakemlik ve oturum başkanlığı yaparak katkıda bulunan paydaş üniversitelerimizin kadın ve aileye ilişkin araştırma merkezi müdürlerine (Prof. Dr. Bahar DEMİREL, Prof. Dr. Reyhan Ayşen WOLFF, Doç. Dr. Nuriye ÇELİK, Doç. Dr. Şule ÇEVİKER AY, Dr. Öğr. Üyesi Hafsa KESGİN, Dr. Öğr. Üyesi Onur YERLİKAYA ŞAŞMAZ), Doç. Dr. İlknur KARAASLAN'a, Doç. Dr. Emel İŞTAR IŞIKLI'ya, Doç. Dr. Sine ERDOĞAN MERCAN'a, Sempozyumda oturum başkanlığı yapan diğer kıymetli hocalarımıza (Prof. Dr. Ali Rıza ABAY, Prof. Dr. Arzu YILDIRIM, Prof. Dr. Aysen TOKOL, Prof. Dr. Ebru CEYLAN, Prof. Dr. Ersin KAVİ, Prof. Dr. Fethi GÜNGÖR, Prof. Dr. Hüsniye CANBAY TATAR, Prof. Dr. Rabia HACIHASANOĞLU AŞILAR, Prof. Dr. Taner TATAR, Prof. Dr. Yusuf ALPER), sempozyuma bildirimleriyle değer katan kıymetli katılımcılara, sempozyum fikrinin oluşmasından sona ermesine kadar geç saatlere kadar büyük özveriyle benimle çalışan YÜKAM müdür yardımcıları Doç. Dr. Yasemin ÇÖLGEÇEN'e, Dr. Öğr. Üyesi Sinem AYANOĞLU TEPEKÖZCAN'a, mesai kavramı olmadan gece, gündüz her daim destek veren, yanımızda olan, özet bildiri kitabının düzenlemesi başta olmak üzere davet mektuplarından, katılım belgelerine kadar bütün evrakların tasarımını yapan yardımcım Dr. Öğr. Üyesi Yusuf Ziya YILDIRIM'a, ayrıca Dr. Öğr. Üyesi Hasan ÇÖLGEÇEN'e ve Dr. Kutluğ Kağan KARAHAN'a, Arş. Gör. Azize VELİOĞLU'na, özel sektörden destekçilerimiz Yalova Geceleri Kolonyaları'ndan Sayın Arzu İNAN DİLSİZOĞLU'na ve Grandpipe San. Ve Tic. AŞ'ye, Yalova Garden AŞ. Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Metin KARAKUŞ'a, teknik destekte bulunan Sayın Adem GÜNERİ ve Sayın Murat GÜNERİ'ye ve Sempozyumda görev yapan kıymetli talebelerimize ve dinleyicilere çok teşekkür ediyorum.

Prof. Dr. Elif YÜKSEL OKTAY
YÜKAM Müdürü
Yalova - 2024

SEMPOZYUM ONURSAL BAŞKANI

Prof. Dr. Mehmet BAHÇEKAPILI (Yalova Üniversitesi Rektörü)

SEMPOZYUM KURULLARI

Düzenleme Kurulu Dönem Başkanı

Prof. Dr. Elif YÜKSEL OKTAY, Yalova Üniversitesi

Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Reyhan Ayşen WOLFF, Giresun Üniversitesi

Prof. Dr. Bahar DEMİREL, Fırat Üniversitesi

Doç. Dr. İlknur KARAASLAN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Doç. Dr. Sine ERDOĞAN MERCAN, Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi

Doç. Dr. Şule ÇEVİKER AY, Düzce Üniversitesi

Doç. Dr. Emel İŞTAR IŞIKLI, Düzce Üniversitesi

Doç. Dr. Hafsa KESGİN, Sakarya Üniversitesi

Doç. Dr. Nuriye ÇELİK, Sinop Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Onur YERLİKAYA ŞAŞMAZ, Fırat Üniversitesi

Yürütme Kurulu

Prof. Dr. Elif YÜKSEL OKTAY

Doç. Dr. Yasemin ÇÖLGEÇEN

Dr. Öğr. Üye. Yusuf Ziya YILDIRIM

Dr. Öğr. Üyesi Sinem AYANOĞLU TEPEKOZCAN

Bilim Kurulu

Prof. Dr. Ali Rıza ABAY	Yalova Üniversitesi
Prof. Dr. Arzu YILDIRIM	Yalova Üniversitesi
Prof. Dr. Aysen TOKOL	Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Bahar DEMİREL	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Cahit KÜLEKÇİ	Yalova Üniversitesi
Prof. Dr. Elif YÜKSEL OKTAY	Yalova Üniversitesi
Prof. Dr. Ersin KAVİ	Yalova Üniversitesi
Prof. Dr. Fethi GÜNGÖR	Yalova Üniversitesi
Prof. Dr. Hacı Yunus TAŞ	Yalova Üniversitesi
Prof. Dr. Handan Asude BAŞAL	Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Hüsniye CANBAY TATAR	Yalova Üniversitesi
Prof. Dr. Kadriye BAKIRCI	Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Rabia H. AŞILAR	Yalova Üniversitesi
Prof. Dr. Reyhan Ayşen WOLFF	Giresun Üniversitesi
Prof. Dr. Senay YÜRÜR	Yalova Üniversitesi
Prof. Dr. Taner TATAR	Yalova Üniversitesi
Prof. Dr. Vefik ARICI	Yalova Üniversitesi
Prof. Dr. Verda ÖZGÜLER	Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Veysel BOZKURT	İstanbul Üniversitesi
Doç. Dr. Ayşe ÖZDEMİR	Uşak Üniversitesi
Doç. Dr. Ayşe Sıdıka OKTAY	Süleyman Demirel Üniversitesi
Doç. Dr. Elif Özlem ÖZÇATAL	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Doç. Dr. Emel BAHADIR YILMAZ	Giresun Üniversitesi
Doç. Dr. Emel İŞTAR IŞIKLI	Düzce Üniversitesi
Doç. Dr. Eda ŞAHİN	Giresun Üniversitesi
Doç. Dr. Fatma KIZIL	Yalova Üniversitesi
Doç. Dr. Fatma K. GÜLOĞLU	Yalova Üniversitesi
Doç. Dr. Sine ERDOĞAN MERCAN	Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi
Doç. Dr. Süheyla ÜÇİŞİK ERBİLEN	Doğu Akdeniz Üniversitesi
Doç. Dr. Şadiye ÖZCAN	Yalova Üniversitesi
Doç. Dr. Yasemin ÇÖLGEÇEN	Yalova Üniversitesi
Doç. Dr. Uğur Bekir DİLEK	Yalova Üniversitesi
Dr. Metin ÖKSÜZ	Yalova Üniversitesi

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	1
SEMPOZYUM KURULLARI.....	3
İÇİNDEKİLER.....	5
GENEL PROGRAM	11
SEMPOZYUM OTURUMLARI	12
BİLDİRİ ÖZETLERİ	16
SEMPOZYUM ALBÜMÜ.....	91

13 ARALIK ÇARŞAMBA - BİRİNCİ GÜN OTURUMLARI 14:00-15:15

ARONYA SOLUNU Oturum Başkanı - Prof. Dr. RABİA HACIHASANOĞLU AŞILAR

Dr. Duygu DEMİR

Çocuklarda Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu, Aile Eğitimi ve Hemşirelik Yaklaşımları..... 17

Doç. Dr. Şadiye ÖZCAN

Kadın Üreme Sağlığına Genel Bakış ve Kadınların Güçlendirilmesi..... 18

Dr. Öğr. Üyesi Vesile ADIGÜZEL

Doğum Sonrası Dönemde Ortaya Çıkan Depresyonun Annelik Rolüne Etkisi 19

Cihan MERT, Öğr. Gör. Dr. Metin ÖKSÜZ

Toplum Ruh Sağlığı Merkezinden (TRSM) Hizmet Alan Bireylerin Aile Üyelerinin Psiko-Sosyal Destek İhtiyaçlarının İncelenmesi: Gümüşhane Örneği..... 20

Yılmaz ÇETİN

Aileye Yönelik Bir Tehdit Olarak Uyuşturucu Maddeler ve Suç İlişkisi Üzerine Bir Araştırma..... 21

TERMAL SALONU Oturum Başkanı - PROF. DR. REYHAN AYŞEN WOLFF

Öğr. Gör. Dr. Zülal ŞAHİN

Kadının ve Ailenin Güçlendirilmesinde Ebeveynlik Performansı 22

Doç. Dr. Burcu GEZER ŞEN

Kadınların Güçlendirilmesinde Eğitimin Rolü 23

Doç. Dr. Emel İŞTAR IŞIKLI, Mazlum YAŞAR

Üniversiteli Gençlerin Aile İle İlgili Kavramlara Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi..... 24

Doç. Dr. Hafsa KESGİN

Ailenin Güçlenmesini Engellemeye Dönük Güncel Sorunlar Ve Çözüm Yolları 25

Dr. Servet AVŞAR

Türk Dünyasında Kadınların Önemi..... 26

I. ULUSAL
KADININ VE AILENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

YÜRÜYEN KÖŞK SALONU

Oturum Başkanı - PROF. DR. ERSİN KAVİ

Prof. Dr. Asuman GÖLGELİ

Kent Konseyi Kadın Meclisleri: Kayseri Kadın Meclisi Örneği 27

Ayşe Betül BALIKÇI

Diyanet İşleri Başkanlığı Aile Ve Dini Rehberlik Bürolarının İşleyiş Ve Kadın İle Aileye Yönelik Faaliyetleri Hakkında Bir İçerik Analizi 28

Sıdıka AYDIN

Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesinde Kamu Görevlileri Sendikalarının Rolü Memur-Sen Örneği... 29

Yasemin YİGEN

Yalova Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü ŞÖNİM Hizmetlerinin Değerlendirilmesi..... 30

Turgut AÇARI

İslam'ın Kadına Bakışı ve Ona Sağladığı Haklar 31

HERSEK LAGÜNÜ SALONU

Oturum Başkanı - PROF. DR. YUSUF ALPER

Prof. Dr. Yusuf ALPER

“Kadın Dostu” Sosyal Sigorta Kolu: Ölüm Sigortası 32

Gökay GÜN

Ülkemizde Uygulanan Sosyal Koruma Kapsamında Kadının Ve Ailenin Güçlendirilmesinde Yaşlılık, Malullük Ve Ölüm Sigorta Kollarının Önemi 33

Meryem ÇOŞKUN

Evde Çalışan Kadın Ve Karşılıksız Emeği..... 34

Doç. Dr. Süheyla ÜÇİŞİK ERBİLEN

İklim Değişikliğinin Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğine Yansımaları..... 35

Kübra KARAHANOĞLU

Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Yazılı Basında Kadına Yönelik Ayrımcı Haber Dilinin Haber Örnekleri Üzerinden İncelenmesi..... 36

13 ARALIK ÇARŞAMBA - BİRİNCİ GÜN OTURUMLARI 15:30-16:45

ARONYA SOLUNU

Oturum Başkanı - PROF. DR. AYSEN TOKOL

Doç. Dr. Emel İŞTAR IŞIKLI

Medeni Durumlarına Göre Kadın Tasvirlerinin İncelenmesi: Düzce Örneği..... 37

Prof. Dr. Reyhan Ayşen WOLFF, Prof. Dr. Neziha MUSAOĞLU

Birleşmiş Milletler (BM) ve 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü..... 38

Öğr. Gör. Dr. Metin ÖKSÜZ

Boşanma Sürecindeki Eşlere Yönelik Güçlendirme Çalışması: Vaka Sunumu 39

Doç. Dr. Emine GÜMÜŞ BÖKE

Kadına Yönelik Şiddet Söyleminde İslam'ın Bakışı..... 40

I. ULUSAL
KADININ VE AILENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

TERMAL SALONU

Oturum Başkanı - PROF. DR. EBRU CEYLAN

- Arş. Gör. Dr. Kenan Evren YAŞAR*
6284 Sayılı Kanun ve Ceza Muhakemesine Hâkim Olan İlkeler Kapsamında “Kadının Beyanı Esastır” ilkesinin değerlendirilmesi: Mitler ve Gerçekler 42
- Arş. Gör. Melisa Asena YEŞİLYURT*
Çocuk Düşürme ve Düşürtme Suçları Bağlamında Kadının Kendi Bedeni Üzerinde Tasarruf Hakkı 43
- Arş. Gör. Dr. Kenan Evren YAŞAR*
Aile İçi Şiddetin Önlenmesi Bağlamında Aynı Konutta Birlikte Yaşayanlara Kötü Muamele Suçu (TCK m. 232/1) 44
- Prof. Dr. Ebru CEYLAN*
Türk Hukukunda Velayet Hakkının Önemi Ve Velayet Hakkıyla İlgili Temel Prensipler 45

YÜRÜYEN KÖŞK SALONU

Oturum Başkanı - PROF. DR. ZEHRA VİLDAN SERİN

- Öğr. Gör. Dr. Yasemin TARCAN*
İslamcı Kadın Yazar Cihan Aktaş’ın Kadının Çalışma Hayatı İle İlgili Görüşleri Ve Değerlendirilmesi... 46
- Doç. Dr. İlknur KARAASLAN, Doç. Dr. Esra ATABAY, Zeynep G. ÇARBUĞA, Gülşen B.ATASEVEN*
Dijital Okuryazarlık ve Kadın..... 47
- Damla BUĞA*
Sosyal Medya Kullanımı Ve Aile İçi İletişimin Sosyal Hizmet Perspektifinden İncelenmesi..... 48
- Dr. Öğr. Üyesi Elif YILDIRIM*
İnsani Güvenlik Perspektifinden Kadınların Gıda Güvenliğinin Değerlendirilmesi 49

HERSEK LAGÜNÜ SALONU

Oturum Başkanı - PROF. DR. ARZU YILDIRIM

- Öğr. Gör. Fatma YEŞİL*
Tip 1 Diyabetli Çocukların Diyabet Eğitimi ve Giyilebilir Teknoloji..... 50
- Öğr. Gör. Şeyda DEMİR*
OSB’li Çocuk Annelerinin OSB Tanı Sürecinde Biyopsikososyotinsel Destek İhtiyacının Sosyal Hizmet Perspektifinden Değerlendirilmesi..... 51
- Arş. Gör. Zehra Su TOPBAŞ*
Cinsiyetçilik, İçselleştirilmiş Cinsiyetçilik ve Kadın Ruh Sağlığı..... 52
- Prof. Dr. Elif YÜKSEL OKTAY, Arş. Gör. Dr. Aysel TANYILDIZ, Nurcan BAYAR*
BİKAMDER’E Üye Kanser Hastası Kadınların Tanı Sonrası Yaşadıkları Psikososyal Sorunlar..... 53

I. ULUSAL
KADININ VE AILENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

14 ARALIK PERŞEMBE - İKİNCİ GÜN OTURUMLARI 10:00-11:15

ARONYA SOLUNU

Oturum Başkanı - PROF. DR. BAHAR DEMİREL

- Doç. Dr. Betül YILMAZ, Özgenur ÇAĞLAYANKAYA*
Türkiye'nin İkinci Yüzyılında Akademide Kadınlar ve Kadın Yöneticiler 54
- Doç. Dr. Şule ÇEVİKER AY*
Kadın Öğrencilerin Kampüste Yaşadığı Sorunlar Ve Kadın Dostu Kampüsten Beklentileri..... 55
- Doç. Dr. Yasemin ÇÖLGEÇEN*
Kadın Akademisyenlerin/Öğrencilerin Kampüste Yaşadığı Sorunlar Ve Beklentiler: Kadın Dostu Kampüs
..... 56
- Prof. Dr. Bahar DEMİREL*
Akademide Kadın Mühendislerin Temsili ve İyileştirme Önerileri..... 57

TERMAL SALONU

Oturum Başkanı - PROF. DR. TANER TATAR

- Kübra KARAKÖZ*
Hititler'de Kadın ve Aile Yapısının Günümüz Anadolu Kültürü ile Benzer Yanları..... 59
- Doç. Dr. Hasan GÜMÜŞOĞLU*
Modernleşmesi Sürecinde Aile Yapısını Yıpratın Faktörler Temelinde Jön Türklerin Aile ve Kadın
Hakkındaki Görüşleri..... 60
- Doç. Dr. Kamile ÇETİN*
Klasik Türk Edebiyatı Şairlerinde Anne Teşbihi ve İlgisiyle Karşılınan Kavramlar Üzerinde Bir Deneme
..... 61

YÜRÜYEN KÖŞK SALONU

Oturum Başkanı - PROF. DR. ALİ RIZA ABAY

- Doç. Dr. Süleyman AYDIN*
Kur'an ve Sünnet Işığında Kadın ve Aile 62
- Öğr. Gör. Mahmut Sami KÖKTAŞ, Prof. Dr. Fethi GÜNGÖR*
Ev İçi Şiddetin Kültürel Kaynakları: Türkiye'de Din Kültürü Örneği..... 63
- Dr. Öğr. Üyesi İlyas ERPAY, Arş. Gör. Yasemin ATEŞMEN ÖZER*
Türkiye'de Din Eğitimi Biliminin Ortaya Çıkma ve Gelişim Sürecinde Kadının Rolü ve Kadın Figürler 64
- Murat ALTUNTAŞ, Prof. Dr. Ali Rıza ABAY*
Geçici Koruma Altındaki Suriyeli Kadınların Entegrasyon Süreci ve Çalışma Hayatında Karşılaştığı
Sorunlar: Kocaeli Örneği 65
- Dr. Öğr. Üyesi Emrah EKER*
Farklı Cinsel Eğilimlere Dair Mitler ve Güncel Yaklaşımlar..... 66

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

HERSEK LAGÜNÜ SALONU

Oturum Başkanı - PROF. DR. FETHİ GÜNGÖR

Mehebbet ERENDAĞ

Türkiye'ye Göç Eden Ahıska Türklerinin Aile Dinamikleri..... 67

Sena KAYA, Doç. Dr. Fatma Kahraman GÜLOĞLU

Tır Şoförü Eşlerinin Aile Yükünün Sosyal Hizmet Açısından İncelenmesi: Düzce Örneği 69

Dr. Öğr. Üyesi Esra Nur KAZAR

Çoklu Dezavantajlılık Bağlamında Tek Ebeveynli Kadınların Yaşadıkları Sorunlar Üzerine Nitel Bir Araştırma..... 70

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ERÇORUMLU

İç Göçün Aile Kurumu Üzerindeki Etkileri 71

14 ARALIK PERŞEMBE - İKİNCİ GÜN OTURUMLARI 11:30-13:00

ARONYA SOLUNU

Oturum Başkanı - PROF. DR. HÜSNIYE CANBAY TATAR

Prof. Dr. Hüsnüye CANBAY TATAR

Acele Etmek ve Geç Kalmak: Büyümek..... 72

Dr. Öğr. Üyesi Hasan ÇÖLGEÇEN

ILO Sözleşmelerinde Kadınlara Yönelik Düzenlemeler..... 73

Gözde AĞIRBAŞ

Fırat Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Algısına ve Rollerine Bakış Açılarının İncelenmesi 74

Prof. Dr. Elif Yüksel OKTAY, İlknur AKSU

Türkiye'de Kadın Psikologların İş-Yaşam Dengesinin Değerlendirilmesi..... 75

Arş. Gör. Duygu KÜÇÜKŞAHİN KAYA, Prof. Dr. Ersin KAVİ

Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dallarında Kadınlarla İlgili Yazılan Tezlerin İçerik Analizi: 2013-2023 Dönemi..... 77

TERMAL SALONU

Oturum Başkanı - DOÇ. DR. İLKNUR KARAASLAN

Dr. Sema ÇAĞLAYAN

Kadına Yönelik Şiddet Olaylarında Gösterişçi Duyarlılığın Medya Yansımalarının Eleştirisi..... 78

Yasemin TURAN

Medya Sarmalında Kadın ve Aileyi Güçlendirmek 79

Dr. Öğr. Üyesi Sinem AYANOĞLU TEPEKOZCAN

Kadının Güçlendirilmesinde Medyanın Önemi 80

Beyza KURTBAY, Prof. Dr. Elif YÜKSEL OKTAY

Yalova'da Yaşayan Yabancı Kadınların Sorunları..... 81

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

YÜRÜYEN KÖŞK SALONU

Oturum Başkanı - DOÇ. DR. HAFSA KESGİN

- Arş. Gör. Dr. Kutluğ Kağan KARAHAN, Dr. Öğr. Üyesi Yusuf Ziya YILDIRIM*
11. Kalkınma Planında Ailenin Güçlendirilmesine Yönelik Hedeflerin Analizi..... 82
- Dr. Özlem İSTANBULLU PAKSOY*
Toplumsal Bakış Açısı ile Gıda Mühendisliği'nin Değerlendirilmesi 83
- Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Latif BAKIŞ*
Kadın ve Felsefe: Kadın Hakkı Kavramı Üzerine Kritik Analitik Bir Tahlil..... 84

HERSEK LAGÜNÜ SALONU

Oturum Başkanı - DOÇ. DR. NURİYE ÇELİK

- Arş. Gör. Azize VELİOĞLU*
İşyerinde Cinsel Taciz 85
- Dr. Öğr. Üyesi Onur YERLİKAYA ŞAŞMAZ*
Kadın İstihdamını Artırmaya Yönelik Sosyal Politikaların Karşılaştırmalı Analizi 86
- Buse KALAYCIOĞLU MEMİ*
Kamuda Çalışan Kadın Personelle Yönelik Mobbingin Disiplin Cezası Bağlamında Değerlendirilmesi ... 88
- Prof. Dr. Elif YÜKSEL OKTAY*
İklim Değişikliğinin Kadınlar Üzerindeki Etkisi 89

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ
SEMPOZYUMU

13-14 ARALIK 2023 YALOVA

GENEL PROGRAM

1. GÜN : 13 ARALIK ÇARŞAMBA

10:30 - 12:00	AÇILIŞ - Mehmet Okul Konferans Salonu Saygı Duruşu ve İstiklal Marşı Açılış Konuşmaları - Prof. Dr. Elif YÜKSEL OKTAY, YÜKAM Müdürü - Hasan SOYGÜZEL, Yalova İl Özel İdaresi İl Genel Meclisi Başkanı - Mustafa TUTUK, Yalova Belediye Başkanı - Dr. Hülya KAYA, Yalova Valisi - Gülser USTAOĞLU, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı – Kadının Statüsü Genel Müdürü - Prof. Dr. Mehmet BAHÇEKAPILI, Yalova Üniversitesi Rektörü
12:00 - 14:00	Öğle Yemeği
14:00 - 15:15	1. Oturumlar - İİBF
15:15 - 15:30	Çay-Kahve Arası
15:30 - 16:45	2. Oturumlar - İİBF
17:30	Gala Yemeği İçin Kampüsten Hareket
18:00	Gala Yemeği

2. GÜN : 14 ARALIK PERŞEMBE

10:00 - 11:15	1. Oturumlar - İİBF
11:15 - 11:30	Çay-Kahve Arası
11:30 - 13:00	2. Oturumlar - İİBF
12:00 - 14:00	Öğle Yemeği
14:00 - 15:00	KAPANIŞ OTURUMU
15:00	Sosyal Gezi

I. ULUSAL
KADININ VE AILENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

SEMPOZYUM OTURUMLARI

13 ARALIK ÇARŞAMBA - BİRİNCİ GÜN OTURUMLARI 14:00-15:15

ARONYA SOLUNU		Oturum Başkanı - Prof. Dr. RABİA HACIHASANOĞLU AŞILAR
Saat	Katılımcı	Bildiri Başlığı
14:00 - 14:15	Duygu DEMİR	Çocuklarda Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu, Aile Eğitimi ve Hemşirelik Yaklaşımları
14:15 - 14:30	Doç. Dr. Şadiye ÖZCAN	Kadın Üreme Sağlığına Genel Bakış ve Kadınların Güçlendirilmesi
14:30 - 14:45	Dr. Öğr. Üyesi Vesile ADIGÜZEL	Doğum Sonrası Dönemde Ortaya Çıkan Depresyonun Annelik Rolüne Etkisi
14:45 - 15:00	Cihan MERT, Öğr. Gör. Dr. Metin ÖKSÜZ	Toplum Ruh Sağlığı Merkezinden (TRSM) Hizmet Alan Bireylerin Aile Üyelerinin Psiko-Sosyal Destek İhtiyaçlarının İncelenmesi: Gümüşhane Örneği
15:00 - 15:15	Yılmaz ÇETİN	Aileye Yönelik Bir Tehdit Olarak Uyuşturucu Maddeler ve Suç İlişkisi Üzerine Bir Araştırma
15:15 - 15:30		ARA

TERMAL SALONU		Oturum Başkanı - PROF. DR. REYHAN AYŞEN WOLFF
Saat	Katılımcı	Bildiri Başlığı
14:00 - 14:15	Öğr. Gör. Dr. Zülal ŞAHİN	Kadının ve Ailenin Güçlendirilmesinde Ebeveynlik Performansı
14:15 - 14:30	Doç. Dr. Burcu Gezer ŞEN	Kadınların Güçlendirilmesinde Eğitimin Rolü
14:30 - 14:45	Doç. Dr. Emel İŞTAR IŞIKLI, Mazlum YAŞAR	Üniversiteli Gençlerin Aile ile İlgili Kavramlara Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi
14:45 - 15:00	Doç. Dr. Hafsa KESGİN	Ailenin Güçlenmesini Engellemeye Dönük Güncel Sorunlar ve Çözüm Yolları
15:00 - 15:15	Dr. Servet AVŞAR	Türk Dünyasında Kadınların Önemi
15:15 - 15:30		ARA

YÜRÜYEN KÖŞK SALONU		Oturum Başkanı - PROF. DR. ERSİN KAVİ
Saat	Katılımcı	Bildiri Başlığı
14:00 - 14:15	Prof. Dr. Asuman GÖLGELİ	Kent Konseyi Kadın Meclisleri: Kayseri Kadın Meclisi Örneği
14:15 - 14:30	Ayşe Betül BALIKÇI	Diyanet İşleri Başkanlığı Aile ve Dini Rehberlik Bürolarının İşleyiş ve Kadın ile Aileye Yönelik Faaliyetleri Hakkında Bir İçerik Analizi
14:30 - 14:45	Sıdika AYDIN	Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesinde Kamu Görevlileri Sendikalarının Rolü Memur-Sen Örneği
14:45 - 15:00	Yasemin YİGEN	Yalova Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü ŞÖNİM Hizmetlerinin Değerlendirilmesi
15:00 - 15:15	Turgut AÇARI	İslam'ın Kadına Bakışı ve Ona Sağladığı Haklar
15:15 - 15:30		ARA

HERSEK LAGÜNÜ SALONU		Oturum Başkanı - PROF. DR. YUSUF ALPER
Saat	Katılımcı	Bildiri Başlığı
14:00 - 14:15	Prof. Dr. Yusuf ALPER	"Kadın dostu" Sosyal Sigorta Kolu: Ölüm Sigortası
14:15 - 14:30	Gökay GÜN	Ülkemizde Uygulanan Sosyal Koruma Kapsamında Kadının ve Ailenin Güçlendirilmesinde Yaşlılık, Malullük Ve Ölüm Sigorta Kollarının Önemi
14:30 - 14:45	Meryem ÇOŞKUN	Evde Çalışan Kadın ve Karşılıksız Emeği
14:45 - 15:00	Doç. Dr. Süheyla ÜÇİŞİK ERBİLEN	İklim Değişikliğinin Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğine Yansımaları
15:00 - 15:15	Kübra KARAHANOĞLU	Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Yazılı Basında Kadına Yönelik Ayrımcı Haber Dilinin Haber Örnekleri Üzerinden İncelenmesi
15:15 - 15:30		ARA

I. ULUSAL
KADININ VE AILENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

13 ARALIK ÇARŞAMBA - BİRİNCİ GÜN OTURUMLARI 15:30-16:45

ARONYA SOLONU		Oturum Başkanı - PROF. DR. AYSEN TOKOL
Saat	Katılımcı	Bildiri Başlığı
15:30 - 15:45	Doç. Dr. Emel İŞTAR IŞIKLI	Medeni Durumlarına Göre Kadın Tasvirlerinin İncelenmesi: Düzce Örneği
15:45 - 16:00	Prof. Dr. Reyhan Ayşen WOLF, Prof. Dr. Nezih MüSAOĞLU	Birleşmiş Milletler (BM) ve 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü
16:00 - 16:15	Öğr. Gör. Dr. Metin ÖKSÜZ	Boşanma Sürecindeki Eşlere Yönelik Güçlendirme Çalışması: Vaka Sunumu
16:15 - 16:30	Doç. Dr. Emine GÜMÜŞ BÖKE	Kadına Yönelik Şiddet Söyleminde İslam'ın Bakışı

TERMAL SALONU		Oturum Başkanı - PROF. DR. EBRU CEYLAN
Saat	Katılımcı	Bildiri Başlığı
15:30 - 15:45	Arş. Gör. Dr. Kenan Evren YAŞAR	6284 Sayılı Kanun ve Ceza Muhakemesine Hâkim Olan İlkeler Kapsamında "Kadının Beyanı Esastır" ilkesinin değerlendirilmesi: Mitler ve Gerçekler
15:45 - 16:00	Arş. Gör. Melissa Asena YEŞİLYURT	Çocuk Düşürme ve Düşürtme Suçları Bağlamında Kadının Kendi Bedeni Üzerinde Tasarruf Hakkı
16:00 - 16:15	Arş. Gör. Dr. Kenan Evren YAŞAR	Aile İçi Şiddetin Önlenmesi Bağlamında Aynı Konutta Birlikte Yaşayanlara Kötü Muamele Suçu (TCK m. 232/1)
16:15 - 16:30	Prof. Dr. Ebru CEYLAN	Türk Hukukunda Velayet Hakkının Önemi ve Velayet Hakkıyla İlgili Temel Prensipler

YÜRÜYEN KÖŞK SALONU		Oturum Başkanı - PROF. DR. ZEHRA VİLDAN SERİN
Saat	Katılımcı	Bildiri Başlığı
15:30 - 15:45	Öğr. Gör. Dr. Yasemin TARCAN	İslamcı Kadın Yazar Cihan Aktaş'ın Kadının Çalışma Hayatı ile İlgili Görüşleri Ve Değerlendirilmesi
15:45 - 16:00	Doç. Dr. İlknur KARAASLAN, Doç. Dr. Esra ATABAY, Zeynep Gülsüm ÇARBUĞA, Gülşen Badesu ATASEVER	Dijital Okuryazarlık ve Kadın
16:00 - 16:15	Damla BUĞA	Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İçi İletişimin Sosyal Hizmet Perspektifinden İncelenmesi
16:15 - 16:30	Dr. Öğr. Üyesi Elif YILDIRIM	İnsani Güvenlik Perspektifinden Kadınların Gıda Güvenliğinin Değerlendirilmesi

HERSEK LAGÜNÜ SALONU		Oturum Başkanı - PROF. DR. ARZU YILDIRIM
Saat	Katılımcı	Bildiri Başlığı
15:30 - 15:45	Öğr. Gör. Fatma YEŞİL	Tip 1 Diyabetli Çocukların Diyabet Eğitimi ve Giyilebilir Teknoloji
15:45 - 16:00	Öğr. Gör. Şeyda DEMİR	OSB'li Çocuk Annelerinin OSB Tanı Sürecinde Biyopsikososyotinsel Destek İhtiyacının Sosyal Hizmet Perspektifinden Değerlendirilmesi
16:00 - 16:15	Arş. Gör. Zehra Su TOPBAŞ	Cinsiyetçilik, İçselleştirilmiş Cinsiyetçilik ve Kadın Ruh Sağlığı
16:15 - 16:30	Prof. Dr. Elif YÜKSEL OKTAY, Arş. Gör. Dr. Aysel TANYILDIZ, Nurcan BAYAR	BİKAMDER'E Üye Kanser Hastası Kadınların Tanı Sonrası Yaşadıkları Psikososyal Sorunlar

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

14 ARALIK PERŞEMBE - İKİNCİ GÜN OTURUMLARI 10:00-11:15

ARONYA SOLUNU		Oturum Başkanı - PROF. DR. BAHAR DEMİREL
Saat	Katılımcı	Bildiri Başlığı
10:00 - 10:15	Doç. Dr. Betül YILMAZ, Özgenur ÇAĞLAYANKAYA	Türkiye'nin İkinci Yüzyılında Akademide Kadınlar ve Kadın Yöneticiler
10:15 - 10:30	Doç. Dr. Şule ÇEVİKER AY	Kadın Öğrencilerin Kampüste Yaşadığı Sorunlar ve Kadın Dostu Kampüsten Beklentileri
10:30 - 10:45	Doç. Dr. Yasemin ÇÖLGEÇEN	Kadın Akademisyenlerin/Öğrencilerin Kampüste Yaşadığı Sorunlar ve Beklentiler: Kadın Dostu Kampüs
10:45 - 11:00	Prof. Dr. Bahar DEMİREL	Akademide Kadın Mühendislerin Temsili ve İyileştirme Önerileri
11:15 - 11:30	ARA	

TERMAL SALONU		Oturum Başkanı - PROF. DR. TANER TATAR
Saat	Katılımcı	Bildiri Başlığı
10:00 - 10:15	Kübra KARAKÖZ	Hititler'de Kadın ve Aile Yapısının Günümüz Anadolu Kültürü ile Benzer Yanları
10:15 - 10:30	Doç. Dr. Hasan GÜMÜŞOĞLU	Modernleşmesi Sürecinde Aile Yapısını Yıpratan Faktörler Temelinde Jön Türklerin Aile ve Kadın Hakkındaki Görüşleri
10:30 - 10:45	Doç. Dr. Sine ERDOĞAN MERCAN	Kadın Dostu Destinasyon Kavramına Yönelik Bir Metafor Analizi
10:45 - 11:00	Doç. Dr. Kamile ÇETİN	Klasik Türk Edebiyatı Şairlerinde Anne Teşbihi ve İlgisiyle Karşılanan Kavramlar Üzerinde Bir Deneme
11:15 - 11:30	ARA	

YÜRÜYEN KÖŞK SALONU		Oturum Başkanı - PROF. DR. ALİ RIZA ABAY
Saat	Katılımcı	Bildiri Başlığı
10:00 - 10:15	Doç. Dr. Süleyman AYDIN	Kur'an ve Sünnet Işığında Kadın ve Aile
10:15 - 10:30	Öğr. Gör. Mahmut Sami KÖKTAŞ, Prof. Dr. Fethi GÜNGÖR	Ev İçi Şiddetin Kültürel Kaynakları: Türkiye'de Din Kültürü Örneği
10:30 - 10:45	Dr. Öğr. Üyesi İlyas ERPAY, Arş. Gör. Yasemin ATEŞMEN ÖZER	Türkiye'de Din Eğitimi Biliminin Ortaya Çıkma ve Gelişim Sürecinde Kadının Rolü ve Kadın Figürler
10:45 - 11:00	Murat ALTUNTAŞ, Prof. Dr. Ali Rıza ABAY	Geçici Koruma Altındaki Suriyeli Kadınların Entegrasyon Süreci ve Çalışma Hayatında Karşılaştığı Sorunlar: Kocaeli Örneği
11:00 - 11:15	Dr. Öğr. Üyesi Emrah EKER	Farklı Cinsel Eğilimlere Dair Mitler ve Güncel Yaklaşımlar
11:15 - 11:30	ARA	

HERSEK LAGÜNÜ SALONU		Oturum Başkanı - PROF. DR. FETHİ GÜNGÖR
Saat	Katılımcı	Bildiri Başlığı
10:00 - 10:15	Mehebbet ERENDAĞ	Türkiye'ye Göç Eden Ahıska Türklerinin Aile Dinamikleri
10:15 - 10:30	Sena KAYA, Doç. Dr. Fatma Kahraman GÜLOĞLU	Tır Şoförü Eşlerinin Aile Yükünün Sosyal Hizmet Açısından İncelenmesi: Düzce Örneği
10:30 - 10:45	Ayça GÜNGÖR, Büşra KALAYCI	Sosyal Hizmet Bakış Açısıyla Koruyucu Aile Uygulamasının Çocuk ve Aile Üzerindeki Etkilerinin Değerlendirilmesi
10:45 - 11:00	Dr. Öğr. Üyesi Esra Nur KAZAR	Çoklu Dezavantajlılık Bağlamında Tek Ebeveynli Kadınların Yaşadıkları Sorunlar Üzerine Nitel Bir Araştırma
11:00 - 11:15	Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ERÇORUMLU	İç Göçün Aile Kurumu Üzerindeki Etkileri
11:15 - 11:30	ARA	

I. ULUSAL
KADININ VE AILENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

14 ARALIK PERŞEMBE - İKİNCİ GÜN OTURUMLARI 11:30-13:00

ARONYA SOLUNU		Oturum Başkanı - PROF. DR. HÜSNİYE CANBAY TATAR
Saat	Katılımcı	Bildiri Başlığı
11:30 - 11:45	Prof. Dr. Hüsnüye CANBAY TATAR	Acele Etmek ve Geç Kalmak: Büyümek
11:45 - 12:00	Dr. Öğr. Üyesi Hasan ÇOLGEÇEN	ILO Sözleşmelerinde Kadınlara Yönelik Düzenlemeler
12:00 - 12:15	Gözde AĞIRBAŞ	Fırat Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Algısına ve Rollerine Bakış Açılarının İncelenmesi
12:15 - 12:30	Prof. Dr. Elif Yüksel OKTAY, İlknur AKSU	Türkiye'de Kadın Psikologların İş-Yaşam Dengesinin Değerlendirilmesi
12:30 - 12:45	Arş. Gör. Duygu KÜÇÜKŞAHİN KAYA, Prof. Dr. Ersin KAVİ	Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dallarında Kadınlarla İlgili Yazılan Tezlerin İçerik Analizi: 2013-2023 Dönemi

TERMAL SALONU		Oturum Başkanı - DOÇ. DR. İLKNUR KARAASLAN
Saat	Katılımcı	Bildiri Başlığı
11:30 - 11:45	Dr. Sema ÇAĞLAYAN	Kadına Yönelik Şiddet Olaylarında Gösterişçi Duyarlılığın Medya Yansımalarının Eleştirisi
11:45 - 12:00	Yasemin TURAN	Medya Sarmalında Kadın ve Aileyi Güçlendirmek
12:00 - 12:15	Dr. Öğr. Üyesi Sinem Ayanoğlu TEPEKOZCAN	Kadının Güçlendirilmesinde Medyanın Önemi
12:15 - 12:30	Beyza KURTBAY, Prof. Dr. Elif YÜKSEL OKTAY	Yalova'da Yaşayan Yabancı Kadınların Sorunları

YÜRÜYEN KÖŞK SALONU		Oturum Başkanı - DOÇ. DR. HAFSA KESGİN
Saat	Katılımcı	Bildiri Başlığı
11:30 - 11:45	Arş. Gör. Dr. Kutluğ Kağan KARAHAN, Dr. Öğr. Üyesi Yusuf Ziya YILDIRIM	11. Kalkınma Planında Ailenin Güçlendirilmesine Yönelik Hedeflerin Analizi
11:45 - 12:00	Doç. Dr. Sine ERDOĞAN MERCAN	Kadın Dostu Destinasyon Kavramına Yönelik Bir Metafor Analizi
12:00 - 12:15	Dr. Özlem İSTANBULLU PAKSOY	Toplumsal Bakış Açısı ile Gıda Mühendisliği'nin Değerlendirilmesi
12:15 - 12:30	Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Latif BAKIŞ	Kadın ve Felsefe: Kadın Hakkı Kavramı Üzerine Kritik Analitik Bir Tahlil

HERSEK LAGÜNÜ SALONU		Oturum Başkanı - DOÇ. DR. NURİYE ÇELİK
Saat	Katılımcı	Bildiri Başlığı
11:30 - 11:45	Arş. Gör. Azize VELİOĞLU	İşyerinde Cinsel Taciz
11:45 - 12:00	Dr. Bahar ALTUNOK	Kadın Egemen Mesleklerde Cam Tavan Sendromu Yaşan Kadınlara Karşı Cam Asansör ile Yükselen Erkekler
12:00 - 12:15	Dr. Öğr. Üyesi Onur Yerlikaya ŞAŞMAZ	Kadın İstihdamını Artırmaya Yönelik Sosyal Politikaların Karşılaştırmalı Analizi
12:15 - 12:30	Buse KALAYCIOĞLU MEMİ	Kamuda Çalışan Kadın Personele Yönelik Mobbingin Disiplin Cezası Bağlamında Değerlendirilmesi
12:30 - 12:45	Prof. Dr. Elif YÜKSEL OKTAY	İklim Değişikliğinin Kadınlar Üzerindeki Etkisi

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

BİLDİRİ ÖZETLERİ

Çocuklarda Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu, Aile Eğitimi ve Hemşirelik Yaklaşımları

Dr. Duygu DEMİR *

Amaç: Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu (DEHB); dürtüsellik, hiperaktivite ve dikkatsizlikle seyreden, sosyal yaşamı, toplumsal ilişkileri, akademik hayatı etkileyen, birçok alanda günlük işlevselliği ciddi şekilde bozan, çocukluk çağının en sık karşılaşılan nörogelişimsel bozukluğudur (Shaw vd., 2012). DEHB'nin nedeni tam olarak bilinmemekle beraber; genetik, çevresel ve psikososyal nedenlerden kaynaklanabileceği ile ilgili çok farklı görüşler mevcuttur (Rodriguez, 2008). DEHB'de tanı koymak ve uygun zamanda tedaviye başlamak için okul öncesi ve okul çağının ilk yılları en önemli zamanlardır. Erken tanılanamayan ve tedavi edilemeyen çocuklar için hem içinde buldukları zaman dilimi içerisinde yaşayacakları sorunlar hem de hastalığın kronikleşmesi durumu ve ileri yaşlarda ikincil sorunlar yaşama olasılıkları nedeniyle DEHB'nin üzerinde önemle durulması gerekmektedir. DEHB'li çocuğa sahip olmak, eşler arasında ve aile üzerinde olumsuz etkileri ortaya çıkarabileceği için dikkat çekilmesi gereken bir diğer boyuttur (Aydın ve Şahin, 2022). DEHB'de hemşirelik bakımının temelini aile eğitimi oluşturmaktadır. Doğru tanının konulabilmesi ve olumlu tedavi yaklaşımları için aile ile iş birliği yapmak son derece önemlidir. Hemşirelerin çocukta gözledikleri davranışları değerlendirerek aileyi doğru yönlendirme sorumluluğu vardır. Hemşirelerin çocuğa, aileye, öğretmene ve arkadaş çevresine danışmanlık yapması, çocuğun uyumunun ve başarısının artmasını sağlayacaktır. Pediatri hemşireleri ve çocuklarla çalışan sağlık ekibi üyeleri, sosyoekonomik durum farkı gözetmeksizin DEHB ile ilgili okul temelli eğitimler planlamada, aile eğitimlerinde ve ailenin doğru kaynaklara yönlendirilmesinde aktif rol almalıdırlar (Törüner ve Büyükgönce, 2017; Göl ve Bayık, 2013). Bu derlemenin amacı; DEHB'nin erken tanılanmasında ve tedavisinde aile eğitiminin önemini vurgulanmasını sağlamak ve hemşirelik yaklaşımına ilişkin sonuçları paylaşmaktır. **Sonuç:** Konu ile ilgili çalışmaların derlenmesi ile DEHB'ye sahip çocuğu olan ailelere hemşirelik yaklaşımını değerlendiren az sayıda araştırma bulunmaktadır. Bu derlemenin, konuyla ilgili yapılacak araştırmalara katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu, çocuk, aile eğitimi, hemşirelik

* Yalova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, duygu.demir@yalova.edu.tr

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

Kadın Üreme Sağlığına Genel Bakış ve Kadınların Güçlendirilmesi

Doç. Dr. Şadiye ÖZCAN*

Kadınlarla erkeklerin sağlık sorunları, bu sorunların nedenleri, sağlık sorunları ile baş etme düzeyleri ve sağlık bakım gereksinimleri oldukça farklıdır. Fizyolojik durum dışında toplumsal statü, sosyo-ekonomik durum, çalışma ortamı, sosyal ilişkiler, aile içi ilişkiler ve sosyo-politik durumlar gibi faktörler toplumda kadınların sağlığını etkilemektedir. Bir toplumun gelişmişlik düzeyi sosyo-ekonomik parametrelerin yanı sıra sağlık göstergeleri ile belirlenmektedir. Toplumların sağlık göstergeleri genellikle kadın ve çocuk sağlığı ile ilgili istatistiksel sonuçları içermektedir. Bu nedenle kadın sağlığı, çocuk ve aile ve toplumun sağlık durumu ile yakından ilişkilidir. Geçmişte üreme sağlığı sadece fertil çağdaki kadınların yalnızca doğurganlıklarıyla ilişkili sağlık sorunlarıyla sınırlandırılmıştır. Ancak günümüzde üreme sağlığının kapsamı genişletilmiştir. Üreme sağlığı konusu, Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansı'ndan sonra ikinci kez 1995 yılında Pekin'de düzenlenen Dördüncü Dünya Kadın Konferansı'nda ele alınmıştır. Bu konferansta toplumsal cinsiyet eşitliği kapsamında üreme sağlığını geliştirmek için; öncelikle kadınların güçlendirilmesi (daha iyi bir eğitim, öğrenim düzeyinin yükseltilmesi, ekonomik ve sosyal şartların geliştirilmesi), cinsiyetler arasında eşitlik ve hakkaniyetin sağlanması (yasal, sosyal ve toplumsal açıdan), cinsiyete yönelik her türlü ayrımcılığın kaldırılması, adölesan cinsel sağlık ve üreme sağlığı hizmetlerinin sunulması, risk gruplarındaki kadınların üreme sağlığı hizmetlerinin geliştirilmesi, istenmeyen ve sağlıksız düşüklerin önlenmesi, cinsel sağlık ve üreme sağlığı kapsamında kaynakların faaliyete geçirilmesi önerilmiştir. Bu önerilerden sonra 2022 yılında yapılan Dünya Ekonomik Forumu'nun Küresel Toplumsal Cinsiyet Farkı Raporu'na göre, günümüzde hala, kadınlar ve erkekler arasındaki uçurumun kalkması için dünya genelinde 132 yıl daha gerektiği belirtilmiştir. Türkiye ise bu foruma katılan 146 ülke arasında 124. Sırada yer almaktadır. Türkiye'de ve Dünya'da kadınlar; sosyal, kültürel, ekonomik ve politik alanlarda önemli ilerlemeler kaydetse de birçok zorlukla karşı karşıya kalmaktadırlar. Kadınların güçlendirilmesi için her türlü ayrımcılıktan uzakta çalışma hayatı, eğitim, kültür ve sağlık gibi çeşitli alanlarda kapsamlı politikaların oluşturulmasına ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Üreme sağlığı, kadının güçlendirilmesi, kadın sağlığı

* Yalova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, sadiye.ozcan@yalova.edu.tr

Doğum Sonrası Dönemde Ortaya Çıkan Depresyonun Annelik Rolüne Etkisi

Dr. Öğr. Üyesi Vesile ADIGÜZEL*

Doğum sonrası depresyonun belirtileri, doğum yapmayan kadınlardaki depresyon belirtilerinden farklı değildir. WHO (2022) kadınların doğum sonrasındaki ilk yıl içinde psikiyatrik hastalıklar açısından anlamlı bir risk altında olduğunu ve doğum sonrası psikiyatrik hastalıklar içerisinde genellikle doğum sonrası depresyon karşılaşılmaktadır. Doğum sonrası (postpartum) depresyon sıklığı genel olarak %10 olduğu kabul edilmektedir. Postpartum depresyon, normal involüsyonel fenomenlerden (kilo kaybı, uykusuzluk vb.) veya doğum sonrasındaki ilk günlerde sıkça görülen annelik hüznünden (%50-70 oranında) ayırt edilmesi zor olabilmektedir. Ancak, doğum sonrası depresyonunda, ailesine karşı duyulan sevgisizlik ve bebeğe karşı zıt duygular daha belirgin bir şekilde ortaya çıkabilir. Doğum sonrası depresyonun diğer belirtileri arasında duygudurumun depresif hale gelmesi, aktivitelere olan ilginin azalması, iştah değişiklikleri, yorgunluk, uyku problemleri, çocuğun bakımında zorluklar, suçluluk hissi, kendine güven azalması, konsantrasyon güçlüğü, psikomotor retardasyon veya ajitasyon ve intihar düşünceleri yer almaktadır. Bununla birlikte bazı risk etmenlerini taşıyan kadınlarda doğum sonrası depresyonun daha sık görüldüğü bilinmektedir. Bu risk etmenleri kadının ya da eşinin işsizliği, sosyal desteğin yetersiz olması, evlilikle ilgili sorunlar, beklenmedik yaşamsal olaylar (ölüm, ayrılık vb.), planlanmamış gebelikler, multiparite, daha önceki gebeliklerde depresyon geçirilmesi, anne sütü ile beslememe, kayıpla sonlanan gebelik ve doğum deneyimleri, erken anne-bebek ayrılığı ve bebeğin bakımı ile ilgili duyulan kaygılardır.

Anahtar Kelimeler: Doğum sonu, depresyon, annelik rolü

* Yalova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, vesile.adiguzel@yalova.edu.tr

Toplum Ruh Sağlığı Merkezinden (TRSM) Hizmet Alan Bireylerin Aile Üyelerinin Psiko-Sosyal Destek İhtiyaçlarının İncelenmesi: Gümüşhane Örneği

Cihan MERT *

Öğr. Gör. Dr. Metin ÖKSÜZ **

Bu araştırmanın amacı, Toplum Ruh Sağlığı Merkezi'nden (TRSM) hizmet alan bireylerin aile üyelerinin psiko-sosyal destek ihtiyaçlarını nasıl karşıladıklarını, hangi alanlarda destek alabileceklerini incelemek, toplumun TRSM'den hizmet alan bireylerin aile üyelerinin yaşamlarına dair gerçekçi bilgilere ulaşmasını sağlamak ve bu bağlamda çeşitli öneriler geliştirmektir. Bu amaca ulaşmak için araştırmada sosyal ya da beşerî bir probleme bireylerin veya grupların atfettiği anlamları keşfetme, deneyimleri ortaya çıkarma ve anlamaya yönelik bir yaklaşımı benimseyen nitel araştırma desenlerinden fenomenolojik yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Gümüşhane il sınırları içerisinde ikamet eden ve Toplum Ruh Sağlığı Merkezinden hizmet alan bireylerin aile üyeleri oluşturmaktadır. Araştırma örnekleme, olasılığa dayalı olmayan örnekleme yöntemleri arasında en yaygın olarak kullanılan kartopu tekniği ile belirlenmiştir. Araştırma örneklemini TRSM'den hizmet alan 15 bireyin aile üyeleri oluşturmaktadır. Araştırma verileri 20 Eylül 2023-28 Eylül 2023 tarihleri arasında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak yüz yüze görüşmelerle elde edilmiştir. Metodolojik olarak verilerin analizinde tümevarımsal kodlama yolu takip edilmiştir. Veriler Max Qualitative Data Analysis (MAXQDA2022) programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda; TRSM'den hizmet alan bireylerin aile üyeleri, TRSM'lerin kendilerini güçlendirme rollerini yetersiz olarak açıkladıkları ancak onlar için önemli olanın hastalarının iyiliği olduğu anlaşılmıştır. Araştırmanın en önemli sonuçlarından biri hastanın bakım yükünün genel olarak tek bir kişi üzerinde toplanmış olmasıdır. Dolayısıyla hastaların düzenli olarak TRSM'ye gelmesi hasta yakınlarının da kendilerine zaman ayırmalarına ve süreç içerisinde yalnız olmadıklarını hissetmelerine katkı sağlamıştır. Araştırmanın bir diğer sonucu da katılımcıların çoğunluğunun yakınlarının hastalığının niteliği konusunda yeterince bilgi sahibi olmadıklarıdır. Bu bağlamda TRSM'nin aile üyelerine yönelik vermiş olduğu rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinin geliştirilmesinde yarar görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Toplum ruh sağlığı, güçlendirme, aile, sosyal hizmet, aile yükü

* Yalova Üniversitesi, Sosyal Hizmet Bölümü, Lisans 4.Sınıf Öğrencisi, cihanmertoz@gmail.com

** Yalova Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, metin.oksuz@yalova.edu.tr

Aileye Yönelik Bir Tehdit Olarak Uyuşturucu Maddeler ve Suç İlişkisi Üzerine Bir Araştırma

Yılmaz ÇETİN *

Uyuşturucu madde kötüye kullanımı ve uyuşturucu madde bağımlılığı toplumların geleceği açısından tehdit oluşturan en önemli problemlerden birisidir. Günümüz dünyasının en önemli ve öncelikli sorunları arasında yer alan uyuşturucu maddeler ile kurulan yakınlık ve suç arasında bir ilişkinin varlığından söz etmek mümkündür. Uyuşturucu madde bağımlılığı sorunu nörolojik olgu olarak beyin hastalığı tanımlaması ile tıbbi zeminde bir sağlık sorunu, uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin imal ve ticareti, satın alınması, kabul edilmesi veya bulundurulması ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak hukuki bağlamda bir suç olmakla başlı başına bir güvenlik sorunudur. Organizma üzerinde suç işlemeye yönelik bir araç, tahrik edici bir unsur mu? Suç oluşumunda bir ön suç mudur? Sebep ve sonuçları itibarıyla sosyolojik, fiziksel, ruhsal ve ekonomik olarak bireyleri zayıf düşüren toplumsal sosyolojik bir olgu mudur? Yasadışı uyuşturucu ve uyarıcı madde kullanımı ulusal ve uluslararası alanda her geçen yıl artmakta, güvenlik birimlerinin başarılı yakalamalarına karşın arzın önüne geçmekte mümkün olmamaktadır. Bu durum yalnızca uyuşturucu madde kullananları değil genel olarak toplum sağlığını ilgilendirmekte, ayrıca, kullanımın suç teşkil etmesi ve kullanım nedeniyle başka suçlarında işleniyor olması nedeniyle toplumsal barışı tehdit etmektedir. Bu çalışmada uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanımına bağlı olarak Türk Ceza Kanunu'nun 191. Maddesi çerçevesinde suç teşkil etmesi nedeniyle de uyuşturucu kullanımına bağlı 250 kişiden oluşan örneklem ile anket ve mülakat yöntemleri ile uyuşturucu madde suçları ve diğer suçlar ile ilişkisi rakamsal veriler eşliğinde ortaya konulması hedeflenmiştir. Bu nedenle literatür çalışması olarak nitelendirilebilecek bu bilimsel temelli araştırma çalışması, multidisipliner bir yaklaşımla yürütülmüş, konu özelinde söz konusu alana dair teoriler ve araştırmalar ışığında uyuşturucu madde kullanımı ile uyuşturucu suçları başta olmak üzere diğer suçlar ile ilişkisi hangi suçun hangisinin nedeni olduğu ortaya konulmaya çalışılmıştır. Uyuşturucu madde kullanımının başlı başına kendisinin yasalarımızca suç teşkil etmesi uyuşturucu ve uyarıcı maddelerin organizma üzerinde suç işlemeye neden olan etkileri ile madde etkisi altında ya da yoksunluğunda işlenen suçların varlığı uyuşturucu madde kullanan bireylerin bu nedenlerden doğan gereklilik hallerinde işledikleri diğer suçlar ele alınarak genel olarak uyuşturucu ve suç arasındaki ilişki üzerinde durulmuştur. Birden çok disiplinin ortaklaşa bir yaklaşımı ortaya koymaya çalıştığı araştırmaların sayısının ülkemizde görece az olması göz önüne alındığında, çalışmanın hem alanda çalışma yapan diğer bilim insanlarına hem de mücadeleye ilişkin stratejilerin geliştirilmesine katkı sağlayacağı umulmaktadır. Ayrıca, çalışmada ileri sürülen tez ve verilerin gelecekte yapılacak saha çalışmalarını da içerecek olan araştırmalara yöntemsel olarak ışık tutacak olması çalışmanın önemini artıracaktır.

Anahtar Kelimeler: Uyuşturucu madde, suç, aileye yönelik tehdit

* Yalova İl Emniyet Müdürlüğü Narkotik Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü, yilmazcetin09@hotmail.com

Kadının ve Ailenin Güçlendirilmesinde Ebeveynlik Performansı

Öğr. Gör. Dr. Zülal ŞAHİN *

Toplumsal cinsiyet rollerinin yeniden üretilmesinde merkezi bir konuma sahip olan aile, tarihsel akışta sürekli bir değişim içerisinde. Aile kurumunun alt sistemleri olan anne-çocuk ve baba-çocuk ilişkisi de bu değişimden kaçınılmaz olarak etkilenmektedir. Ataerkil toplum yapısına uygun olarak çocukların bakım ve sorumluluğundan anneler sorumludur. Babalar, ailelerin koruyucusu olarak edilmektedir. Aile yapısında yaşanan değişimlere rağmen anneliğin doğal ve içgüdüsel olduğu mitinin halen çok güçlü olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra babalık kendi içerisinde bir değişime uğramış olsa da “annenin yerinin doldurulamayacağı” söylemindeki gibi bir rol değişiminin olmadığı söylenebilir. Anneliğe ve babalığa dair eşitsiz cinsiyet rol dağılımı ebeveyn olma performansını doğrudan etkilemektedir. Eşitsiz cinsiyet rol dağılımları cinsiyet eşitsizliğini yeniden üreterek kadının ebeveynlikte yalnızlaşmasına neden olurken dayanışan, güven, sevgi ve şefkat üreten bir aile formunun varlığına da zarar vermektedir. Bu kapsamda tek ebeveynli ailelerdeki ebeveynlik performansları değerlendirilmektedir. Çalışma kapsamında boşanma sonrası tek ebeveyn annelik yapan 18 kadının evlilik sürecindeki ve sonrasındaki anne ve babalık performansına ilişkin algıları ele alınmaktadır. Nitel araştırma yöntemiyle tasarlanan çalışmada derinlemesine görüşme tekniği ile öznelerin kendi deneyimlerine yükledikleri anlamları keşfetme ve açıklama amacı güdülmektedir. Çalışmanın öznelerini, İstanbul’un farklı sosyal-demografik, kültürel ve ekonomik dinamiklerine sahip semtlerinde yaşayan, farklı eğitim düzeylerine ve düşük gelire sahip, boşanma sonrası çocuklarıyla yaşayan kadınlar oluşturmaktadır. Araştırma verilerine göre evlilik, tek ebeveynliğe kayış ve tek ebeveynlikte ebeveynlik performansları cinsiyet rollerine göre değişip, dönüşmektedir. Evlilikte, içselleştirilmiş cinsiyet rolleri sürdürülürken rızaya dayalı rol geçişkenliği vardır. Tek ebeveynliğe kayışta, cinsiyet rollerinde çözümler başlamakta ve rol geçişkenlikleri sürdürülememektedir. Tek ebeveynlikte, cinsiyet rol geçişkenlikleri ortadan kalkarken anneliğin genişlemesi söz konusudur. Ebeveynlerle çocuk arasındaki ilişki değerlendirildiğinde, evlilik içerisinde annelerin bakım işlerinin çoğunu üstlenmesine rağmen edilgen bir pozisyonda baba daha etkin durumdadır. Tek ebeveynliğe kayış sürecinde anneliğin daha etkinleşmeye başladığı, babaların çocukların sorumluluklardan daha çok çekildiği ve edilgenleşmeye başladığı ve tek ebeveynlikte ise anneliğin daha etkin, babaların yarı etkin olarak performans gösterdikleri gözlemlenmiştir. Araştırma sonucuna göre; çocukların bakım ve sorumluluğunu üstlenmede kadınların yalnız kaldığı ve anneliğin boşanma sonrasında babalığı da içine alarak genişlediği görülmektedir. Aile içerisinde inşa edilen eşitsiz cinsiyet rol dağılımları ebeveynlik performansını olumsuz etkilediği için babalıktan vazgeçme, geri çekilme veya babalığı erteleme gibi bir eğilime yol açmaktadır. Bu bağlamda ailenin önemli sorumluluğu ebeveynliğin duygusal, zihinsel, bedensel ve ekonomik olarak paylaşılması genel anlamda ailenin ve özelde de kadının güçlenmesine olanak sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Aile kurumu, toplumsal cinsiyet rolleri, ebeveynlik performansı, annelik, babalık

* Yalova Üniversitesi, Çıncarcık Meslek Yüksekokulu, Sosyal Hizmet Ve Danışmanlık Bölümü,
zulal.sahin@yalova.edu.tr

Kadınların Güçlendirilmesinde Eğitimin Rolü

Doç. Dr. Burcu GEZER ŞEN *

Güçlendirme, bireylerin hayattaki koşullarını kontrol altına alabilmesini sağlayan bir yöntemdir. Kadınların güçlendirilmesi bilgi, güç ve deneyim elde ederek kadınların içsel yeteneğinin gelişmesine, bağımsız olarak düşünmesine ve hareket etmesine, sosyal değişim için seçimler yapabileceği bir sosyal iklim oluşmasına olanak tanır. Herhangi bir kültürde, devlette ve ülkede, her zaman temel haklarından mahrum bırakılan ancak haklarının farkında olmayan çok sayıda insan vardır. Günümüz toplumlarında kadınların güçlendirilmesine duyulan ihtiyaç, kadınların toplumda temel haklarından mahrum bırakılması eğiliminin bir sonucudur. Kadınların güçlendirilmesi toplumsal bağlamda önemli bir tartışma konusudur. Kadınların güçlendirilmesinin temel boyutlarından biri olan eğitim, kadınların refahı ve gelişimi için temel bir faktördür. Kadınlar toplumsal hayatta pek çok rol üstlenir. Yüzyıllar boyunca kadınlara birçok bakımdan erkeklerle eşit muamele yapılmamıştır. Kadınlar kültürel ve geleneksel olarak bağımlı hale getirilmiş, oy kullanmalarına, mülk sahibi olmalarına ve birçok işte çalışmalarına izin verilmemiştir. Toplumsal olarak inşa edilen cinsiyet önyargılarıyla mücadele edebilmek için kadınların daha fazla desteklenmesi oldukça önemlidir. Toplumsal hayatın her alanında haksızlıklara maruz kalan kadınların her alanında güçlendirilmesi gerekmektedir. Kadınların güçlendirilmesi oldukça geniş bir kapsamda ele alınmaktadır. Kadınların güçlendirilmesi sadece yüksek eğitilmiş ve istihdam sahibi olmalarının desteklenmesiyle sınırlı olmayıp, onları teknik alanda güçlendirmenin yanında akılcı ve özgüvenli hale gelmelerinin de desteklenmesini kapsamaktadır. Eğitim kadınların daha özgüvenli olmalarına, zorluklarla daha etkin bir biçimde mücadele etmelerine, geleneksel rolleriyle yüzleşmelerine ve hayatlarını değiştirmelerine olanak tanır. Kadınların güçlendirilmesi konusunda eğitimin önemini göz ardı edilemez. Eğitim, kadınların güçlendirilmesinde bir dönüm noktasıdır. Kadınların eğitimi toplumdaki konumunu değiştirecek en güçlü araçtır. Kadınların eğitiminin desteklenmesi, haklarının korunması ve geliştirilmesi aile ve iş hayatı başta olmak üzere toplumsal hayatın tüm alanlarına çok yönlü katkı sağlar. Eğitim eşitsizliklerin azalmasını beraberinde getirir, kadınların aile içindeki statülerini iyileştirmenin bir aracı olarak işlev görür ve katılımlarını geliştirir. Eğitilmiş kadınlar ülkenin kalkınmasında çok önemli bir rol oynayabileceğinden, kadınların eğitimi hem hükümetlerin hem de sivil toplum kuruluşlarının temel bir hedefidir.

Anahtar Kelimeler: Kadınların güçlendirilmesi, yetişkin eğitimi, eğitimde fırsat eşitliği, toplumsal cinsiyet eşitliği, sürdürülebilir kalkınma.

* Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, burcugezersen@firat.edu.tr

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

Üniversiteli Gençlerin Aile İle İlgili Kavramlara Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi

Doç. Dr. Emel İŞTAR IŞIKLI *
Mazlum YAŞAR **

Çalışmanın amacı gençlerin aile ilgili kavramlara yönelik görüşlerinin incelenmesidir. Bunun için 19-22 yaşları arasında olan 33 üniversite öğrencisi ile görüşme yapılmıştır. Görüşmecilerin %66,7'si kadın, %33,3'ü erkektir ve ortalama olarak 2 kardeşe sahip olduğu ifade edilmiştir. Görüşmecilere aile ilgili olan 6 adet kavramın (aile, anne, baba, kardeş, güçlü anne ve güçlü baba) kendilerine ne ifade ettiği sorulmuştur. Araştırma sonucunda katılımcıların “aile” tanımı yaparken öncelikle sırasıyla birlik, güven, dayanışma, mutluluk ifadelerini kullandıkları, “anne” tanımı yaparken de fedakâr, şefkat, sevgi, sırdaş kelimelerine yer verdikleri tespit edilmiştir. “Baba” kavramını tanımlanırken sıklıkla güven, para, destek ifadeleri kullanılmıştır. Görüşmecilerden “kardeş” tanımı yapmaları istendiğinde çoğunlukla sırdaş, kavga ve arkadaş kelimelerini kullandıkları görülmüştür. Görüşmelerde “güçlü anne” koruyan, çocuklarına destek olan, şefkatli ve merhametli kişi olarak tanımlanırken, “güçlü baba” sadık, cömert, muhtaç etmeyen birey şeklinde ifade edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Genç, aile, kadın.

* Düzce Üniversitesi İşletme Fakültesi Sigortacılık ve Sosyal Güvenlik Bölümü, emelistar@duzce.edu.tr

** Düzce Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sigortacılık ve Sosyal Güvenlik Bölümü, Yüksek Lisans Öğrencisi, mazlum_yasar21@hotmail.com

Ailenin Güçlenmesini Engellemeye Dönük Güncel Sorunlar Ve Çözüm Yolları

Doç. Dr. Hafsa KESGİN *

Toplumun güçlenmesinin temel dinamiklerinden biri de aile kurumunun korunması ve sürekliliğidir. Bu sürekliliğinin sağlanması söz konusu kurumun desteklenmesi ve güçlendirilmesiyle ilişkilidir. Modern dönemin gerek teknolojik gerekse de toplum yapısı üzerindeki değiştirici ve dönüştürücü etkisi ise her geçen gün giderek artış göstermektedir. Bu dönüşümün en etkili olduğu kurum ise aile yapısıdır. Erkek egemen aile yapısı süreç içinde değişim göstermiş, kadının sosyal hayat ve çalışma hayatına daha fazla dahil olmasıyla birlikte aile içindeki rollerin yeniden tanımlanması ve değişmesi gündeme gelmiştir. Söz konusu bu durumun geleneksel aile yapısını modern aile yapısına dönüştürmesi ve özellikle aile içinde kadının rolü, değeri ve konumu açısından olumlu değişimler getirdiği açıktır. Ancak bireyselleşmenin ve özgürleşmenin artan bir anlayış olarak toplumda yerleşmeye başlaması aile kurumunun zayıflamasına etki eden bir sonuç doğurmuştur. Bireysellik ve özgürlük adı altında evliliklerin ertelenmesi, boşanma oranlarının, tek ebeveynli ailelerin ve nikahsız birlikteliklerin artması, bireylerin evliliğin sorumluluğunu ve gereklerini yerine getirmeyi özgürlüğün önünde engel olarak görmesi, evlilik olsa bile çocuk doğurma oranlarının giderek azalması özellikle eşcinsel evliliklerin buna daha fazla zemin hazırlaması gibi olumsuzluklar bu bağlamda örnek olarak verilebilir. Söz konusu bu tehdit ve riskler içinde günümüz açısından en yıpratıcı olan durum ise sanal ortamda ortaya çıkmaktadır. Küresel çapta iletişime olanak sağlayan sosyal medya ilişkileri, sanal ilişkilerin, sanal sohbetlerin, şiddet içerikli oyunların, bağımlılığı tetikleyen unsurların, siber kumarın, dijital dolandırıcılığın, sosyal izolasyonun zemini ve dinamiği haline gelerek, güven ve ilişkileri sarsmak suretiyle ailenin yıkılmasına varan olumsuzluklara sebep olmaktadır. Bu çalışmada modernleşmenin getirmiş olduğu hangi fikrî, zihnî değişim ve dönüşümlerin ailenin güçlenmesinin önünde engel teşkil ettiği, güncel olarak ortaya çıkan ne tür anlayışların buna sebep olduğu ele alınarak çözüm yollarının neler olabileceği üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Aile, modernleşme, aileye yönelik riskler, ailenin güçlendirilmesi

* Sakarya Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Özel Hukuk Bölümü, hafsakesgin@sakarya.edu.tr

Türk Dünyasında Kadınların Önemi

Dr. Servet AVŞAR *

Türk Devlet Geleneği ve buna bağlı olarak, Türk kültüründe kadınların çok ayrı bir yeri ve önemi vardır. Türk Devletlerinde kadına verilen değerin ve Türk kadın kimliğinin anlaşılabilmesi için, Orta Asya'dan başlayarak, günümüze kadar devam eden sürecin değerlendirilmesi gerekir. Türkler için üç kutsal değer vardır: Bunlardan birincisi ailedir, ikincisi vatandır. Üçüncüsü ise devlettir. Bu üç değerden, Vatan: Annedir, devlet ise babadır. Türk Devletlerinde aile güçlü olduğu sürece, toplum, buna bağlı olarak da devletin güçlü olacağı inancı hakimdir. İşte bu inanç içerisinde ilk dönemlerden itibaren kadın ile erkek eşit haklara sahip olarak yaşamıştır. Her zaman kadınların hakları gözetilmiştir. Türk kadınları dönemlerindeki çağdaşları devlet ve kültürlerin üzerinde çok saygın ve gelişmiş hakları elde etmiştir. Bunda kadının biyolojik nesli koruması ve kültür aktarıcısı olması çok etkin olmuştur. Kadınların kutsal ve korunan efsanevi özellikleri, onları toplum ve millet nezdinde önemli bir konuma taşımıştır. Türk Devletlerinde kadınlar, kendilerine yüklenen bu değerler ve sorumlulukların bilincinde olmuşlar, sosyal ve siyasi hayatın her alanında aktif bir rol üstlenmişlerdir. Ailesinde, boyunda ve devlet işlerinde son derece etkili olmuşlardır. Zaman zaman kağan, han, hakan, hükümdar olmuşlardır. İşte bu çalışmayla Eski Türklerden günümüze kadar; Türk devletlerindeki kadın algısı, kadının statüsü, devlet ve devlet toplum nazarındaki önemi değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türk Dünyası, Türk Devlet Geleneği, Türklerde kadın, Kadın hakları, Kadının Statüsü

* Gazeteci- Yazar ve Televizyon Programcısı, Ankara-Türkiye, servetavsar@gmail.com

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

Kent Konseyi Kadın Meclisleri: Kayseri Kadın Meclisi Örneği

Prof. Dr. Asuman GÖLGELİ *

8 Ekim 2006 tarihinde 5393 sayılı Belediyeler Kanunu'nun Kent Konseyleri hakkındaki 76. Maddesi kapsamında hazırlanan Kent Konseyleri Yönetmeliğinde kadın ve gençlerin “toplumsal yaşamdaki etkinliklerini artırmak ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamak” amacı ile Kadın ve Gençlik Meclislerinin kuruluşu ve işleyişine ilişkin hükümlere yer verilmiştir. Bu yönetmeliğe göre kurulan kadın meclisleri kadınların; kentlilik bilinci ve kente sahip çıkma, kent yönetimi için ortak akıl yürütme, karar alma süreçlerinde baskı unsuru olarak Belediye Meclisi kararlarını etkileme, kadın kuruluşları arasında ortaklık bilinci oluşturma, ulusal ve yerel paydaşlarla ortaklıklar geliştirme, ulusal birliktelik için kadın meclisleri ağlarını kurma gibi amaçları üstlenir. Kent Konseyi Yönetmeliğine göre; Kadın Meclislerinde, kadın bakış açısı ile oluşturulan politikalar ve uygulama stratejileri Kent Konseyi Genel Kurulunda görüşülerek kabul edildikten sonra değerlendirilmek üzere Belediye Meclisine sunulur. Böylece Kadın meclisinin karar alma mekanizmalarına tavsiye niteliğinde de olsa katılımı gerçekleşir. Kadın meclisi genel kurulu, kadınlarla ilgili sosyal hizmet kurumları, vakıflar, dernekler, mahalle birlikleri, kadınlarla ilgili diğer sivil toplum kuruluşları, sendika, meslek odaları ve baroların temsilcileri, siyasi partilerin kadın kolları temsilcisi, kadın kooperatifleri ve birlik temsilcileri, seçilmiş ve atanmış kadın yönetim temsilcileri, iş dünyası temsilcileri ve akademisyenlerden oluşur. 15 Mart 2010 tarihinde Kayseri Büyükşehir Belediyesi çatısı altında Kent Konseyi Kadın Meclisi kuruldu, başkan ve yönetim kurulu üyeleri seçildi ve Genel Kurul kararı ile yönetmelik hazırlama görevi yönetim kurumuna verildi. Toplumsal sorumluluk bilinci ile tamamen gönüllülük esasına dayalı olarak, çalışmalarına başladı. Herhangi bir bütçesi ve geliri olmayan Kadın Meclisi, çalışmalarını Belediyenin mekanlarını kullanarak gerçekleştirdi, mali konularda Kayseri Büyük Şehir Belediyesi tarafından desteklendi. Kent Konseyi Kadın Meclisi, kadın-erkek eşitliği bilincinin geliştirilmesi için bir seri bilgilendirme çalışmaları düzenledi aynı zamanda Kayseri’de yaşayan kadınların şehrin siyasi, idari, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda kent yaşamına etkin bir şekilde katılımlarını sağlamaya yönelik çalışmalar gerçekleştirdi, kadınların aktif katılımını engelleyen nedenlerin ortadan kaldırılması için de projeler oluşturdu ve Kent gündemine taşıdı. Kadının Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Hakları Konusunda Bilinçlendirilmesi, Eğitim, Sağlık, Kültür, Sanat ve Sosyal Etkinlikler, İş gücü ve Üretim, Kadın ve Siyaset, Engelli Kadınları Topluma Kazandırma başlıkları altında Çalışma Grupları oluşturuldu. Çalışma grupları kısa, orta ve uzun vadeli hedeflerini yönelik faaliyet alanlarını belirleyip aktivite programlarını genel kurula sunarak çalışmalarını sürdürdü. Aylık Seminerler tüm Kayseri halkına açık olarak yapıldı. Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi doktorlarından oluşan bir gönüllü grup halka sağlık konusunda bilgilendireme toplantıları düzenledi. Üç yılın sonunda yapılan çalıştay ile Kadın Meclisi ilk faaliyet dönemini tamamlamış oldu. Kayseri Kadın Meclisinin 2010-2013 yılları arasındaki çalışmaları birçok kadın için yeni ufuklar açmış, yeni kurulacak İl Kadın Meclislerine de örnek olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kent Konseyi, kadın meclisi, Kayseri

* Erciyes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Temel Tıp Bilimleri, Fizyoloji, golgeli@erciyes.edu.tr, aogolgeli@gmail.com

Diyanet İşleri Başkanlığı Aile Ve Dini Rehberlik Bürolarının İşleyiş Ve Kadın İle Aileye Yönelik Faaliyetleri Hakkında Bir İçerik Analizi

Ayşe Betül BALIKÇI *

Diyanet İşleri Başkanlığınca 2003 yılında bazı illerde pilot olarak başlatılan Aile ve Dini Rehberlik Büroları (ADRB), toplumun temel birimi olan aileye yönelik destek hizmetlerinden birisidir. Zamanla tüm illerde kurulan bürolar, şuan 81 il ve 293 ilçede mevcuttur. ADRB'ler, ailenin dini içerikli soru ve sorunlarına dönük, çözüm önerileri sunmak amacıyla çeşitli faaliyetler ile aileye destek olmaya çalışmaktadır. İllerde mevcut olan ADRB'ler, Diyanet İşleri Başkanlığı Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü Aile ve Dini Rehberlik Daire Başkanlığı koordinesinde hizmet vermektedir. Aile ve Dini Rehberlik Daire Başkanlığının amacı; bireylerin doğru dini bilgiye, güzel ahlaka sahip olarak ailenin sorumluluklarının farkında olarak güçlü ve bilinçli aile kurmalarını sağlamada yardımcı olmaktır. Temelde aile büroları, Aile ve Dini Rehberlik Daire Başkanlığının koordinesinde üç alanda illerde hizmet sunmaktadır:

- Daha sağlıklı ve güçlü ailelerin kurulmasına yönelik rehberlik faaliyetleri,
- İl müftülükleri aile büroları arasında koordinasyon ve uyum sağlama,
- Kurum bakımı altındaki kişilere manevi destek hizmeti sunma (DİB, Din Hizmetleri Stratejisi, 17-18)

ADRB'ler, hem proje bazlı hem de arz odaklı çalışmalar yapmaktadır. Aynı zamanda bir danışma merkezi görevini de yerine getirmektedir. ADRB'ler, il müftülükleri bünyesinde hafta içi mesai saatlerinde erkek ve kadın din görevlilerince, danışmaya gelenlere doğru, sahih dini bilgiler ışığında hizmet vermektedir. Anayasamızın 41. Maddesinde ailenin Türk toplumunun temeli olduğu ifade edilir. Ve aileye yönelik çalışmalar, anayasal güvence altına alınır. Millî manevi değerlere sahip güçlü bir aile, geleceğimizin teminatı olacağından bu alanda kurumlar arası çalışmalar yapılmakta, protokoller imzalanmaktadır. Diyanet İşleri Başkanlığı, 2006/17 sayılı Başbakanlık genelgesi ile çocuğa ve kadına yönelik şiddeti önlemede ve şiddete maruz kalan kişilere rehberlik ve destek hizmeti sunulmasında sorumlu kuruluş olarak kabul edilmiştir. Bu sebeple de Aile ve Dini Rehberlik Daire Başkanlığı, bu alanlara yönelik projeler, eğitimler ve seminerler gerçekleştirmektedir. Eğitimlerin bir kısmı aile alanında çalışan personele özel "hizmet içi" modülünde olurken bir kısmı da halka açıktır. Yapılan çalışmalar, belirli aralıklarla Başkanlığın Din Hizmetleri Raporlarında, Diyanet Haber'in haber sitesinde bilgi mahiyetinde paylaşılmaktadır. Bu çalışmada buna dayanarak Başkanlığın stratejik planları, Din Hizmetleri Raporları ve Diyanet Haber web sitesindeki haberler doğrultusunda ADRB'lerin aileye yönelik çalışmaları incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Aile destek hizmetleri, manevi destek, kadın, aile

* T.C. Cumhurbaşkanlığı Diyanet İşleri Başkanlığı, Yalova Müftülüğü, İl Müftü Yardımcısı,
aysebetulbalicki@gmail.com

Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesinde Kamu Görevlileri Sendikalarının Rolü Memur-Sen Örneği

Sıdika AYDIN *

Ailenin korunmasına ve güçlendirilmesine dair politika yapım süreçlerindeki önemli sosyal paydaşlardan biri de emek örgütleridir. Memur-Sen, ülkemizde ailenin dayanıklılığını artırmak için iş-aile hayatının uyumundan şiddetin önlenmesine değin birçok alanda faaliyet yürütmekte; çalışma hayatındaki yapısal sorunlara dair paradigmatik değişim önerilerinden mevcut çalışma koşullarının aile üzerindeki yıkıcı sonuçlarına değin birçok rapor ve odak analiz hazırlamaktadır. Bu çalışmada, kamu görevlileri Sendikaları içerisinde 11 hizmet kolunun tamamında yetkili ve 1 milyon 50 bin üyesinin 450 binden fazlası kadın olan Memur-Sen'in konuyla alakalı çalışmalarına, ayrıca bu çalışmaların içerisinde yürütüldüğü sosyal diyalog mekanizmalarına odaklanılmıştır. Çalışmada, Konfederasyonun ilgili birimlerince hazırlanan, nitel ve nicel görüşmelere dayalı akademik raporlara; işyeri ziyaretlerinden ve üye buluşmalarından elde edilen verilere; çalıştay, sempozyum, kongre, seminer gibi etkinliklerin çıktılarında atıflarda bulunulmuştur. Ailenin korunması ve güçlendirilmesi konularının, kadının insan onuruna yaraşır iş koşullarına erişiminden bağımsız düşünülemediği; nitekim kadın kamu görevlilerinin çalışma hayatında mobbing unsurlarıyla daha sık karşılaştığı ve özellikle kadınların çalışma hayatına dâhil olmak veya bunu sürdürmek ile aile kurmak ve çocuk sahibi olmak arasında bir tercih yapmak zorunda bırakıldığı saptanmıştır. Bu bağlamda, iş aile hayatı uyumunun sağlanması ve karar alıcı mekanizmalarda kadın yönetici sayısının artırılması gerektiği; kadının hem aile hem iş hayatını birlikte yürütebilmesi için tam istihdam güvencesiyle kısmi çalışma modellerinin geliştirilebileceği; çalışma hayatında güçlü olmanın yolunun örgütlü mücadeleden ve sendikal güvenceden geçtiği; aile dostu vergi politikalarıyla aile ekonomisinin korunabileceği sonuçlarına varılmıştır. Bu çalışmada ayrıca kamu görevlileri sendikalarının yapılan araştırmaların politikaya dönüşmesindeki imkânlarla ve kısıtlara da yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Memur-Sen, Kadın kamu görevlileri, iş aile hayatı, aile dostu vergi politikaları, karar mekanizmalarında kadın

* Memur Sendikaları Konfederasyonu, Kadınlar Komisyonu Başkanı, kadinlarkomisyonu@memursen.org.tr

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

**Yalova Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü ŞÖNİM
Hizmetlerinin Değerlendirilmesi**

Yasemin YİGEN *

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı kadına yönelik şiddetle mücadele çalışmalarını çok yönlü bütüncül bir yaklaşımla ve “sıfır tolerans” ilkesiyle yürütmektedir. 2021-2025 döneminde gerçekleştirilecek çalışmalara yol gösterecek ve şiddetle mücadelede yasal ve kurumsal altyapıyı güçlendirecek olan “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele IV. Ulusal Eylem Planı” ve planın etkin uygulanabilmesi amacıyla hazırlanan “Yıllık Faaliyet Planı” doğrultusundaki çalışmalar Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı’nın yanı sıra Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı olmak üzere ilgili tüm tarafların da katkı ve katılımları ile sürdürülmektedir. Yalova’da ŞÖNİM 2016 yılında hizmete açılmış olup 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun kapsamında 7/24 esasına dayalı hizmet vermekte olup merkezde şiddet mağduruna yönelik barınma hizmeti, geçici maddi yardım, rehberlik ve danışmanlık hizmetleri, hayati tehlikenin bulunması halinde mağdurun geçici koruma altına alınmasının takibi, tedbir takibi ve izlenmesi, hukuki destek gibi konularda hizmetler sunulmaktadır. 2023 yılı içerisinde 2111 kişi hakkında mesleki çalışma gerçekleştirilmiştir. Kadın konukevleri fiziksel, duygusal, cinsel, ekonomik ve sözlü istismara veya şiddete uğrayan kadınların şiddetten korunması, psiko-sosyal ve ekonomik sorunlarının çözülmesi, güçlendirilmesi ve bu dönemde kadınların varsa çocukları ile birlikte ihtiyaçlarının da karşılanması suretiyle geçici süreyle kalabilecekleri yatılı sosyal hizmet kuruluşlardır. Yalova’da 20 kapasiteli bir kadın konukevi hizmet vermektedir. 404 kişiye barınma hizmeti sunulmuştur. Kadına yönelik şiddetle mücadelede sunulan hizmetlerin nitelik ve niceliğini arttırmak üzere Elektronik Kelepçe Uygulaması, Kadın Destek Uygulaması, Alo 183 Sosyal Destek Hattı, Veri Entegrasyon çalışmaları devam etmektedir. Kadına yönelik şiddetle mücadele çalışmalarında Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve PTT Genel Müdürlüğü ile yapılan çalışmalar doğrultusunda “Ulusal Elektronik Tebligat Sistemi (UETS)” ŞÖNİM personeli tarafından kullanılmaya başlanmıştır. Böylelikle şiddet olayları ve tedbir kararlarına ilişkin veriler ŞÖNİM’lere iletilmekte, şiddet mağduruna ulaşma süresi kısaltarak etkin hizmet sunumu gerçekleştirilmektedir. Şiddetin henüz ortaya çıkmadan bertaraf edilmesine yönelik önleyici çalışmalar kapsamında farkındalık yaratma ve zihniyet dönüşümünün sağlanması amacıyla; Türkiye’de kadınların güçlendirilmesi ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi, erken yaşta ve zorla evliliklerle mücadele ve Kadına el kalkamaz mottolu erkek vatandaşlara yönelik bilgilendirme amacıyla ülke genelinde kamu kurum ve kuruluşlarında görevli personele, vatandaş ve öğrencilere yönelik eğitim ve seminerler gerçekleştirilmekte olup kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında başlatılan eğitimlerle 2023 yılı içerisinde Yalova İl Müdürlüğü ŞÖNİM tarafından toplam 2294 kişiye eğitim ve seminer verilmiştir. ŞÖNİM Yönetmeliği kapsamında Yalova’da “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Koordinasyon, İzleme ve Değerlendirme Komisyonları” Vali Başkanlığında üç ayda bir olmak üzere yılda dört kez toplanmaktadır. Komisyon toplantılarına ilişkin raporlar, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından derlenerek değerlendirilmektedir. Bu çalışmada Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Yalova İl Müdürlüğü Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi’nin yukarıda bahsi geçen faaliyetleri değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Yalova İl Müdürlüğü, ŞÖNİM, Yalova

* Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Yalova İl Müdürlüğü, ŞÖNİM Müdürü, yasemin.yigen@aile.gov.tr

İslam'ın Kadına Bakışı ve Ona Sağladığı Haklar

Turgut AÇARI *

Tarih boyunca kadınlar pek çok mağduriyetler yaşamış ve hak kaybına uğramışlardır. Kadının yok sayıldığı ve kız çocuklarının diri diri toprağa gömüldüğü bir zamanda İslam dini, önce kadınları muhatap alarak aileyi güçlendirmeyi hedeflemiştir. Öldürme ve şiddeti kesin dille yasaklayarak kadınlara hayat hakkı tanımış, bir takım emir, yasak, tavsiye ve uygulamalarla da kadının ve ailenin eğitilmiş olmasının önemini vurgulamıştır. Ayrıca kadınlara, Resulullah'a rahatça soru sorma, bilgi edinme ve camide rahatça ibadet edebilme imkânı sağlanmış ve de kolaylaştırmıştır. İslam'a göre kadın, çalışarak ev ekonomisine katkıda bulunmak zorunda değildir. Ancak çalışmak isterse, buna engel herhangi bir yasaklama bulunmamaktadır. Kadının ve ailenin güçlendirilmesi amacıyla dinimiz, nikah ile yuva kurmayı emretmiş, nikahsız beraberliği de yasaklamıştır. Zira nikah, kadının ve ailenin en önemli güvencesidir. İslam, ayrıca kadına miras, mehir, barınma, bireysel mülkiyet ve boşanma gibi hakları da vererek daha güçlü olmasını gaye edinmiştir. Bu çalışmada İslam dininin kadınlara bakış açısı ve kadınlara getirdiği haklar incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: İslam Dini, Kadın, Aile

* T.C. Cumhurbaşkanlığı Diyanet İşleri Başkanlığı, Emekli Müftü, acariturgut@hotmail.com

“Kadın Dostu” Sosyal Sigorta Kolu: Ölüm Sigortası

Prof. Dr. Yusuf ALPER *

Türk sosyal sigorta sistemi, ilk kuruluş yılları dışında kadın erkek eşitliği üzerine kurulmuştur. Sigortalı tanımında, kapsama alma şartlarında, prim ödeme yükümlülükleri bakımından kadın erkek ayırımı yapılmaz. Ancak uygulama, işgücüne katılma oranlarının farklılığı başta olmak üzere sistemi erkek ağırlıklı bir sistem haline getirmiştir. Sonuçta prim ödeyen/aktif sigortalı sayısı bakımından erkek sigortalı sayısının kadın sigortalı sayısından belirgin şekilde fazladır. Nitekim 4/a kapsamındaki sigortalıların %67,2’si; 4/b kapsamındaki sigortalıların %75,9’u; 4/c kapsamındaki sigortalıların ise 4/c kapsamındaki sigortalıların & 63’6’sı erkek sigortalıdır. Toplamda ise sigortalıların %77’si erkek sigortalıdır. Ancak sistemin gelir ve aylık bağladığı sigortalıların cinsiyete göre ayırımı farklı bir durum ortaya çıkarmakta, kadınlar oransal olarak daha fazla gelir ve aylık almaktadırlar. Nitekim; 4/a kapsamında yaşlılık aylığı alanların %77’si; 4/b kapsamında yaşlılık aylığı alanların % 80’i; tarım sigortalısı aylık alan 4/b’lilerin % 87’si; 4/c’lilerin % 69,7’si erkek sigortalıdır. İstatistiki veriler kadın sigortalıların kendi çalışmalarına bağlı olarak haklarını sürdürmediklerini ortaya koymaktadır. Ancak, iş ölüm sigortasından gelir ve aylık bağlanmasına gelince sosyal sigorta sistemi tamamen “kadın dostu sigorta sistemi” haline dönmektedir. Nitekim, 2022 yılında 4/a’lı sigortalı statüsünde bulunanları ölümü halinde gelir ve aylık bağlanan hak sahibi sayısı toplam 2.278.913 kişidir. Bunun %65,4’ü ölen sigortalının eşidir. Ancak aylık bağlanan eşlerden %96,6’sı kadın eştir. 773.497 hak sahibi çocuktan %84,9’u kız çocuğu ve sigortalının ölümü ile aylık bağlanan anne oranı %87,6 iken aylık bağlanan babaların oranı %12,4’dür. 4/b’li sigortalılar bakımından sigortalının ölümü ile aylık bağlanan hak sahibi kişi sayısı 775.764’tür. Hak sahibi olarak aylık bağlanan toplam 503.344 kişiden %97,6’sı kadın eş, yalnızca %2,4’ü erkek eş; 270.517 çocuktan %90,6’sı kız çocuğu, %9,4’ü erkek çocuğu olarak aylık almaktadır. Sigortalının ölümüne bağlı olarak aylık alan anne oranı %91,2, baba oranı %8,8’dir. Tarım BAĞ-KUR’u olarak bilinen çiftçilerde durum daha da kadın odaklı olup aylık bağlananların %98,6’sı kadın eştir. Nihayet 4/c’li sigortalılarda da sigortalının ölümü ile aylık bağlanan hak sahibi kadın eşlerin oranı %95,77’dir. Bir noktayı daha belirtmek gerekir ki, ölen 4/c’li sigortalının hak sahibi kız çocuğu kapsamında aylık bağlananlar arasında 80 yaşında 3.222; 90 yaşında 1.011 ve 100 yaşında 40 hak sahibi bulunması ölüm sigortası için “kadın/kız çocuğu dostu” sigorta kolu nitelendirmemizin temel sebebini oluşturmaktadır. Şüphesiz bu durum sosyal sigorta sisteminde kadın erkek eşitliği konusundaki tartışmanın da bir boyutunu oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal sigortalarda kadın, pozitif ayrımcılık, kadın dostu sosyal sigortalar, ölüm sigortası

* Bursa Uludağ Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, yalper@uludag.edu.tr

I. ULUSAL
KADININ VE AILENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

**Ülkemizde Uygulanan Sosyal Koruma Kapsamında Kadının Ve Ailenin Güçlendirilmesinde Yaşlılık,
Malullük Ve Ölüm Sigorta Kollarının Önemi**

Gökay GÜN *

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) 102 sayılı sözleşmesinde dokuz adet sosyal risk bulunmaktadır. Bu riskler; iş kazası ve meslek hastalığı, hastalık, analık, malullük, yaşlılık, ölüm, aile yardımları ve işsizlik şeklinde sıralanmıştır. Bu çalışmada; insanları veya hane halklarını gelir yetersizliğinden veya yoksulluktan korumak için ülkemizde sosyal koruma kapsamında uygulanan yaşlılık, malullük ve ölüm sigorta kollarına tabi kişilere bağlanan aylıklar ile verilen yardımlar, kadının ve ailenin güçlendirilmesi yönüyle incelenmektedir. Sosyal devlet olmanın gereği olarak dezavantajlı grupların topluma aktif katılımlarını sağlaması, onların koruması ve desteklenmesi toplumun kalkınması açısından da gerektiği açık bir gerçektir. Dezavantajlı gruplar arasında bulunan kadınlar hem anne hem eş hem de birer evlat olarak ailenin önemli bir parçasıdır. Kadının ve ailenin sosyal koruma kapsamında güçlendirilmesine yönelik çalışmamızda inceleme yapılan malullük, yaşlılık ve ölüm sigorta kolları daha önce farklı kanun ve kurumlar vasıtasıyla yönetilirken 2008 yılı Ekim ayı itibariyle tüm hükümleriyle yürürlüğe konulan Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile Sosyal Güvenlik Kurumu bünyesinde tek şemsiye altına toplanmıştır. Söz konusu bu kanunla özelde incelediğimiz ve yukarıda isimleri sayılan üç sosyal riske karşı prim ödeme sistemi ve ödenen bu primlerin aktüeryal olarak değerlendirilmesi sonrası kadının ve ailelerin korunması ve güçlendirilmesine yönelik devlet garantili koruma sistemi değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal güvenlik, sosyal koruma, kadın, aile, malullük sigortası, yaşlılık sigortası, ölüm sigortası

* Yalova Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri ABD, İnsan Kaynakları ve Çalışma İlişkileri Tezli, Yüksek Lisans Öğrencisi, gkygun@gmail.com

Evde Çalışan Kadın Ve Karşılıksız Emeği

Meryem ÇOŞKUN *

Sosyolojide kimlik, toplumsal cinsiyet ve sınıf belirlemelerinde kullanılan bir kavram olup, bireyin sosyal durumunu ifade eder. Toplumsal cinsiyet; içinde bulunulan kültürün, bireyin biyolojik cinsiyetine yüklemiş olduğu rol, görev ve sorumlulukların etkisi altında kendisine sunulan yolda hayatını devam ettirebilmesine izin veren, aksi halde toplumdan onay almasını engelleyen bir toplumsal olgudur. Kadın kimliği tanımlanırken çalışan ve çalışmayan ayrımının yapılması ve bu ayrımın kadına bir statü kazandırması/kaybettirmesi ve yok sayılan emeğiyle ev kadınlığı tanımı üzerine bir çalışma yapılacaktır. TDK ya göre ev kadını, dışarıda herhangi bir işte çalışmayıp kendi ev işlerini gören kadın olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımla evde çalışan kadının “çalışmayan kadın” olarak serüveni başlayacaktır. Böylelikle kadının evdeki emeği yok sayılarak toplumsal statüsü değer kaybetmektedir. Kadınlar ev içi işleri yaparken, ücretli emek piyasasının dışında kalmaktadırlar ancak harcadıkları enerji ve emek, bu işlerin sürekli kendisini yenilediği düşünüldüğünde, oldukça yüksektir. Bu yüksek emek oranına rağmen, üretilen işin değeri oldukça düşüktür. Dolayısıyla “ücretsiz emek” olarak adlandırılmaktadır. Ev emeğine dair çalışmalar batıda Margaret Reid’le başlar. 1934 yılında kaleme aldığı “Hane içi Üretimin İktisadı” başlıklı kitabında, hane içi üretimin ulusal hesaplarda göz ardı edilmesini eleştirerek, bu üretimin değerini hesaplama yöntemi geliştirmiştir. Daha sonra bu tartışmalar ikinci dalga feminist hareketle 1960’ların sonu ve 1970’lerin başında devam etmiştir. Türkiye’de ise 1980’lerin ikinci yarısında, kadınların önceki yıllarla karşılaştırıldığında çok daha gür bir sesle toplumdaki konumlarını sorguladıkları bir dönemde yaygınlaşmıştır. Margaret Benston (1972) “Kadının Özgürlüğünün Politik İktisadı” adlı eserinde, “kadının yarattığı ücretsiz emeğin çok büyük olduğunu ve üretim araçlarının mülkiyetine sahip olanlarla karşılaştırıldığında çok daha karlı olduğunu” savunmaktadır. Minimum ücret ölçülerinde bile kadının emeğinin ödenmesi durumunda refahın yeniden dağılımında çok büyük artışlar sağlanacaktır. Ev içinde yapılan işlerin bir mesaisinin olmayışı, iş zamanı ile boş zaman ayrımını da yok etmektedir. İş, sevgi, paylaşım aynı alanda bir iç içe geçmişlik yaşamaktadır. Bu da emeği, sevgi, gönüllülük ve paylaşım ilişkisi içinde eritmektedir. Böylece kadınlar, ev işleri ve evdeki bakım hizmetlerinde erkeklerden çok daha fazla sorumluluğa sahip olarak hayatlarını sürdürmektedirler. Ev kadınlığına dair yapılan çalışmalara baktığımız zaman konunun sosyolojik, psikolojik, iktisadi, tarih, tıp vb. gibi birçok bilimsel alana konu olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Evde çalışan kadınlar, kadın emeği, kadın kimliği

* Giresun Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kadın Araştırmaları ABD, Yüksek Lisans Öğrencisi,
mcoskun6125@gmail.com

İklim Değişikliğinin Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğine Yansımaları

Doç. Dr. Süheyla ÜÇİŞİK ERBİLEN *

İklim değişikliğinin etkileri bir çevre sorunu olarak algılansa da aslında sosyo ekonomik boyutlarıyla da toplumları etkisi altına almaya başlamıştır.1980lerden itibaren dünya gündemine ciddi bir yer kaplayan iklim değişikliği sıcaklık değerlerindeki yükselmeye birlikte gelen aşırı buharlaşma ile gelen su kıtlığı, ekstrem hava olaylarındaki artış vb. gibi olaylar özellikle yoğun nüfuslu alanlarda etkisini daha fazla hissettirmektedir. Doğal dengede yaşanan bu değişimler bireylerin genel sağlık durumlarına bağlı olarak onları etkilemektedir. Bu etki özellikle kırılgan gruplar dediğimiz kadın, çocuk, yaşlı ve engellilerde daha yüksek oranda olmaktadır. Bu çalışmada iklim değişikliğinin toplumsal cinsiyet bağlamında nasıl etkili olduğu bilhassa kadınların yaşamına dair zorlukları ve çözüm önerilerinde bulunulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İklim değişikliği, ekofeminizm, kadın, toplumsal cinsiyet, küresel ısınma

* Doğu Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, suheyla.ucisik@emu.edu.tr

Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Yazılı Basında Kadına Yönelik Ayrımcı Haber Dilinin Haber Örnekleri Üzerinden İncelenmesi

Kübra KARAHANOĞLU *

Günümüzde yaşanan en büyük toplumsal sorunlardan biri olan toplumsal cinsiyet eşitsizliği, birçok alanda olduğu gibi bireylerin algı, düşünce ve tutumlarını şekillendiren medyada da kendini göstermektedir. Özellikle yazılı basında kadın imajı, erkek egemen ve kadını toplumsal cinsiyet rolü üzerinden konumlandıran bir şekilde çizilmektedir. Kadını ikincilleştiren, toplumsal yargılar çerçevesinde şekillenen ve kadınlık rolü üzerinden belirlenen bu imaj, haber dilinin de bu yönde olmasını beraberinde getirmekte ve mevcut toplumsal yargıları daha da destekler nitelik taşımaktadır. Önyargıların ve ayrımcılığın bu şekilde normalize edilmesi, zamanla bu yargıların genel doğrulara dönüşmesine sebep olabilmektedir. Bu şekilde objektif bakış açısından uzaklaşan haber dili, habere konu olan kadını metalaştırarak olayı değil kadını merkeze almakta ve okuyucunun tarafsızlığını zedelemektedir. Birçok alanda olduğu gibi erkek egemenliğinin söz konusu olduğu medya alanında da kadınlar genellikle ya üçüncü sayfada bir olayın mağduru olarak ya da magazin sayfalarında görsel meta olarak sunulmaktadır. Bu haber içeriklerinde kadına yönelik biyolojik cinsiyet üzerinden şekillenen toplumsal cinsiyet, giyim, yaş, dış görünüş, meslek ve diğer birtakım özellikler nedeniyle ön yargılı, ayrımcı ve etiketleyici ifadelerle rastlamak mümkündür. Bu çalışmada; farklı tarihlerde yazılı basında yer alan ve farklı olaylarda ayrımcı ve etiketleyici dile maruz kalan kadın haberleri incelenerek, üslubun aslında nasıl olması gerektiği konusunda önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ön yargı, ayrımcılık, etiketleme, yazılı basın, kadın haberleri, haber dili, toplumsal cinsiyet

* Psikolojik Danışman, kubrakarahanoglu@gmail.com

Medeni Durumlarına Göre Kadın Tasvirlerinin İncelenmesi: Düzce Örneği

Doç. Dr. Emel İŞTAR IŞIKLI *

Çalışmanın amacı medeni durumlarına göre kadınların nasıl tanımlandığının incelenmesidir. Bunun için farklı meslekleri olan 35 kadın ile görüşme yapılmıştır. Görüşmecilere “evli kadın”, “bekar kadın” ve “dul kadın” kavramlarının kendilerine ne ifade ettiği sorulmuştur. Diğer yandan “güçlü kadın” ve “zayıf kadın” tanımlamaları yapmaları istenmiştir. Araştırma sonucunda görüşmecilerin “evli kadın” tanımı yaparken öncelikle sorumluluğu olan, eşi olan, aile kuran, çocuğu olan, mutlu, güçlü ifadelerini kullandıkları, “bekar kadın” tanımı yaparken de özgür, sorumlu, mücadeleci, evlenmeyen kelimelerine yer verdikleri tespit edilmiştir. “Dul kadın” kavramını tanımlanırken sıklıkla eşi ölen, eşinden ayrılan, güçlü, toplum baskısı yaşayan ifadeleri kullanılmıştır. Görüşmecilerden “güçlü kadın” tanımı yapmaları istendiğinde ayakları üzerinde duran, ekonomik gücü olan, zorluklarla mücadele eden, duygularını yönetebilen kelimelerini kullandıkları görülmüştür. Görüşmelerde “zayıf kadın” ise sindirilmiş, başkasına muhtaç, kolay vazgeçen, risk alamayan, hakkını savunamayan birey şeklinde ifade edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Evli, bekar, kadın, aile

* Düzce Üniversitesi İşletme Fakültesi Sigortacılık ve Sosyal Güvenlik Bölümü, Düzce Merkez. emelistar@duzce.edu.tr

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

**Birleşmiş Milletler (BM) ve 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası
Mücadele Günü**

Prof. Dr. Reyhan Ayşen WOLFF *

Prof. Dr. Nezih Müsaoğlu **

Birleşmiş Milletler (BM), İkinci Dünya Savaşı sonrası barışa karşı tehditlerin tekrarını önlemek ve uluslararası barış ve güvenliği korumak amacıyla 1945 yılında kurulmuştur. Türkiye Cumhuriyeti, BM'lerin kurucu üye devletler arasında olup bugün BM'lerin 193 üye ülkesi bulunmaktadır. BM dünyada barış ve güvenliği sağlamakla birlikte uluslararası ekonomik ve sosyal iş birliğinin sağlanması, sürdürülebilir kalkınma, insan hakları, demokrasi, hukukun üstünlüğü, toplumsal cinsiyet eşitliğinin iyileştirilmesi, kadınların ve kız çocuklarının güçlendirilmesi, temiz çevre ve iklim değişikliği konularında temel ilke ve değerlere sahip çıkılması hususunda kararlılığıyla çalışmalarını sürdürmektedir. 1948'de BM İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ile hak ve özgürlükler tanımlanmıştır. Bu çerçevede kadınların siyasal, ekonomik ve sosyal haklarının iyileştirilmesi amaçlanmış olup 1979'da hazırlanan “Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi” (CEDAW) BM Genel Kurulu'nda kabul edilerek 1981 yılında yürürlüğe girmiştir. Bu sözleşme ve daha sonra tavsiye kararları, kadınların uğradıkları ayrımcılığın nedeni ve sonucu olan kadınlara yönelik şiddetin önlenmesi gerektiğini vurgulaması bakımından önemli olduğu belirtilmektedir. 1995 yılında BM tarafından düzenlenen IV. Dünya Kadın Pekin Konferansında (Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu) “kadının insan hakları” kavramını güçlü bir şekilde vurgulanmış ve “toplumsal cinsiyeti ana akımlaştırmanın” ilkeleri benimsenmiştir. 1999 yılında kadına yönelik şiddete karşı toplumda farkındalık yaratmak amacıyla BM Genel Kurul kararı ile “25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü” olarak kabul edilmiştir. BM Kadın Birimi (UNWomen) 25 Kasım gününün önemini belirtmek üzere 2018 yılında “orange the World:#MeToo–Dünyayı Turuncuya Boyayalım:#BenideDuyun” etiketi sosyal medyada kullanılmıştır. 2023 yılında ise #NoExcuse (Mazeret yok) etiketiyle farkındalığın artırılması hedeflenmiştir. Türkiye, kadına yönelik şiddetin insan hakları ihlali olduğunu, şiddete sıfır tolerans ilkesi ile kadına yönelik her türlü şiddeti önlemek amacıyla hazırlanan hedefler IV. Ulusal Eylem Planı (2021-2025) kapsamında yer alarak ulusal politikalar geliştirmektedir. Yasal düzenleme olarak 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun 2012 yılında yürürlüğe girmiştir. 25 Kasım 2023 tarih ve 32380 sayılı Resmî Gazete'de Cumhurbaşkanlığından; Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele konulu Genelge (2023/16) yayımlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Birleşmiş Milletler (BM), kadına yönelik şiddet, insan hakları, kadın hakları

* Giresun Üniversitesi, Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkez Müdürü (GÜKAM),
aysen.wolff@giresun.edu.tr.

** Gelişim Üniversitesi, İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı, nezihmusaoglu@gmail.com

Boşanma Sürecindeki Eşlere Yönelik Güçlendirme Çalışması: Vaka Sunumu

Öğr. Gör. Dr. Metin ÖKSÜZ *

Bu çalışmada X Aile Mahkemesinde görülen boşanma davası kapsamında gerçekleştirilen güçlendirme temelli aile danışmanlığı uygulamalarının süreci ele alınmıştır. Boşanma sürecinde olan eşlerin anamnezleri alındığında; kadın eş, çocukluğunda geçirdiği bir hastalık nedeniyle aşırı koruyucu ebeveyn tutumuyla yetiştirilmiş, ev içinde ve dışında sorumluklar verilmemiş, annesine bağımlı hale gelmiş, evlenmesine rağmen annesinin koruması altında kalmaya devam etmiştir. Bu süreçte annesinin vefatının ardından ağır bir psikolojik yıkım süreci geçirdiği ve bu süreçte eşinin başka bir ile tayin istemesinin ardından kök ailesinden uzakta yaşamak zorunda kaldığı, bu olumsuzluklar sonrasında eşi ve çocuğuna yönelik sorumlulukları ihmal etmeye başladığı tespit edilmiştir. Erkek eş, korunmaya muhtaç çocuk statüsünde kurum bakımında yetişmiş, 3413 sayılı yasa kapsamında memur olarak iş yaşamına atılmıştır. Erkek eşin kendi kök ailesi ile iletişimleri kopmuş durumdadır. Eşlerin evlilik süresi on iki yıl olup dokuz yaşında sağlıklı bir erkek çocukları bulunmaktadır. Eşler ile yapılan danışmanlık sürecinde kadın eşin yaşadığı sorunların altında yatan nedenlerin, erkek eş tarafından fark edilmesi sağlanmıştır. Bu kapsamda kadın eşin güçlendirilmesi ve sosyal işlevselliklerinin geliştirilmesi için annelere yönelik düzenlenen sekiz haftalık bir psiko-eğitim grup çalışmasına katılması sağlanmıştır. Grup çalışmaları devam ederken aynı süreçte çift görüşmelerine de devam edilmiştir. Süreç sonrasında eşler arasında sağlıklı iletişim, problem çözme becerileri, farkındalık becerisi, ev içi ve dışı sorumlulukların yerine getirilmesi konularında başarılı olabildikleri gözlenmiştir. Yapılan çalışmalar ve sonuçlarına dair rapor X Aile Mahkemesi hakimliğine sunulmuştur. X Aile Mahkemesi Hakimliği eşlerin de talebi üzerine aile birliğinin devamı yönünde karar vermiştir. Eşlerin boşanma aşamasına gelmeden önce profesyonel yardım alabilmeleri ideal olan bir durumdur. Bunun mümkün olmaması halinde ise boşanma sürecinde profesyonel yardım almalarının sağlanması aile birliğinin dağılmasını önlemede yararlı olacaktır. Bu bağlamda klasik yargı yöntemlerinin yerine güçlendirme çalışmalarını benimseyen modellerin geliştirilmesinde yarar görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Güçlendirme, aile, boşanma, aile danışmanlığı, aile mahkemesi

* Yalova Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, metin.oksuz@yalova.edu.tr

Kadına Yönelik Şiddet Söyleminde İslam'ın Bakışı

Doç. Dr. Emine GÜMÜŞ BÖKE *

Kadın ve aile konusu bütün dinlerin ilgilendiği önemli konulardan biridir. Özellikle kadının yaratılması, toplumdaki konumu ve sahip olduğu hak ve görevler konusunda her din, inananlarına az veya çok mutlaka bazı bilgiler sunmuştur. Malum olduğu üzere, kadının toplum ve ailedeki konumu ve yaşantısı ile ilgili problemler tarih boyunca şu veya bu şekillerde hep mevcut olmuştur. İslam dini, kadına büyük bir değer vermiş, ona gerçekten hürriyet ve özgürlük getirmiştir. İnsanlığın kadın lehine kazanımlar elde etmesinin önünü tıkamamış, insanlığın hayrına çalışanları en hayırlı insanlar diye tanıtmıştır. Hak söz konusu olan her noktada İslam, kadını erkek ile eşit kılmış, bu konuda herhangi bir ayırım ya da haksızlık yapmamıştır. Tarihte ve günümüzde eğer ayırım ya da haksızlıklar olmuşsa bu İslam'dan değil, toplumun geleneklerinden, insanların kendi anlayışlarından kaynaklanmıştır. Bugün kadına yönelik şiddet, cinsel taciz ve istismar gerek Batı'da ve gerekse Doğu'da gelişmemiş toplumlarda olduğu kadar gelişmiş toplumlarda da farklı derecelerde kendisini hissettiren problemler arasındadır. Aile yapısının sarsılması, bireyselliğin her şeyin önüne çıkarılması, yakınlar arası ilişki ve bağların zayıflaması, ekonomik krizler, cehalet, inanç ve ahlak zafiyeti büyük ölçüde kadınları ve çocukları vurmaktadır. Engellenemeyen her şiddet, toplumun temel taşı olan aile yapısına zarar vermekte ve zamanla dağılmasına sebep olmaktadır. Kur'an ve sünnetin öne çıkardığı ahlakî ve hukukî ilkeler esas alındığında, ilahi vahyin sadece kadınlara değil, herhangi bir masum insana zulmedilmesini, saldırılmasını, hakaret edilmesini, iradesi dışında bir şeye icbar edilmesini, şiddete maruz bırakılmasını onaylaması mümkün değildir. Zira kadına yönelik şiddete neden olan her türlü olumsuzluğa karşı bir tedbiri olan Kur'an, onun maddi manevi her türlü hakkını teminat altına almıştır. Kadınlarla iyi geçinmeyi emretmiş, onların erkekler üzerindeki haklarına defaten vurgu yapmış, kadınları Allah adına emanet aldıklarını erkeklerle hatırlatmıştır. Her türlü yaralama ve cinayeti kısas ilkesiyle minimize etmiş, erkekle kadın arasındaki fitrat farkını göz önünde bulundurarak ekonomik hak ve yükümlülükleri adaletle dağıtmıştır.

Hz. Peygamber'in kadınlara yönelik şiddet eylemlerini asla tasvip etmediği ve bu yöndeki tavırlara da açıkça karşı çıktığına işaret eden sözler ve uyarıların varlığı da dikkat çekicidir. Nitekim Hz. Peygamber'in bi'setinden önce gerek medeniyetler açısından gerekse muharref olmuş dinler açısından kadına biçilen değer pek parlak olmayıp, kadına karşı şiddetin tarihi arka planı, çok eskiye dayanmaktadır. İslam'dan önceki cahiliye toplumunda kadınlar erkeklere göre ikinci derecede bir konuma sahiptiler. Modern çağda da kadına yönelik şiddet değişik şekillerde devam etmektedir. Bu sebeple kadınlara karşı gösterdiği merhametin, saygının ve sevginin gereği olarak hiçbir zaman eşlerini ve çevresindeki kadınları incitmeyen Hz. Peygamber'in; çağımızda kadının sık bir şekilde maruz kaldığı şiddeti azaltmada örnek bir kişilik olduğu muhakkaktır.

* Düzce Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Temel İslam Bilimleri Bölümü, eminegumusboke@duzce.edu.tr

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

Bununla beraber kadına şiddeti ve cinsel İstismarı önlemek için yasa çıkarmak, buna yönelik eğitim süreçleriyle desteklenmediği, derin bir kavrayışla içselleştirilemediği, iman ve ahlakî değerlerle takviye edilemediği müddetçe tek başına problemi çözmeye yeterli değildir. Ancak en etkili çözüm yolu, insanların beşerî ilişkilerini tanzim eden dinî ve ahlakî öğretileri bilinç düzeyinde kavrayıp benimsemiş, yaptığı her davranışın hesabını yüce bir Kudret'e vereceği mesûliyetini taşıyan vicdanlı bireyler yetiştirmekten geçmektedir. Hz. Peygamber'in kadınlara tanıdığı haklar ve bu haklara riayetin dinî bir yükümlülük olduğunun kavranması, sahabe neslinde çok kısa zaman içerisinde etkisini göstermiş ve kadın, kendisine tanınan bu haklar sayesinde gerçek kimliğini ve saygınlığını kazanmıştır. Dolayısıyla insanların düşünce ve yaşantılarında özümsemiş gerçek dinî ve ahlakî değerlerin varlığı, bu gibi sorunların çözümü konusunda etkin bir role sahiptir.

Anahtar Kelimeler: İslâm, hak, aile, kadın, şiddet

**6284 Sayılı Kanun ve Ceza Muhakemesine Hâkim Olan İlkeler Kapsamında
“Kadının Beyanı Esastır” İlkesinin Değerlendirilmesi: Mitler ve Gerçekler**

Arş. Gör. Dr. Kenan Evren YAŞAR *

6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, Türkiye'de 2012 yılında kabul edilmiş bir yasadır. İlgili kanun aileyi korumayı, kadına yönelik şiddeti önlemeyi, şiddet mağdurlarına koruma sağlamayı ve bu çerçevede şiddetle mücadele etmeyi amaçlamaktadır. “Kadının Beyanı Esastır” ilkesi, bu kanunun bir parçasıdır ve kadının şiddet mağduru olarak beyanı, başlı başına bir delil olarak kabul edilir. Söz konusu ilke her ne kadar bu kanunda belirtilen önleyici tedbirlerin alınması için kabul edilmişse de yanlış bir anlayışla tedbirin konusu olan şiddetin yargılamasında da geçerli bir ilkeymiş gibi düşünülmekte. Özellikle cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlarda kamuoyunda bu yanlış anlayış daha fazla görünür olmaktadır. Bu çalışmada “Kadının Beyanı Esastır” ilkesini Ceza Muhakemesine hâkim olan ilkeler ile karşılaştırmak suretiyle esas amacımı ortaya koymaya çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Mağdur beyanı, şiddet, tedbir, delil, cinsel suçlar

* Yalova Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Kamu Hukuku Bölümü, kenanevrenyasar@yalova.edu.tr

Çocuk Düşürme ve Düşürtme Suçları Bağlamında Kadının Kendi Bedeni Üzerinde Tasarruf Hakkı

Arş. Gör. Melisa Asena YEŞİLYURT *

Bu çalışmanın konusunu kadının kendi bedeni üzerindeki tasarruf hakkının çocuk düşürme ve çocuk düşürtme suçları bağlamında değerlendirilmesi oluşturmaktadır. Kadının, insan neslinin devamlılığını sağlayan doğurganlık yeteneğine sahip olması, başta kadının tüm bedeni olmak üzere; kadının üreme hak ve özgürlüğü ile doğurganlığı üzerinde tahakküm kurulmasına sebebiyet vermiştir. Bu tahakkümün derece ve sınırları, kadının içinde yaşadığı toplumun örf, anane, değer yargıları ile şekillenmiş; tabii olduğu hukuk düzenince hüküm altına alınmıştır. Bu durumun en somut örneği; ceninin, rahme düşme anından doğumun gerçekleşmesine kadar kadın bedeninde ve onunla bağlantılı bir şekilde varlığını sürdürmesi karşısında ceninin geleceğine ilişkin kararların da kadın tarafından verilip verilemeyeceği hususunun tartışma konusu olmasıdır. Bu konu; Türkiye'nin de taraf olduğu Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW) ve İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi gibi uluslararası antlaşmalar ile ulusal hukuk düzenimizin bir parçası olan ve nüfus artışının kontrolünü devlet erkiyle tatbik eden 2827 sayılı Nüfus Planlaması Hakkında Kanun ile bu kanunun ilgili maddelerini çocuk düşürme ve çocuk düşürtme suçlarının tanzim edilmesinde esas alan 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile somutlaşmıştır. Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması ile desenlemiş ve literatür taraması yöntemi ile incelenmiştir. Bu amaca ulaştıracak veriler belge tarama tekniği kullanılarak toplanmış, içerik analiziyle veriler çözümlenmiştir. Bu çalışma ile kadının kendi bedeni üzerindeki tasarruf hakkı, mevzu hukuktaki ilgili düzenlemeler ışığında değerlendirilerek mevcut koşulların iyileştirilmesi ve olası sorunlara yönelik çözüm önerilerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kürtaj, çocuk düşürme suçu, çocuk düşürtme suçu, gebeliğin sonlandırılması

* Yalova Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası Ticaret ve Finansman Bölümü,
melisa.yesilyurt@yalova.edu.tr

**Aile İçi Şiddetin Önlenmesi Bağlamında Aynı Konutta
Birlikte Yaşayanlara Kötü Muamele Suçu (TCK m. 232/1)**

Arş. Gör. Dr. Kenan Evren YAŞAR *

Çalışmamızın konusu Türk Ceza Kanunu madde 232/1’de düzenlenmiş olan “Aynı Konutta Birlikte Yaşayanlara Kötü Muamele” suçudur. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun suçları düzenleyen özel hükümler kitabının “topluma karşı suçlar” başlıklı üçüncü kısmının “aile düzenine karşı suçlar” başlıklı sekizinci bölümünde yer alan “kötü muamele suçu”, “disiplin yetkisinin kötüye kullanılması suçu” ile aynı maddede düzenlenmiştir. “Disiplin yetkisinin kötüye kullanılması suçu” çalışmamız kapsamında sadece “kötü muamele suçu” ile yarıştığı (iştirak başlığı altında) örneklerde karşılaştırma yapmak amacıyla ele alınmaktadır. Çalışmamızda “kötü muamele suçu” aile içi şiddetin önlenmesi bağlamında ele alındığından, öncelikle “aile içi şiddet” kavramı uluslararası metinler ve ulusal mevzuat çerçevesinde açıklanmaktadır. Aile içi şiddetin önlenmesi bakımından uluslararası metinlerin devlete yüklediği önemli sorumluluklardan biri de aile içi şiddet olaylarına yönelik etkili soruşturma mekanizmasının kurulmasıdır. Bu çerçevede aile içi şiddetin önlenmesi amacıyla kurulacak olan soruşturma mekanizmasının yeterli ve etkili olması gerekmektedir. Yeterli ve etkili bir soruşturma mekanizmasının varlığı AİHM içtihatları çerçevesinde belirlenmiştir. İç hukukta kurulan mekanizmanın bir ayağı da aile içinde yaşanan şiddet olaylarının ceza kanunları tarafından suç haline getirilmesidir. Aile içi şiddet olarak sınıflandırılabilir filler cebir, tehdit, kasten yaralama, cinsel saldırı ve istismar, kasten öldürme gibi Türk Ceza Kanunu’nda vücut bütünlüğü, cinsel dokunulmazlık ve yaşam hürriyetini koruyan suçlara vücut verebileceği gibi çalışma konumuzu oluşturan suç tipinde olduğu gibi doğrudan aile düzenini koruyan suç tiplerine de vücut verebilir. Bu çalışma kapsamında uluslararası metinlerden kaynaklanan aile içi şiddetin önlenmesi ve aile düzeninin korunması yükümlülüğü kapsamında etkin bir şekilde soruşturulması gereken aile içindeki kötü muamele suçunun unsurları ve tartışmalı hususları ayrıntılı bir şekilde incelenecektir. Son olarak incelenen suç ile ilgili yargılama örneklerine değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Aile, aile düzeni, kötü muamele, şiddet, birlikte yaşama

* Yalova Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Kamu Hukuku Bölümü, kenanevrenyasar@yalova.edu.tr

Türk Hukukunda Velayet Hakkının Önemi Ve Velayet Hakkıyla İlgili Temel Prensipler

Prof. Dr. Ebru CEYLAN *

Türk Hukukunda velayet hakkı Türk Medeni Kanunu m. 335-351 hükümleri arasında ve çocuk malları ise m. 352-363 hükümleri arasında düzenlenmiştir. Türk Hukukunda velayetin hakkının tanımı kapsamı dikkate alınarak yapılmıştır. Velayet hakkı anneye ve babaya, istisnai olarak evlat edinilmiş ise evlat edinene tanınmış olan çocuğun hem kişi varlığı hem de malvarlığıyla ilgili bir haktır. Velayet hakkı kural olarak anne ve babaya çocuğun kişiliği ve malları üzerinde yetkiler vermesi yanında yükümlülükleri de içermektedir. Türk Medeni Kanunu m. 339 hükmünde velayetin kapsamı belirtilmiştir. Velayetin kapsamına çocuğun bakımı, çocuğun menfaatinin korunması, temsil edilmesi, eğitimi ve malvarlığının yönetimi de girmektedir. Velayet hakkıyla ilgili temel prensipler çocuğun korunması için büyük önem taşımaktadır. Bu ilkeler, kamu düzeni ilkesi, velayetin kural olarak anne ve babaya verilmesi ilkesi, çocuğun üstün yararı ilkesi, çocuğun kişiliğine saygı gösterme ilkesi, çocuğun görüşünün alınması ilkesi, çocuğun hukuki dinlenilme hakkı, velayette bütüncülük ilkesi ve velayette çevresellik ilkesidir. Velayet, vesayetten ve kayımlıktan farklıdır. Çalışmamızda velayet hakkının tanımı, hukuki niteliği, kapsamı ve temel prensipler açıklanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, anne, baba, çocuğun üstün yararı, çocuğun eğitimi, çocuğun bakımı, çocuğun temsili

* İstanbul Aydın Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı, ebruceylan@aydin.edu.tr; eceylanmyo@gmail.com

**İslamcı Kadın Yazar Cihan Aktaş'ın Kadının Çalışma
Hayatı İle İlgili Görüşleri Ve Değerlendirilmesi**

Öğr. Gör. Dr. Yasemin TARCAN *

Çalışma, yaşamın devamlılığını sağlamak adına sosyal bir faaliyet olarak, geçmişten günümüze devam eden insan hayatının en önemli eylemlerinden biridir. Ataerkil düşünce yapısında kadınların görev ve sorumlulukları; ev içi işler, çocuk bakımı ve eşine hizmet etmek, erkeklerin de evin geçimini sağlamak şeklinde belirlenmiştir. Ancak sanayileşme ile birlikte kadınların yardımcı eleman olarak aile geçimine katkı sağlamak amacıyla çalışma hayatında görünürlüklerinin artmaya başladığını söylemek mümkündür. Her ne kadar günümüzde kadınlar, eğitim seviyelerine göre çalışma hayatında statüsü yüksek işler yapıyor olsalar da birincil sorumluluklarının yine ev ve ailesi olduğu anlayış ve baskısı ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Kadının çalışması ile ilgili tartışmaların şehirleşme ile daha çok gündeme geldiğini söylemek mümkündür. Şöyle ki; kırsal kesimde geçmişte olduğu gibi günümüzde de kadın hem evdeki görev ve sorumluluklarını yerine getirmekte hem de tarım sektöründe çalışarak evin geçimine katkı sağlamaktadır. Kadının Kendi ailesindeki erkeklerle birlikte tarlada çalışması problem olmamaktadır. Ancak kadın, okuyup şehirde başka erkeklerle, yani mahremi olan erkeklerle bir arada çalışmaya başladığında, kadının İslami açıdan çalışmasının uygun olup olmadığı tartışmaları gündeme gelmiştir. Biz bu bildirimizde muhafazakâr sosyal kesim üzerindeki yönlendirici etkilerini dikkate alarak Cihan Aktaş'ın kadının çalışma hayatına katılımı ile ilgili görüşlerini kendi eserleri üzerinden belirlemeye ve değerlendirmeye çalışacağız. Cihan Aktaş'ın kadının çalışma hayatı hakkında düşünceleri büyük ölçüde başörtüsü veya başörtüsü yasağı üzerine kurgulanmaktadır. Bununla birlikte Aktaş çalışma hayatının ve kadının çalışma hayatına katılımının kısıtlanmasını da kadınların ve kızların tutum ve davranışlarını, tavır alışlarını ve eleştirilerini psikolojik ve sosyolojik olarak analiz etme çabasıdır. Aktaş, kadınların evde oturup çocuk yetiştirme ötesinde, eşinin de onayıyla yetenekleri doğrultusunda ihtiyaç duyulan alanlarda çalışmak istemesinin olağan bir durum olduğunu düşünmektedir. O, kadının çalışma hayatına katılıp, topluma katkı sağlarken aynı zamanda iyi bir eş ve anne olmayı da başarabileceği görüşündedir.

Anahtar Kelimeler: Kadın, çalışma hayatı, kadın algısı, İslamcılık

* Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Çocuk Bakımı Ve Gençlik Hizmetleri Bölümü, yasemintarcan@sdu.edu.tr

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

Dijital Okuryazarlık ve Kadın

Doç. Dr. İlknur KARAASLAN *
Doç. Dr. Esra ATABAY **
Zeynep Gülsüm ÇARBUĞA ***
Gülşen Badesu ATASEVEN ****

Günümüzde teknolojik gelişmeler, dijitalleşme ve internetin yaygın kullanımı dijital okuryazarlığa duyulan ihtiyacı artırmıştır. İnternette farklı arama motorları aracılığıyla bilgiye erişim, sosyal medya kullanımı, sağlık, eğitim, ekonomi, çalışma hayatı ve her alanda bilgisayar ve internet vasıtasıyla işlerin yürütülmesi hayatı kolaylaştırmanın da ötesinde bir zaruret haline gelmiştir. Dijital okuryazarlık kavramı ilk olarak 1997 yılında Paul Gilster'in yazdığı aynı adı taşıyan kitapla ortaya çıkmıştır (Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, 2022:13). Bu kavram, dijital ortamdaki bilgilerin algılanıp kullanılabilme becerisi olarak kabul edilmektedir. Bu çalışma, kadınların dijital okuryazarlıkları üzerine yapılmış bilimsel çalışmaların bibliyometrik analizini konu edinmektedir. Yapılacak literatür taraması ile elde edilecek veriler analiz edilerek kadınların dijital okuryazarlıkları ile ilgili yapılmış çalışmaların sonuçlarından genel bir sonuç ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Literatür taraması, “dijital okuryazarlık” ve “kadın” kavramlarının ön planda tutulduğu anahtar kelimeler kullanılarak gerçekleştirilecektir. Bibliyometrik analiz kapsamına, ulusal ve uluslararası makaleler, tezler ve projeler dâhil edilecektir. Tespit edilen bilimsel çalışmalar, çalışma türü (makale, tez, proje), yayın yılı, yayın başlığı, yazar sayısı, yazar adları ve cinsiyetleri ile kullanılan analiz türleri açısından incelemeye alınacaktır. Araştırma kapsamındaki yıl aralığı belirlenirken “Google Trends” temel alınmıştır. Google Trends 2004 yılından bu yana olan taramaları göstermektedir. “Dijital okuryazarlık” kavramının “2004 – günümüz” zaman aralığında, hangi zamanda daha fazla tarandığı araştırılmış ve 2004 yılı Ekim ayında pik yaptığı görülmüştür. Dünya genelinde ise 2004 yılı Nisan ayında tepe noktasına ulaştığı gözlenmiştir. Bu doğrultuda, çalışmanın kapsayacağı yıl aralığı 2004-2023 olarak belirlenmiştir. Bu yıllar aralığında yapılan çalışmalar içerisinde kadınların dijital okuryazarlıklarını konu edinmiş çalışmalar bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Yapılacak nicel analiz sonucunda konuyla ilgili genel bir kanıya varılıp görüş ve tavsiyeler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dijitalleşme, okuryazarlık, kadın

* Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, ilknurkaraaslan@comu.edu.tr

** Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, esra.atabay@comu.edu.tr

*** Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İşletme ABD, Yüksek Lisans Öğrencisi

**** Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İşletme ABD, Yüksek Lisans Öğrencisi

Sosyal Medya Kullanımı Ve Aile İçi İletişimin Sosyal Hizmet Perspektifinden İncelenmesi

Damla BUĞA*

İnsan tek başına yaşayamayan sosyal bir varlıktır. İnsanlar ait oldukları grup ya da topluluk içinde iletişim ve etkileşim kurarak hayatlarını sürdürür. İnsanların sahip oldukları ortak değer ve inançlar, insanları diğer insanlara yakınlaştırır ve büyük bir iletişim ağı içinde hayatlarını sürdürmelerini sağlar. İnsanın diğer insanlarla iletişim halinde olması kendi psikolojik, fiziksel, biyolojik ve sosyal dengelerin bağlı olduğu yaşam sistemini iletişim halinde olmak, yaşama eşdeğer sayılır çünkü iletişim bireylerin biyolojik, fiziksel, psikolojik, sosyal dengelerinin bağlı olduğu yaşam sistemini temsil etmektedir (Kevereski ve Iliev, 2017). Bu sebeple iletişim insanın varlığını sürdürebilmesinin ve geliştirebilmesinin mutlak şartı olan ilişkisel ve düşünsel faaliyetler bütünü olarak tanımlanabilir (Erdoğan, 2011). Aile kavramı bireylerin aynı evi paylaştıkları ve birbirlerine karşı sorumluluklarının olduğu, bireylerin karışık etkileşimlerinin olduğu açık bir sistem olarak tanımlanabilir. Aile içinde bulunduğu toplumun kültürel özelliklerini taşımakta ve gelecek nesillere aktarmada etkili bir kurumdur. Bununla birlikte aile içinde bulundurduğu bireylerin sosyokültürel açıdan gelişimlerinde rol oynamakta ve toplumu bu yönden etkilemektedir (Selman, 2018). Sosyal medya kullanımı günümüzde mekan ve zaman sınırlaması olmadan bireylerin tartışabildiği, iletişim kurabildiği ve yaptığı paylaşımlarla duygu ve düşüncelerini ifade edebildiği sanal bir ortamdır. İnsanların sosyal medya kullanımının da artmasıyla birbirleri ile iletişim kurma olanakları artmıştır. Sosyal medya kullanımının artması ile toplumu oluşturan aile bu durumdan olumsuz etkilenmektedir. Sosyal medya kullanımının artması ile aile içindeki bireylerin sorumluluklarını yerine getirmemeleri veya aksatmaları hem ebeveyn çocuk ilişkisini hem de karı koca ilişkisini olumsuz yönden etkilemektedir (Cüceloğlu, 2019). Aile kurumunu odağında tutan sosyal hizmetin temel amacı, aile üyelerinin duygusal ve gelişimsel ihtiyaçlarını etkin bir şekilde giderebilmeyi öğrenebilmesinde ve ailelerin kendi kendilerine yetebilir hale gelmelerinde ailelere yardımcı olmaktır (Duyan, 2012). Bu çalışmanın amacı, sosyal medya kullanımının aile içi ilişkilere etkisini inceleyerek sosyal hizmet perspektifinden değerlendirmektir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya kullanımı, aile içi iletişim, sosyal hizmet

* Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi,
damla.05191@gmail.com

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

İnsani Güvenlik Perspektifinden Kadınların Gıda Güvenliğinin Değerlendirilmesi

Dr. Öğr. Üyesi Elif YILDIRIM *

1990'lardan sonra değişen tehditler beraberinde farklı güvenlik yaklaşımlarının ortaya çıkışına zemin hazırlamıştır. Bu dönemde ortaya çıkan güvenlik yaklaşımlarından biri de insani güvenlik olmuştur. İnsani güvenlik kavramının geliştirilmesinde Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafından 1994'te yayımlanan İnsani Kalkınma Raporu (Human Development Report, HDR) önemli bir rol oynamıştır. HDR'de insani güvenliği sağlamak için yedi farklı bileşenin gerekliliğine dikkat çekilmiştir. Gıda güvenliği de bu bileşenlerden biri olarak yer almış ve gıdaya tüm insanların hem fiziksel hem de ekonomik olarak her zaman erişim sağlayabilmesi olarak açıklanmıştır (UNDP, 1994, ss. 24-25). FAO tarafından yapılan tanımda da gıda güvenliği “*beslenme ihtiyaçlarını karşılamak için yeterli, güvenli ve besleyici gıdaya fiziksel ve ekonomik erişim*” olarak ifade edilmiştir (FAO, 2001). Gıda güvenliği için mevcudiyet, erişim, kullanım ve istikrar boyutlarının herhangi birinde aksamanın meydana gelmemesi önem taşımaktadır. Ancak 21. yüzyılda gıda güvenliğini tehdit eden birçok faktörün varlığı göz önüne alındığında herkesin bu durumdan bir şekilde etkileneceği söylenebilmektedir. Gıda güvenliğini tehdit eden faktörler dünyanın farklı bölgeleri için değişik şekillerde ortaya çıkabilmekte ve gıda güvenliğini gıdaya erişimde yaşanan sorunlara bağlı olarak farklı düzeylerde etkileyebilmektedir. İlgili literatür incelendiğinde genel olarak çatışmaların, iklim değişikliğine bağlı meydana gelen hava olaylarının ve ekonomik krizlerin akut gıda güvensizliğine sebep olan temel faktörler arasında yer aldığı görülmektedir (IPCC, 2021; Vincent vd., 2008; Lin vd. 2023, Martin-Shields ve Stojetz, 2019). Bu çalışmada 2019-2023 yılları arasında meydana gelen ve küresel ekonomiyi etkileyen Covid-19 pandemisi ile Rusya-Ukrayna Savaşı'nın kadınların gıda güvenliği üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Yapılan çalışmada Rusya-Ukrayna Savaşı'nın özellikle Afrika, Orta Doğu ve Doğu Avrupa'da akut gıda güvensizliği ile karşı karşıya kalan kadın sayısında önemli bir artışa sebep olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Covid-19 pandemisinin ise daha geniş çaplı bir etki yaratarak dünyada akut gıda güvensizliği yaşayan kadın sayısında kayda değer bir artışa sebep olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İnsani güvenlik, akut gıda güvensizliği, kadın ve gıda güvenliği

* Yalova Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, elif.sak@yalova.edu.tr

Tip 1 Diyabetli Çocukların Diyabet Eğitimi ve Giyilebilir Teknoloji

Öğr. Gör. Fatma YEŞİL *

Diyabetli çocuk ve ergenlerin yaşamlarını sağlıklı sürdürebilmeleri için diyabetli bireyler diyabet ekibi içinde merkezi bir role sahiptir. Bu role sahip bireyler kan şekerlerini kendi kendine yönetebilmeli, problem çözebilmeli, bilgi ve pratik becerileri kullanma konusunda güçlenmeli, motive olmalıdır. Diyabet eğitimine başlanmadan önce çocuk ve ailenin; sağlık inanç ve tutumları, temel düzeyde diyabet bilgisi, kültürel durumu, özyönetim becerileri, öğrenmeye hazır olma durumu, genel ve sağlık okuryazarlığı, öğrenme stili, yeteneği, mali durumu, aile ve sosyal destek gibi bileşenleri değerlendirilmelidir. Diyabet eğitimi, diyabetli tüm çocuk ve ailelerine ilk tanı aldığı anda başlanmalıdır. Yaş ve gelişimsel özelliklerine uygun olarak düzenli olarak verilmelidir. Rutin olarak yılda bir kez veya ihtiyaç halinde daha sıklıkla tekrar edilmelidir. Başarılı eğitim sadece bilgi vermekle kalmamalı, yaşam kalitesini de iyileştirmelidir. Sağlıklı beslenme ilkeleri, psikolojik yaklaşım, öz bakım uygulamaları, taburculuk eğitimi gibi temel diyabet eğitimlerinin yanı sıra diyabet teknolojileri ve günlük yaşam aktiviteleri gibi ileri düzey diyabet eğitimleri de verilebilir. Günümüzde diyabet yönetimini oldukça kolaylaştıran giyilebilir teknoloji (insülin pompaları, sürekli glikoz izlem monitörü vb.), eğitim ve takip ile birleştiğinde, diyabetli kişilerin yaşam kalitelerini ve sağlığını iyileştirmektedir. Giyilebilir teknolojinin önemli faydalar sağlamasına rağmen, her zaman tıbbi tavsiye ve profesyonel rehberlik ile birlikte kullanılması gerekmektedir. Sağlık bakım profesyonelleri ile düzenli iletişim ve iş birliği, etkili diyabet yönetimi için gerekli olmaya devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tip 1 diyabet, diyabet eğitimi, giyilebilir teknoloji, insülin pompası

* Yalova Üniversitesi, Termal Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, yslfatma43@gmail.com

OSB’li Çocuk Annelerinin OSB Tanı Sürecinde Biyopsikososyotinsel Destek İhtiyacının Sosyal Hizmet Perspektifinden Değerlendirilmesi

Öğr. Gör. Şeyda DEMİR *

Giriş: Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) bireylerin dil, motor, ve bilişsel gelişimlerinde farklılıklar oluşturabilen, kısıtlı ve tekrarlayıcı davranışlar sergilemelerine neden olabilen, iletişimini, sosyal ilişkilerini, karşılıklı etkileşimlerini etkileyen ve ömür boyu devam eden nöro- gelişimsel bir bozukluktur. Her geçen yıl görülme sıklığı artan OSB’nin tarama ve tanılama sürecinin çocuktaki OSB derecesinden de kaynaklı olarak uzaması söz konusu olabilmekte ve bu da uygun eğitim ve tedavi yöntemlerine başlamayı geciktirebilmektedir. Bu süreç sadece çocukları değil bu çocukların ailelerini de etkilemektedir. Özellikle annelerin çocuk bakımında birinci dereceden sorumlu kişiler olduğu göz önünde bulundurulduğunda, bu süreçte onların yaşadığı sıkıntılı ve annenin iyilik hali için giderilmesinin veya azaltılmasının önemi daha da artmaktadır. Amaç: Bu çalışmada amaç, “OSB’li çocuk annelerinin OSB tanı sürecindeki biyopsikososyotinsel destek ihtiyaçları nelerdir? ve “Sosyal Hizmet bağlamında bu ihtiyaca nasıl cevap verilebilir?” sorularına cevap bulmaktır. **Metot:** Bu amaçla, bu alandaki literatürde yer alan yerli ve yabancı çeşitli makale, bildiri, kitap bölümleri ve kitaplar taranarak OSB’li çocuk annelerinin biyopsikososyotinsel destek ihtiyaçlarına dair çalışmalarındaki veriler tespit edilmeye ve sosyal hizmet açısından değerlendirilmeye çalışılmıştır. **Bulgular:** OSB’li çocuk anneleri, tanı sürecinde durumu kabul etmede, sosyal destek bulmada, kendi bakımlarıyla ve ihtiyaçlarıyla ilgilenmede zorluklar yaşamaktadır. Birden fazla çocuğu olan ve farklı kültürel ve etnik kökenden gelen anneler için bu daha büyük bir sorun oluşturabilmektedir. Nitekim bilinmezlik, yetememezlik, sosyal izolasyon hissi ve iş yükü, annelerde stres ve kaygı düzeyini artırabilmekte, depresyon ve huzursuzluk hali gibi ruhsal sorun ve bunalımlara sebep olabilmektedir. Bu nedenle annelerin kendi potansiyellerinin farkında olmaları, yalnız olmadıklarını görmeleri ve anlaşıldıklarını bilmeleri, OSB hakkında bilgilendirilmeleri, tanı sürecinde biyopsikososyotinsel destek sunularak güçlendirilmeleri ve özellikle tinsel olarak hayatın anlamına dair keşifler yapmalarının sağlanması onları bu süreçte ayakta ve güçlü tutacak bir yöntem olabilir.

Anahtar Kelimeler: Otizm Spektrum Bozukluğu, OSB, OSB’li çocuğa annelik, OSB ve Biyopsikososyotinsel destek, Sosyal Hizmet ve Biyopsikososyotinsel Model

* Yalova Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksek Okulu, seyda.demir@yalova.edu.tr

Cinsiyetçilik, İçselleştirilmiş Cinsiyetçilik ve Kadın Ruh Sağlığı

Arş. Gör. Zehra Su TOPBAŞ *

Amaç ve Kapsam: Depresyon ve anksiyete bozuklukları kadınlarda erkeklere oranla daha yaygın görülen psikiyatrik hastalıklardır (Farhane-Medina ve ark., 2022; Lin ve ark.,2021). Söz konusu hastalıklar yaşam deneyimleri ile yakından ilişkilidir. Bu derleme çalışması, kadınlarda yaygın görülen ruhsal sorunlarla cinsiyetçilik arasındaki ilişkileri teoriler ve ampirik çalışmalar perspektifiyle tartışmayı amaçlamaktadır. **Yöntem:** Çalışma kapsamında cinsiyetçilik ile psikiyatrik bozukluklar arasındaki ilişkiler ilgili kuramlar ve literatür çalışmaları çerçevesinde tartışılmaktadır. **Tartışma ve Sonuç:** Literatür çalışmaları kadınlar tarafından algılanan cinsiyetçiliğin depresyon, anksiyete, travma sonrası stres ile ilişkili olduğunu göstermektedir (Cherry & Wilcox, 2021; Hackett ve ark., 2019; Hennein ve ark.,2023). Bununla birlikte cinsiyetçilik her zaman açık olmayabilir ve doğrudan olumsuz yaşam olaylarıyla sonuçlanmayabilir (Barreto & Doyle, 2023). Dahası, erken yaşam deneyimlerinden başlamak suretiyle kadınlara verilen sözlü ve sözsüz cinsiyetçi mesajlar kadınlar tarafından da kanıksanabilmektedir (Bearman, & Amrhein, 2013). Kız çocuklarının cinsiyet ayrımcılığına ilişkin aileden ve toplumdaki almış olduğu mesajlar benlik algısını olumsuz etkileyebilmektedir (Szymanski ve ark.,2009). Depresyon, anksiyete ve intihar davranışı ise düşük benlik saygısı ile yakından ilişkilidir (Sowislo, & Orth, 2013). Dolayısıyla, kadınlar cinsiyetçiliğe dayalı zorlu yaşam deneyimleri yaşamasa dahi erken yaşamdan itibaren aldığı cinsiyetçi mesajlarla birlikte ruh sağlığı sorunları açısından risk altındadır. Sonuç olarak cinsiyetçilik, çok boyutlu bir kavram olarak, kadın ruh sağlığını olumsuz etkilemektedir. Politika yapımcıların düşmanca cinsiyetçiliğin yanı sıra toplumda hayırsever cinsiyetçiliğin önlenmesine yönelik müdahaleleri de hayata geçirmesi gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Cinsiyetçilik, anksiyete, stres, benlik saygısı

* Yalova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, su.zehra.1990@gmail.com

BİKAMDER'E Üye Kanser Hastası Kadınların Tanı Sonrası

Yaşadıkları Psikososyal Sorunlar

Prof. Dr. Elif YÜKSEL OKTAY *
Arş. Gör. Dr. Aysel TANYILDIZ **
Nurcan BAYAR ***

Çoğu hastalık insanoğluna sadece fiziksel acı çekirtmez. Bu hastalıklar kişinin psikolojisini, ailesiyle ilişkilerini, sosyal ilişkilerini olumsuz etkileyebileceği gibi çalışma hayatını da olumsuz etkileyebilir. Kanser de bu hastalıklar arasında yer alır. Çalışmamızın amacı kanser hastası kadınların kendilerine kanser tanısı konulduktan yaşadıkları psiko-sosyal sorunları ortaya koyarak, bu sorunları ne derece yaşadıklarını ve bu sorunlarla baş etmek için neler yaptıklarını, ne tür destekler aldıklarını ortaya koymak ve tedavi dışındaki psiko sosyal sorunlarına yönelik çözüm önerileri geliştirmektir. Çalışmamızın kapsamını Yalova'da kurulup burada faaliyet gösteren Birlikte Kanserle Mücadele Derneği (BİKAMDER)'e üye kanser hastası kadınlar oluşturmaktadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu amaçla tarafımızca yarı yapılandırılmış ve açık uçlu soruların yer aldığı görüşme formları hazırlanmıştır. Görüşmeler derinlemesine yapılmıştır. Yüz yüze ve telefonla araştırma grubuna ulaşılmıştır. Araştırma grubunu 25-72 yaş aralığındaki 15 kanser tanısı konulmuş kadın oluşturmuştur. Kadınların hepsi tanı aldıktan sonra ilk başta psikolojik olarak kendilerini çok kötü hissettiklerini ifade etmişlerdir. Bazı katılımcılar psikolojik destek aldıklarını, sivil toplum kuruluşlarının destek olduklarını öğrenince BİKAMDER'e üye olduklarını, böylelikle daha güçlü hissettiklerini belirtmişlerdir. Devlet Hastanesi'nden hemen randevu alamadıklarını ifade eden katılımcılar hastanede ped-cd cihazı olmamasını da büyük sorun olarak ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Kanser, kanser tanısı konmuş kadınlar, sivil toplum kuruluşları, BİKAMDER, Yalova.

* Yalova Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, Yalova Üniversitesi Rektörlüğü YÜKAM Müdürü, elifsel@gmail.com, elif.oktay@yalova.edu.tr

** Yalova Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, ayselkaya@hotmail.co.uk

*** BİKAMDER Başkanı, bilgi@bikamder.org.tr

Türkiye'nin İkinci Yüzyılında Akademide Kadınlar Ve Kadın Yöneticiler

Doç. Dr. Betül YILMAZ *
Özgenur ÇAĞLAYANKAYA **

Küreselleşme ve teknolojik gelişmelerle beraber çalışma hayatı ve yönetim şekilleri sürekli değişmekte ve toplumun önemli bir kısmını oluşturan kadınlar, bu değişimlerden etkilenmektedir. Günümüzde kadınların eğitim seviyesi geçmişe oranla yükselerek çalışma hayatında daha fazla yer almakta ve kadın istihdam oranları da artmaktadır. Ancak kadınlar geçmişten günümüze hem sosyal hayatlarında hem de çalışma hayatlarında birtakım problemlerle karşılaşmaktadır. İş yaşam dengesi ve toplumsal roller sonucunda kadınlar, çalışma hayatı ve üst düzey pozisyonlarda erkeklere göre istihdam açısından geri planda kalmaktadır. Türkiye'de çalışma hayatında kadınların %31,4'ü, erkeklerin %65,8'i istihdamda yer almaktadır. Erkeklere oranla kadınların istihdam oranları düşük olması yanında çalışma hayatında karşılaştığı sorunlar ve kariyer ilerlemelerinde de engellerle karşılaşmaya devam etmektedir. Literatür incelendiğinde kadın çalışmaları üzerine çok sayıda araştırma yer almakta akademik alanda çalışan kadınların kariyer gelişimine yönelik çalışmalar ise sınırlı kaldığı görülmektedir. Bilimsel araştırmalarda akademide yer alan kadınların oranı erkeklerin oranına yakın olsa da akademik sıralama arttıkça aralarındaki fark artmaya devam etmekte ve özellikle üst düzey yönetici pozisyonlarında kadın akademisyenlerin temsil oranı erkeklere göre düşük kalmaktadır. Bu çalışma da kadın akademisyenlerin kariyer basamaklarında yükselirken karşılaştığı sorunlar ve kadınların akademideki mevcut durumunun analiz edilmesi amaçlanmaktadır. Aynı zamanda kadınların akademide üst düzey yönetici pozisyonlarındaki temsilleri konularına detaylı bir bakış açısı sunarak bilimsel literatüre katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Kadın, akademide kadın, kadın yöneticiler

* Marmara Üniversitesi, İktisat Fakültesi, Çalışma Ekonomisi Ve Endüstri İlişkileri Bölümü,
betul.yilmaz@marmara.edu.tr

** Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çalışma Ekonomisi Ve Endüstri İlişkileri
Anabilim Dalı, Doktora Öğrencisi

Kadın Öğrencilerin Kampüste Yaşadığı Sorunlar Ve Kadın Dostu Kampüsten Beklentileri

Doç. Dr. Şule ÇEVİKER AY *

Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri arasında toplumsal cinsiyet eşitliği ön sıralarda yer almaktadır. Hem Türkiye'nin hem de diğer ülkelerin strateji ve eylem planlarında bu hedef yer almaktadır. Kadınların eğitimden liderliğe pek çok alanda yaşadığı dezavantajların azaltılması ve kalkınmanın kadın-erkek ortak gücüyle yürütülmesi yeni binyılın önemli hedeflerindedir. Kadınların yönettiği şirketlerin karlılığının %35 artması, günümüz yönetim anlayışının ihtiyaç duyduğu liderlik niteliklerinin daha çok kadınlarda bulunması gibi pek çok araştırma verisi uluslararası rekabette kalkınmanın temel dinamiğinin kadınların gücünden azami ölçüde faydalanmaktan geçtiğini göstermektedir. Eğitimde kadın-erkek fırsat eşitliğini sağlamak için yükseköğretimde de çeşitli önlemler alınmaktadır. YÖK ve TÜBİTAK tarafından alınan kararlarla üniversiteler kadın erkek eşitliğini sağlamak konusunda teşvik edilmektedir. Avrupa Birliği projelerine başvuru koşulları arasında kadın erkek eşitliğini sağlamak üzere her üniversitenin eylem planı hazırlaması ve uygulaması yer almaktadır. Bu bağlamda üniversitelerde nelerin yapılacağını ihtiyaca dayalı olarak belirlemek üzere kadınların yaşadığı sorunların ve kampüsten beklentilerinin belirlenmesi önem taşımaktadır. Bu çalışmanın verilerinin kampüsü kadın dostu haline getirecek uygulamaların belirlenmesine kaynaklık edeceği düşünülmektedir. Araştırmanın amacı, Batı Karadeniz'de bir üniversitenin kız öğrencilerin kampüste yaşadıkları cinsiyet kaynaklı sorunları ve kadın dostu kampüsten beklentilerini belirlemektir. Buna bağlı olarak şu sorulara yanıt aranmaktadır.

-Kız öğrenciler kampüste ne tür sorunlar yaşamaktadır?

-Öğrencilerin kadın dostu kampüs algıları nasıldır?

-Kampüste yaşadıkları sorunları aşmak için kadın dostu kampüsten beklentileri nasıldır?

Araştırma nitel araştırma yönteminin fenomenoloji desenindedir. Elde edilen veriler içerik analiziyle çözümlenerek sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kadın dostu kampüs, kampüste kadın sorunları, kampüsten beklentiler

* Düzce Üniversitesi, Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü, suleay@duzce.edu.tr

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

Kadın Akademisyenlerin/Öğrencilerin Kampüste Yaşadığı Sorunlar Ve Beklentiler:

Kadın Dostu Kampüs

Doç. Dr. Yasemin ÇÖLGEÇEN *

Toplumsal cinsiyet eşitliği, ulusların insan hakları belgelerinde, uluslararası sözleşmelerde ve yasalarda yer almaktadır. Bu alanda hukuki zeminin güçlendirilmesine ve hayata geçirilen olumlu çabalara rağmen Türkiye, başta eğitim olmak üzere pek çok alanda toplumsal cinsiyete dayalı ayrımda kadınlığın belirgin olarak yaşandığı ülkelerden biridir. Kadınların toplumsal hayatın her alanında yer almasında, kendilerini ifade edebilmelerinde ve gerçekleştirebilmelerinde eğitim kurumları önemli bir yere sahiptir. Bu bakımdan yükseköğretim kurumlarında çeşitli kararlar alınmakta ve hayata geçirilmektedir. Kadın dostu kampüste bu uygulamalardan birisidir. Kadın dostu kampüs, farklı disiplinlerde ve üniversite yapısının farklı kademelerinde kadın ve erkeklerin eşit temsiline sahip olan bir üniversite anlayışıdır. Eğitimi kadınlar için daha erişilebilir ve daha esnek hale getirmek, çocuk bakımı sağlamak, üniversite ortamında şiddet, cinsel taciz, istismar ve mobbingin azaltılması ve önlenmesi için çalışmalar yapmak ve cinsiyet önyargısını azaltmaya çalışmak kadın dostu kampüsün temel hedefleri arasında yer almaktadır. Bu açıdan bu çalışmanın amacı kadın dostu kampüs uygulamasını hayata geçirmek için akademide kadın akademisyenlerin ve kadın öğrencilerin yaşadığı cinsiyet temelli sorunları ve beklentileri değerlendirmektir. Nitel araştırma yöntemiyle yapılan bu çalışmada fenomenolojik yaklaşım kullanılmıştır. Aynı devlet üniversitesinde görev yapan 7 kadın akademisyen ve 7 kadın öğrenci ile 2 farklı odak grup görüşmesi yapılarak araştırmanın verileri oluşturulmuştur. Görüşmelerden elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kadın dostu kampüs, toplumsal cinsiyet eşitliği, kampüsten beklentiler

* Yalova Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, akarcayasemin@gmail.com

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

Akademide Kadın Mühendislerin Temsili ve İyileştirme Önerileri

Prof. Dr. Bahar DEMİREL *

Mühendislik, sorunları çözmek ve yenilikleri yönlendirmek için kritik düşünme becerilerini gerektiren bir meslek dalıdır. Günümüzde mühendislik, teknolojinin hızlı bir şekilde ilerlemesi, endüstrinin gelişimi ve toplumun ihtiyaçları doğrultusunda stratejik bir öneme sahip olmuştur. Kadınların mühendislikte artan varlığı, farklı bakış açılarından kaynaklanan çeşitliliği artırır. Bu çeşitlilik, daha yaratıcı ve kapsamlı çözümler üretmeye imkan tanır. Kadın mühendisler, mühendislikte kariyer yaparak sadece kendi potansiyellerini gerçekleştirmekle kalmıyorlar, projelerde farklı bir perspektif sunarak inovasyonu teşvik ediyor ve sektöre değer katan yenilikçi çözümler üretiyorlar. Toplumsal algı, genellikle mühendisliği erkek odaklı bir meslek olarak tanımlasa da, kadınların bu alandaki varlığı bu algıyı değiştirmeye başlamıştır. Başarılı kadın mühendisler, genç kızlar için güçlü rol modeller oluşturarak, bu alana duyulan ilgiyi artırabilirler. Bu rol modeller, genç kadınlara mühendisliğin ne kadar çeşitli ve ilgi çekici bir meslek olduğunu göstererek cesaret verebilir. Kadınların mühendislikteki varlığının artmasında eğitim fırsatlarındaki artış önemli bir rol oynamaktadır. Artık, erkek ya da kız ayrımı olmaksızın tüm çocuklar STEM Science (Fen), Technology (Teknoloji), Engineering (Mühendislik) ve Mathematics (Matematik) eğitimi alma imkânına sahiptir. Bu, kadınların mühendislikte kariyer yapma konusundaki özgüvenlerini artırır ve sektörde daha fazla rekabet avantajı kazanmalarını sağlar. Toplumsal cinsiyet eşitliği çabalarının devam etmesi ve kadınların mühendislikte daha fazla desteklenmesi, sadece bireysel açıdan değil, tüm toplum için de olumlu bir gelişmedir. Gelecekte, kadın mühendislerin sayısının artmasıyla birlikte, mühendislik dünyasında daha güçlü, adil ve yenilikçi bir geleceğin inşa edileceği umulmaktadır. Bir ülkenin kalkınıp gelişebilmesi için işgücü ve istihdam açısından kadının ve erkeğin eşit temsili son derece önemlidir. Bilgi ve beceri edinme, mesleki uzmanlaşma ve üretime katkı sunma açısından cinsiyet ayrımı yapılmadan, fırsat eşitliği doğrultusunda hareket ederek, özellikle kız çocuklarının eğitim ve istihdam olanaklarının önünü açmak şarttır. Mühendislik gibi teknik bilgi ve beceri gerektiren, topluma katma değer oluşturma olanağı yüksek mesleklerde kadınların mesleki edinme, karar alma süreçlerine katkıda bulunma ve yönetim kademelerinde temsil imkânlarının artırılması, bir ülkenin gelişmişlik düzeyinin artmasına yardımcı olmakla birlikte, kadının güçlendirilmesini hedefleyen kamu politikalarında da yer bularak, ülke ekonomisine ve toplumun niteliğine katkı sağlayacaktır. Bu çalışmada üniversitelerin Mühendislik ve Teknoloji Fakültelerinde görev yapan mühendis kadın akademisyenler, sözü edilen fakültelerde öğrenim gören kadın öğrenciler ve kadın akademisyenlerin yönetim kurullarında ve idari kademelerde temsili konu edinilmiştir.

* Fırat Üniversitesi, Teknoloji Fakültesi (Dekan), İnşaat Mühendisliği Bölümü, bdemirel@firat.edu.tr

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

Çalışmanın amacı, elde edilen istatistiki verilere dayanarak mevcut durumu ortaya koymak ve bu değerlendirmeler ışığında kadınların erkek egemen meslek alanlarından biri olan mühendislik branşındaki varlığını aynı zamanda üniversitelerin yönetim kademelerinde görünürlüğünü arttırmak için çözüm önerileri sunmaktır. Bu amaç doğrultusunda doküman analizi tekniğinden yararlanılarak seçilen 8 üniversitenin (Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Düzce Üniversitesi, Fırat Üniversitesi, Giresun Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi, Sinop Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Yalova Üniversitesi) verileri değerlendirilmiştir. Söz konusu üniversitelerde mühendislik alanında görev yapan kadın akademisyenlerin, kadın ve erkek öğrencilerin sayıları ile birlikte üniversitelerin yönetim kurullarında ve idari kademelerinde görev alan kadın akademisyenlerin sayıları ile tablolar oluşturulmuş, elde edilen bulgular ışığında mevcut sayıları arttırmak için çözüm önerileri geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mühendislik, kadın istihdamı, kalkınma.

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

Hititler’de Kadın ve Aile Yapısının Günümüz Anadolu Kültürü ile Benzer Yanları

Kübra KARAKÖZ *

Anadolu, tarih boyunca birçok medeniyetin yaşadığı bir coğrafyadır. Anadolu’da yaşayan birçok medeniyet, kendisinden önceki toplumların ekonomik, siyasi, sosyal ve kültürel birikimlerinden beslenmiştir. Hititler, MÖ 1650 ila MÖ 1200 yılları arası hüküm sürmüş Anadolu’nun ilk merkezi devletidir. Yazıyı, kendi politik, sosyal, dini amaçları doğrultusunda kullanan Hititler, dönemin Anadolu toplum yapısı, inancı, siyasi yapısı, coğrafi yapısı gibi konular hakkında bilgi edinmemizi sağlayan en erken devlet arşivine sahiptir. Çivi yazılı belgeler ışığında, Eski Anadolu’da sosyal hayat, aile hayatı, iş hayatı, dini hayat gibi birçok konuyla beraber kadın, erkek, çocuk gibi bir çok konu hakkında bilgi sahibi olmaktadır. Hititler’de kadın hem sosyal hem de iş hayatında önemli bir role sahiptir. Sağlık, eğitim, büyü-ritüel-falcılık, ziraat ve ticaret gibi birçok alanda çalışmaktadır. İş hayatında aktif olduğu gözlemlenen kadın, benzer işi yapan erkeklere oranla daha az maaşla çalışmaktadır. Saray içerisinde dahi önemli konumlara gelebilen kadınlar dönemin ekonomik hayatında, etkin rol oynamaktadır. Kadınlar, kendi içlerinde özgürlük hakkına göre hür ve köle olarak ayrılmaktadır. Her iki grubun hakları krallık tarafından korunmakta ve gözetilmektedir. Kadın, aile içerisinde geniş bir role sahiptir. Aile Hititler için en temel sosyal birimdir. İlahi açıdan meşrulaştırılmıştır, bu anlamda aile kutsaldır. Ekonomik ve sosyal koruma, güvenlik ilerini yerine getiren ailede, erkek birinci dereceden sorumludur. Ailenin oluşumu ve işleyişi Günümüz Anadolu’da benzer gelenekler yer almaktadır. Kız isteme, başlık parası, çeyiz, söz-nişan, evlilik öncesi anlaşma, duvak açma, evlat edinme, levirat, boşanma, nafaka, miras gibi konularda benzer yönler yer almaktadır. Çalışmanın amacı, Hitit kaynaklarında kadın, aile, ev ile ilgili kaynaklar incelenerek günümüz Anadolu’daki gelenekler üzerindeki etkilerine değinilerek, benzer yönler ortaya çıkarmaktır.

Anahtar Kelimeler: Hitit, eski Anadolu, kadın, aile, eski Anadolu sosyal yaşamı

* Ankara Üniversitesi, Doktora Öğrencisi

**Modernleşmesi Sürecinde Aile Yapısını Yıpratın Faktörler Temelinde
Jön Türklerin Aile ve Kadın Hakkındaki Görüşleri**

Doç. Dr. Hasan GÜMÜŞOĞLU *

Tanzimat devrinden itibaren Osmanlı'da özellikle Avrupa ile ilişkileri bulunan bazı kesimlerin kadın ve aile anlayışında bazı değişikliklerin olduğu ve İslâmî esaslar üzerine bina edilen geleneksel kadın ve aile anlayışını sorgulayıcı ve yargılayıcı bir anlayışla yaklaşıldığı görülmüştür (Cevdet Paşa, 1994, 4/2069). Avrupa'daki kadınların toplumdaki rolünden etkilenen Jön Türkler, Osmanlı'da pek çok meselede olduğu gibi kadın ve aile konusunda da Avrupa'da modern dönemde oluşan düşünce ve anlayışın savunucuları konumundadırlar. Bu tebliğde Ahmet Rıza, Abdullah Cevdet ve Ziya Gökalp gibi Jön Türklerin ileri gelenlerinin görüşleri ortaya konulacak daha sonra da bu görüşlerin toplumun aile ve kadına bakışının değişimindeki etkileri incelenecektir. Jön Türklerin fikir bazında önemli adamlarından olan Ahmed Rıza: "Memleketin en büyük ihtiyacı aile teşkilatı, aile düzenidir. Bu da kadınların öğretim ve eğitimleriyle olacaktır. Ben bu gerçeğe daha Paris'te çalışırken vakıf olmuştum" (Ahmed Rıza, 1988, s. 33) diyerek kadının konumunun Avrupa'daki gibi olması için çalışmıştır. Abdullah Cevdet, "Ehl-i İslâm'ın esbâb-ı inkırazıyla (çöküş sebepleri) çâre-i telhisi" konusundaki fikrini açıklarken bir Fransız filozofun "İslâm'ın çare-i temeddün (medenileşme çaresi) ve terakkisi konusunda "Kur'ân'ı kapa, kadını aç" dediğini hatırlatır (Cevdet, 1908, s. 287). Ziya Gökalp ise kadın ve aile konusunda; "Nikâh, talak, miras: bu üç işte gerek müsavat/ Bir kız irste (mirasta) yarım erkek, izdivaçta dörtte bir/Buldukça ne aile ne memleket yükselir" demiştir. (Gökalp, 1339, s.145). Namık Kemal ise "kadınların açık saçık sokağa çıkmasını" teşvik eden anlayışı şöyle tenkit etmiştir: "Eğer sizin medeniyet zannettiğiniz şeyler kadınların açık saçık sokağa çıkması ve meclislerde dans etmesi ise ahlâkımıza mugayirdir. Biz istemeyiz, bin kere istemeyiz. Biz öyle milletiz ki din sayesinde Hicaz'ın iki küçük şehriden, çıkarak dünyanın üç büyük kıtasını istila ettik." (Namık Kemal, 1868, s. 11).

Anahtar Kelimeler: Jön Türkler, aile ve kadın, modernleşme

* Yalova Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, Temel İslam Bilimleri Bölümü, hasan.gumusoglu@yalova.edu.tr

Klasik Türk Edebiyatı Şairlerinde Anne Teşbihi Ve İlgisiyle Karşılanan Kavramlar Üzerinde Bir Deneme

Doç. Dr. Kamile ÇETİN *

Sanatın bir gereği olarak edebî eserin özellikleri arasında dış dünyadan aldığı türlü malzemeyi kurgulayarak ele alması yer alır. Bu bağlamda, Türk edebiyatı tarihinde mühim bir yere sahip bir gelenek edebiyatı olan Klâsik Türk şiiri hem bireysel hem de toplumsal hayatta bulunan birçok unsurdan istifade etmiştir. Şairler, eserlerinde şiir dilinin imkânları yanında edebî sanatlardan da yararlanarak insandan ve toplumdan aldıkları öğeleri türlü şekillerde değerlendirmişlerdir. Bunlar arasında insan ve toplum hayatının en önemli figürlerinden olan anne de yer almaktadır. Klasik Türk edebiyatı şairlerinin şiirlerinde türlü vesilelerle ele aldıkları anne; birtakım unsurlarla ve farklı tasavvurlar çerçevesinde ele alınıp değerlendirilmiştir. Bu bağlamda; doğum, düşün veya vefat gibi sebeplerle yazılan tarih manzumeleriyle bazı kasidelerde gerçek manada ve çoğu kere babayla birlikte zikredilmiştir. Çocukların dünyaya gelişinde, beslenmesinde ve yetiştirilmesinde annenin en önemli figür oluşu da işlenmiştir. Çalışmada, Klasik Türk şiirinin en önemli edebî ürünlerinden olan divanlarda şairlerin anne kavramını, başta teşbih ilgisi olmak üzere, hangi soyut ve somut unsurlarla söz konusu ettikleri üzerinde durulmuştur. “Anne”, daha ziyade Farsça kökenli *mâder* ve Arapçadan alınan *ümm* sözcükleriyle karşılanmıştır. Şairler, “anne”yi; “aşk”, “cûd” (cömertlik), “çarh” (felek), “dehr” (dünya), “devrân”, “dünyâ”, “eflâk” (felekler), “eşcâr” (ağaçlar), “eyyâm” (günelr), “fitne”, “gam”, “gerdün” (felek), “gün” (güneş), “habâis” (kötü şeyler/işler), “hemm” (keder), “hikmet”, “imkân”, “ismet” (günahsızlık), “kerem” (cömertlik), “ma’nâ”, “mînâ” (şarap şişesi), “tab’-ı denî” (alçak tabiat/yaratılış), “tıfl-ı şükûfe” (çiçeklerin çocuğu) gibi hem soyut hem somut öğelerle, başta benzetme ilgisi kurmak suretiyle, söz konusu etmişlerdir. Bildiride, farklı yüzyıllarda yaşamış şairlere ait divanlardan bahsi geçen kelimeler ekseninde taramalar yapılarak bu sözcüklerin hangi kavramlarla ve hangi bakımlardan ilişkilendirildiği ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Divan, Klâsik Türk Edebiyatı, anne, soyut kavramlar, teşbih

* Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, kamilecetin@sdu.edu.tr

Kur'an ve Sünnet Işığında Kadın Ve Aile

Doç. Dr. Süleyman AYDIN *

Kur'an ve sünnet ışığında kadın ve aile konusunun ele alındığında bu çalışmada, öncelikle ilgili âyetler ve Resûlullah'ın hadisleri tetkik ve tahlil edilmiştir. Kur'an ve sünnetin, kadın ve aileye atfettiği önem; eşi benzeri görülmemiş bir ölçü ve denge üzere sergilediği tutumda, evrensel ve kapsayıcı tavsiyeler sunmasında görülmektedir. İslâm'da hak ettiği değeri bulan kadın ve ailenin lehine geliştirilecek her türlü bakış açısında, Allah'ın emir ve yasakları ile peygamberin uygulamaları esas alınmalıdır. Bu iki kaynağa ters düşen tüm öneri ve uygulamalar, hata ve eksiklikten hali olmayacaktır. Evrensel olan İslâm, kıyamete kadar her konuda olduğu gibi bu konuda da en ideal olanı önermektedir ve bu bakımdan genel geçer kurallar ihtiva etmektedir. Aksine geliştirilen tüm söz ve fiiller türedidir, yanlışlanmaya mahkûmdur. Yarattığı kulunu en iyi bilen Allah, onun maslahatına en uygun olanı vahyetmiştir. İnsanın da yaratılma gayesiyle örtüşecek şekilde davranması beklenir. Allah'ın koyduğu ölçüleri göz ardı ederek mutluluk, hak ve adalete ilişkin zannî ve sübjektif öneriler istenileni vermeyecek hem bireysel hem toplumsal huzura kavuşulamayacaktır. Vahyin ışığında terbiyesini kazanıp muhafaza etmesini bilen Müslüman, “Cennet annelerin ayakları altındadır.” (Nesâî, “Cihad”, 6) hadisinden hareketle dünyayı ve ahireti bir bütün olarak görmekte ve tüm davranışlarını buna göre şekillendirmektedir. Yine “Her kimin üç kızı ve üç kız kardeşi veyahut da iki kızı veya iki kız kardeşi olup da geçimlerini güzelce sağlar, onlar hakkında Allah'ın muhabbetini kaybetmekten ve azabına düşer olmaktan korkarsa, o kişi için cennet vardır.” (Tirmizî, “Bir”, 13) gibi hadisler, diğer hiçbir düşence sisteminde olmadığı kadar kadınları yüceltmekte, sonsuz mükâfatlar sunmaktadır. Kız çocuklarının diri diri gömen Câhiliye toplumunu, kısa sürede dönüştüren İslâm, günümüz için de en doğruyu ve en mükemmeli sunmaktadır. Bu bakış açısından hareketle çalışmada, Kur'an ve sünnetin kadın ve aileye verdiği önem ortaya koyulduktan sonra özellikle farklı ideolojilerden devşirilen ve insan onuruyla bağdaşmayan tüm öneri ve tutumların neden yanlış olduğu irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tefsir, Kur'an, sünnet, kadın, aile.

* Yalova Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, Temel İslam Bilimleri Bölümü, slaydinn@gmail.com

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

**Ev İçi Şiddetin Kültürel Kaynakları:
Türkiye’de Din Kültürü Örneği**

Öğr. Gör. Mahmut Sami KÖKTAŞ *
Prof. Dr. Fethi GÜNGÖR **

İslam dini, insan hayatını dünyada düzenleyen ve dünyada yaşanan hayatın sonuçlarını ahirette de değerlendiren sistemdir. İslam dini, Kur'an-ı Kerim ve hadis gibi iki temel metne sahiptir. Müslüman toplumlarda dini hayatı düzenleyen, dini sorunların çözümü ve dini konuların açıklanmasında dini düzenlemelere zemin hazırlayan bir araç olarak icma (ortak görüş) ve kıyas (benzetim) gibi araçları da kullanmaktadır. İcma ve kıyas temel metinleri açıklamakta kullanılan ve temel metinlerde açıklaması bulunmayan konularla ilgili değerlendirmeler yaparak sosyal ihtiyaçları karşılama çabasının bir ürünüdür. İcma ve kıyas üzerine oluşan birikim tarihsel süreçte asli kaynaklar gibi değerlendirilmeye başlanmıştır. İcma ve kıyas üzerine değerlendirme yapılan konulardan birisi de kadınlar ve eşler üzerinedir. İcma ve kıyas değerlendirmelerinde görülmektedir ki Yahudilik ve Hıristiyanlık gibi farklı dinlerdeki bilgiler, icma ve kıyas değerlendirmelerinde etkili olmuş ve İslam dinine ait bilgilerle diğer ilahi dinlere ait bilgiler birbirine karışmıştır. Bu bilgi kaynaşması Müslüman toplumu da etkilemiştir. Bu etkilenme, erkekte kadına yönelik şiddetin dinsel zemininin bir parçasıdır. Bu çalışmada ev içi şiddete kaynaklık ettiği düşünülen dini metinlerin ortaya konması ve sosyal hizmet açısından toplumsal bir sorun olan kadına yönelik şiddetin önlenmesi noktasında değerlendirmeler yapılmıştır. Çalışma, nitel bir çalışmadır. Literatür taraması ve içerik analizi ile üretilmiştir. Yapılan çalışmada kadına yönelik tutumları belirleyen İslam dini adına üretilen metinlerin var olduğu tespit edilmiştir. Şiddetin kaynağı olan türetilmiş metinlerin reddine yönelik çalışmalara ihtiyaç olduğu vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Şiddet, ev içi şiddet, aile içi şiddet, eş şiddetinin önlenmesi, din kültüründe şiddet, sosyal hizmet.

* Yalova Üniversitesi, Çınarcık Meslek Yüksekokulu, Sosyal Hizmet ve Danışmanlık Bölümü, dr.mskoktas@gmail.com

** Yalova Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, fethi.gungor@yalova.edu.tr

**Türkiye’de Din Eğitimi Biliminin Ortaya Çıkma ve Gelişim Sürecinde
Kadının Rolü Ve Kadın Figürler**

Dr. Öğr. Üyesi İlyas ERPAY *
Arş. Gör. Yasemin ATEŞMEN ÖZER **

İslam’da kadının eğitim hayatına katılımı ve katkıları, ilk ayettin inmesi ile başlamıştır. İlk ayettin Hz. Peygambere inmesi ve kendisi haricinde bir başka beşerin duymadığı bu ilk ayeti, ilk kez bir kadına yani eşi Hz. Hatice’ye tebliğ etmesi ve bu münasebetle ona “Oku” demesi, onun da “Evet ben kabul ediyorum ve okurum” demesi İslam’ın ilk öğrencisini bir kadın ve dolayısıyla ilk eğitimcisini de bir kadın yapmış görünmektedir. Bu ilk ayetin peygamber olarak bir erkeğe gelmesi ve peygamberin de bunu ilk olarak bir kadına tebliğ etmiş olması, tebliğ edilen kadının da bunu kabul etmesi İslam’ın kadın erkek ayrımı yapmadan insana verdiği değeri göstermesi bakımından önemlidir. Her ne kadar Hz. Peygamber sonrası dönemlerde kadın ve kadın eğitimi göz ardı edilse de ilk ayetin bir kadına tebliğ edilmesinin sembolik anlamı, İslam’ın kadın eğitimine verdiği önemi göstermesi açısından ayrıca önemlidir. İslam’ın bir insan olarak kadına ve kadın eğitimine atfettiği önem açısından bakıldığında genelde eğitim özelde ise din eğitiminde kadınların varlık göstermesinin doğallığı ve hatta gerekliliği açıkça ortaya çıkmaktadır. Bu durum Türkiye’deki din eğitim biliminde de öne çıkan kadın figürler ile kendini oldukça hissettirmiş gözükmektedir. Bu bağlamda Türkiye’deki din eğitimi biliminin ortaya çıkması ve gelişimi sürecinde kadının rolü ve kadın figürler bu çalışmanın konusu olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Din eğitimi, din eğitim bilimi, din eğitimi biliminin gelişimi, kadın, kadın figürler

* Siirt Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü, ilyaserpay@siirt.edu.tr

** Siirt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü, atesmen.97@gmail.com

Geçici Koruma Altındaki Suriyeli Kadınların Entegrasyon Süreci Ve Çalışma Hayatında Karşılaştığı Sorunlar: Kocaeli Örneği

Murat ALTUNTAŞ *
Prof. Dr. Ali Rıza ABAY **

2011 yılında Suriye'de başlayan iç karışıklıklar, milyonlarca Suriyeli bireyi zorunlu göçe sevk etmiş ve bu bireylerin önemli bir kısmı Türkiye'ye sığınmıştır (UNHCR, 2019). Bu durum, Suriyelilerin Türk toplumuyla etkileşim içinde olmalarını ve entegrasyon sürecini başarılı bir şekilde yönetmelerini gerektirmektedir. Ele alınan bu çalışmada, Suriyeli kadın göçmenlerinin entegrasyon sürecini ve çalışma hayatında karşılaştığı sorunları ele alacak ve ev sahibi toplumla etkileşim, dil sorunu, toplumsal uyum ve istihdam alanlarındaki sorunları inceleyecektir. Bu çalışmada Kocaeli örneklem olarak alınmıştır. Niteliksel araştırma kapsamında Kocaeli örneğinde Suriyelilerin yoğun olarak yaşadıkları ilçelerde derinlemesine mülakat tekniği kullanarak 4 yetişkin kadın ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Mülakatta elde edilen veriler MAXQDA 2022 nitel veri analizi programıyla temalara ayrılmıştır. Bu temalar çerçevesinde ele alınan çalışma analiz edilmiştir. Suriyeli kadın göçmenlerin Türkiye'ye entegrasyonu, sadece bireylerin kendi kültürel miraslarını korumasını değil, aynı zamanda Türk toplumuyla sağlıklı bir etkileşim içinde olmalarını gerektirir. Dil sorunu, toplumsal uyum, istihdam ve kültürel entegrasyon alanlarındaki sorunların ele alınması, bu sürecin başarılı bir şekilde tamamlanmasını sağlayabilir (Güngör ve Aslan, 2019; Aparak, 2015). Bu durum hem Suriyeli kadın sığınmacı bireylerin hem de Türkiye'nin uzun vadeli kalkınmasına katkıda bulunabilir. Suriyeli kadınların adil istihdam imkanlarına erişim sağlanması, entegrasyon sürecinin başarılı bir şekilde ilerlemesini destekler. İstihdam programları, Suriyeli kadın göçmenlerinin hakları konusunda bilinçlenmelerine yardımcı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Suriyeli kadınlar, çalışma hayatı, sosyal uyum

* Yalova Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sosyal Hizmet ABD, Doktora Öğrencisi
murataluntas21@hotmail.com

** Yalova Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, aabay@yalova.edu.tr

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

Farklı Cinsel Eğilimlere Dair Mitler ve Güncel Yaklaşımlar

Dr. Öğr. Üyesi Emrah EKER*

Farklı cinsel eğilimlere yönelik hem kamuoyunda hem de akademik alanda kendine yer etmiş bazı ezber ve iddiaların günümüzdeki yeni bilimsel verilerle çeliştiği görülmektedir. Bu bağlamda bu farklı/çelişik iddiaların bazen nedeni ve bazen de sonucu olan; cinsel yönelimlerin doğuştan/yaratılıştan mı yoksa sonradan mı olduğu, bir “gey gen” in varlığından söz edilip edilemeyeceği, cinsel yönelimlerde biyolojik ve çevresel etki durumları, cinsel yönelimlerin değişip değişmeyeceği, cinsel yönelim terapi ve tedavilerinin bilimsel/etik olup olmaması, ebeveyn tutumlarının cinsel yönelimlere etki edip edemeyeceği, eşcinsellik ve hastalık ilişkisi, eşcinsel birlikteliklerin nitelik ve niceliksel açıdan değerlendirilmesi, eşcinsellik ve porno bağımlılığı, lgbt aktivizminin siyaset, ekonomi ve medya ilişkisi, bu alanda yapılan çalışmaların fonlanması/desteklenmesi ve bu çalışmaları fonlayan kurum ve kuruluşlar, lgbt aktivizmi içinde yer alan sivil toplum kuruluşlarının lobicilik faaliyetleri ile yasama süreçlerine olan etkisi gibi başlıklar bu çalışmanın kapsamına girmektedir. Bu çalışmanın amacı ise hem bu tartışma alanlarını farklı/değişen görüşler/iddialar bağlamında ortaya koymak, hem de akademiye -ve dolayısıyla kamuoyuna- yansıyan bu çelişkili literatürün/söylemin arka planında yatan sosyo-ekonomik ve politik nedenleri irdelemektir. Bu bağlamda alanyazında yer alan eski ve yeni çalışmaların karşılaştırmalı söylem analizi bu araştırmanın yöntemini oluşturmaktadır. Özellikle ülkemizde bu alana dair yeni bilimsel çalışmaları hem tercüme ve editoryal yayınlarla kazandıran Aydın Yayınları (Ayık Kitap, Cıss Kitap, Ciddi Kitap) eserleri hem de Sosyal Bilimler Araştırmaları Projesi kapsamında ortaya konan araştırma makaleleri ve de bu alanda telifleri bulunan alan uzmanlarının ilgili çalışmaları bu bildirinin temel kaynaklarını oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Cinsel eğilim, eşcinsel, lezbiyen, gey, biseksüel

* Iğdır Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe Ve Din Bilimleri Bölümü, emrah.eker@igdir.edu.tr

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

Türkiye'ye Göç Eden Ahıska Türklerinin Aile Dinamikleri

Mehebbet ERENDAĞ *

Ekonomik, siyasal, savaş ve doğal afet gibi olumsuz nedenler ya da daha iyi bir yaşam arzusu, daha iyi eğitim, refah artışı vb. nedenlerle insanların buldukları yerleri, gönüllü ya da gönülsüz olarak değiştirmeleri, göç kavramının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Göç, sosyal, iktisadi, siyasi, dini ve diğer sebeplerden dolayı insanların kısa ya da uzun süreli yaptıkları yer değiştirme hareketleridir. Aynı zamanda göç, coğrafi mekân değişiminin siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel yönleriyle toplum yapısını değiştiren nüfus hareketi olarak da tanımlanabilmektedir. Göç sadece mekânsal bir değişim olarak görülse de bireylerin ruhsal dünyalarından, kültürel kimliklerine kadar birçok yönünü de etkileyen ve değiştiren bir olgudur. Yaşanan göçlerin zorunlu şekilde yapılması insanlar üzerinde her açıdan büyük olumsuz etkiler bırakmaktadır. Bunun en büyük örneklerinden biri olan Ahıska Türkleri 14 Kasım 1944 gecesi kendi ana yurtlarından, SSCB'nin vermiş olduğu gizli bir kararla zorunlu sürgün edilmişlerdir. Hayvan vagonlarında kış aylarında yapılan bu mecburi, uzun ve zor yolculukta çok büyük kayıplara uğramışlardır. Vatanlarını, yakınlarını hatta tüm mal varlıklarını kaybeden Ahıska Türkleri bu zorlu yolcuğun sonunda, Orta Asya ülkelerine dağınık bir şekilde yerleşmişlerdir. Büyük sürgünün izlerini günümüzde dahi taşımaktadırlar. Uğradıkları sürgün sonrasında yaşadıkları ülkelerde de büyük zorluklarla, hak ihlalleriyle karşılaşan ve sorunlarına çözüm bulamayan Ahıska Türkleri'nin problemleri büyük olaylara sebebiyet vermiştir. Bu olaylardan en önemlileri olan Fergana ve Krasnodar olayları onları yaşamakta oldukları yerlerden tekrar göç etmek zorunda bırakmıştır. Bu göçler sonrasında Ahıska Türkleri kendilerini etnik olarak ait hissettikleri Türkiye'ye göç etmeye başlamışlardır. Tarihin her döneminde Türkiye Ahıskalıları için bir vatan olarak görülmüştür. Günümüzde de yapmış oldukları göçler bu durumun önemli bir kanıtı niteliğindedir. Ahıska Türklerinin Türkiye'de yoğunlukla yaşadığı iller; Bursa, Antalya, İstanbul olmakla birlikte, farklı şehirlerde de daha seyrek şekilde yaşadıkları bilinmektedir. Ahıska Türkleri, dünyanın farklı bölgelerinde başka toplumlar da iç içe yaşamaya devam etmektedirler. Örneğin, ABD, Rusya, Kazakistan, Özbekistan, Azerbaycan gibi daha birçok ülkeden bahsedebiliriz. Yaşamlarını sürdürmekte oldukları ülkelerde Ahıska Türkleri kendi gelenekleri, dilleri, dinleri ve aile yapıları gibi onlar için büyük önem arz eden yapılarını büyük bir özenle korumakta ve devam ettirmektedirler.

* Yalova Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri ABD, Doktora Öğrencisi, mhbbtphysllyv07@gmail.com

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

Genellikle Ahıska Türklerinde bir çatı altında iki, bazen de üç aile yaşamaktadır. Geleneklerine göre, en küçük oğlun ebeveynleri ile kalması ve onların tüm sorumluluklarını üstlenmesi gerekmektedir. Ancak diğer oğullar da mümkün olduğu kadar baba evine gelmeli, anne ve babanın ihtiyaçlarının farkında olmalıdır. Ailelerdeki rol dağılımına göre, yaşça en büyük erkek, aile büyüğüdür. Bütün aile onun sözüne riayet eder ve tüm önemli konularda kararı o vermektedir. Evin yaşça büyük olan erkeği vefat ettiyse dul eşi, ev yönetimini de üstlenebilir. Baba tüm aile sorunlarını çözer, anne ev işleriyle ilgilenir, çocuklar ebeveynlerinin isteklerini itaatkâr bir şekilde yerine getirir; böyle bir aile yapısı Ahıska Türkleri için doğaldır. Yirmi yıl önce Ahıska Türkleri arasında gerçek bir cinsiyet eşitsizliği söz konusuydu; şu anda ise özellikle de köyde değil, şehirde yaşayan bir Ahıska Türkünün aile düzeni kadın ve erkek eşitliğine yakındır. Eşitsizlik düzeyi büyük ölçüde eşlerin eğitimi ve çalışmaları ile ilgilidir; genellikle her iki eş yükseköğrenim gördüyse ve ikisi de çalışıyorsa ailelerde ilişkiler eşittir. (Aydınğün ve Aydınğün, 2015). Ahıska Türkleri, çocuklarının iyi bir eğitim ve iyi bir meslek edinmelerine büyük önem verirler. Ahıska Türkü, tarım, eğitim, tıp, ekonomi, bilim, ticaret vb. alanlarda çalışır. Bu alanlarda yüksek profesyonellik, sorumluluk ve titizlik gösteren Ahıska Türklerinin bu niteliklerin gelişmesinde en önemli rol, bugüne kadar büyük bir ölçüde varlığını sürdüren ataerkil aile yapısıdır. Eğitim düzeyi yüksek olan ailelerde çocukların eğitim alma imkânları daha yüksektir; sebebi de eğitilmiş anne ve babaların çocuklarını yetiştirmek için her türlü çabayı göstermeleridir. Bu konuda özellikle de kırsal yerleşimlerde göze çarpan toplumsal cinsiyet eşitsizliği mevcuttur; bazı ebeveynler kızlarının üniversitede okumalarına karşı önyargılı yaklaşmaktadırlar. Eğitilmiş bir kızın zamanında evlenmeye vaktinin olmayacağına ve evlilik durumunda daha az eğitilmiş bir erkek eşle anlaşmada zorlanabileceğine inanılmaktadır. Ancak son yirmi yılda bu ilke değişmekte, anne babalar mümkünse kızlarını da okutmakta, meslek sahibi yapmayı hedeflemektedirler (Akkiyeva, 2022).

Anahtar Kelimeler: Ahıska Türkleri, göç, etnik kimlik, aile ilişkileri, akrabalık ilişkileri.

Tır Şoförü Eşlerinin Aile Yükünün Sosyal Hizmet Açısından İncelenmesi: Düzce Örneği

Sena KAYA *

Doç. Dr. Fatma Kahraman GÜLOĞLU **

Günümüzde teknolojiyle beraber hayat ve iletişim ne kadar kolaylaşmış olsa da bazı ailelerdeki bireyler arasındaki mesafe büyük sorunları beraberinde getirebilmektedir. Bu sorunlardan biri aile yükü kavramıdır. Tır şoförü eşi olan kadınların kocalarının alması gereken birçok sorumluluğu üstlenip evin içinde çift ebeveyn rolü yerine getirmesi aile birliğinde zorlu koşullar meydana getirmektedir. Tır şoförü eşi olan kadınların aile içindeki sorumluluklarının rol karmaşasına neden olup olmadığı ve bunun onları dezavantajlı hale getirip getirmediği çalışmanın problemi oluşturmuştur. Bu çalışmanın amacı ise tır şoförü eşi olan kadınların aile içi sorumluluklarının belirlenerek aile yüklerini keşfetmek ve bu durumun onların yaşamlarına, biyo-psiko-sosyal sağlıklarına olan etkisini tanımlayarak ihtiyaç duydukları sosyal hizmet desteğini belirlemektir. Bu amaca ulaşmak için nitel araştırma desenlerinden fenomenolojik yöntem kullanılarak Düzce ilinde eşi tır şoförü olan ve çocuk sahibi olan 7 kadınla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak derinlemesine mülakat yapılmıştır. Sonuç olarak tır şoförü eşi olan kadınların aile içinde hem anne hem de baba rolünü üstlendikleri; çalışan veya emekli olan ve maddi olarak güçlü olan kadınların çocukları ile daha rahat iletişim kurdukları ve eşleriyle daha az sıkıntı yaşadıkları; akrabalar arası meslek kültürünün oluşarak geniş aile içerisinde birden fazla tır şoförü olduğu ve böylece akrabalar içinde birden fazla dezavantajlı kadının olduğu; babanın yokluğu ile kadınların çocuk büyütmede yetersiz hissettikleri ve bu durumun aşılması için çaba gösterdikleri belirlenmiştir. Sosyal hizmet bakımından çevresi içinde birey durumunda değerlendirildiğinde bu kadınların görünür olmadığı, toplumun onların yaşadıkları süreci bir problem olarak algılamadığı ve yardıma ihtiyacı olan bir durum olarak görmediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Aile yükü, hem anne hem baba olan kadınlar, uzun yol şoförleri, dezavantajlılık

* Yalova Yeşilay Danışmanlık Merkezi (YEDAM), Sosyal Hizmet Uzmanı,

** Yalova Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, fkahraman@yalova.edu.tr

**Çoklu Dezavantajlılık Bağlamında Tek Ebeveynli Kadınların
Yaşadıkları Sorunlar Üzerine Nitel Bir Araştırma**

Dr. Öğr. Üyesi Esra Nur KAZAR *

Çoklu dezavantajlılık birden fazla dezavantajın çakışması ve bu durumun bir kişide var olması sonucu oluşan bir süreçtir. Tek ebeveynli ailelerin sayısının yaşanan toplumsal değişim ile birlikte giderek arttığı gözlenmiştir. Tek ebeveynli aileler içerisinde kadın ebeveynin hane reisi olduğu ailelerin sayısı daha fazladır. Hem kadın olarak hem bekar bir anne olarak toplumu oluşturan bu bireylerin içinde bulunduğu ekonomik koşulların yetersizliği, çocuk bakımında tüm sorumluluğu tek başına sırtlamaya çalışması ve toplumsal cinsiyetçi bakış açılarının damgalayıcısı baskısı altında güçlü kalabilme mücadelesi veren kadınların yaşadıkları sorunlar bu araştırmanın konusunu oluşturmaktadır. Araştırmada, nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Örneklem grubunu tek ebeveyn olan on farklı kadın oluşturmaktadır ve örneklem grubuna yarı yapılandırılmış sorular sorularak mülakat gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler neticesinde, betimsel analiz yöntemi uygulanmıştır. Analiz sonucunda, bekar annelerin yaşadıkları sorunlar, ekonomik koşulların yetersizliği, çevrenin baskısı, çocuk bakımında babanın silikleşen rolü ve sorunlara karşı mücadele yöntemi olmak üzere dört temel kategori oluşturulmuştur. Yaşanılan sorunlar ile mücadelede, devletin çocuk bakımında maddi ve kurumsal destek hizmet sunması ve hem anneye hem çocuğa psiko-terapi hizmeti sunması en çok istenilen çözüm önerileri olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Dezavantajlılık, çoklu dezavantajlılık, tek ebeveynli aileler, bekar anneler

* Yalova Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü,
esranur.kazar@yalova.edu.tr

İç Göçün Aile Kurumu Üzerindeki Etkileri

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ERÇORUMLU *

Göç, çeşitli nedenlerle ortaya çıkan, ekonomik yaşamdan sosyal yaşama kadar insanın her yönünü etkileyen sosyolojik bir hareketlilik olarak tanımlanabilir. İç göç ise, bir ülke sınırları içerisindeki şehirler ya da bölgeler arasında insanların yer değiştirmesi anlamına gelmektedir. İç göçün aile kurumu üzerindeki etkileri konusu, sosyal bilimlerde önemli bir araştırma konusu olmaktadır. Bu çalışmanın birinci amacı iç göçün aile kurumunu hangi konularda etkilediğinin ortaya çıkarılmasıdır. Çalışmanın ikinci amacı ise, toplumsal değişiklikleri anlama, sosyal politika geliştirme, sosyal hizmetlerin planlanması ve aile danışmanlığı gibi konularda öneriler ortaya çıkarmaktır. Bu çalışma için öncelikle konuyla ilgili literatür taraması yapılmış, iç göçün aile kurumu üzerindeki etkilerini konu alan tezler, makaleler ve kitaplar incelenerek, kaynak olarak kullanılmıştır. Bu kaynaklara göre, iç göçün aile kurumu üzerindeki etkileri altı bölüme ayrılmış ve ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. İç göçün aile kurumu üzerindeki etkileri, göç etme nedenine, coğrafi mesafeye ve ailelerin sosyal, ekonomik ve kültürel koşullarına bağlı olarak değişiklik göstermektedir. İç göçün aile kurumuna etkileri incelendiğinde temel olarak göç eden ailelerin göç ettikleri kente ya da bölgeye uyum sağlayamamasından kaynaklanmaktadır. Göç ettikleri kente uyum sağlayamayan aileler, ekonomik, sosyolojik, psikolojik ve toplumsal bazı sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. Sonuç olarak, iç göçün etkileri, ailelerin yaşadığı değişikliklerin karmaşıklığını yansıtmaktadır. Bu çalışma, iç göçün aile kurumunu hangi konularda etkilediği, aile yapısında yaşanan değişimlerin neler olduğu, göç eden ailelerin sosyal yaşamda karşılaştığı sorunların ortaya çıkarılması açısından önemlidir. Ayrıca bu çalışmada iç göçün aile üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak için hangi tedbirlerin alınması gerektiğiyle ilgili bazı öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Göç, iç göç, aile

* Bandırma Onyedü Eylül Üniversitesi, Manyas Meslek Yüksekokulu, Sosyal Güvenlik, mercorumlu@bandirma.edu.tr

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

Acele Etmek ve Geç Kalmak: Büyümek

Prof. Dr. Hüsnüye CANBAY TATAR *

İnsanoğlu bir cinsiyetle dünyaya gelir, cinsiyet rolüne ilaveten farklı roller üstlenerek hayatına devam eder. Cinsiyetin rolü olmakla birlikte rollerin cinsiyeti yoktur. İnsanlar hayatlarını farklı dönemlerde, farklı roller üstlenerek yaşarlar. Annelik ve babalık cinsiyete dayalı birer rol iken; öğretmenlik ve vatandaşlık cinsiyetten bağımsız birer roldür. Vatandaşlık her iki cinsi içerebilir ama bunları ifade etmez. Dolayısıyla rollerin cinsiyeti söz konusu değildir. Bireyler çeşitli yaş dönemlerinde farklı roller, sorumluluklar ve yükümlülükler yüklenir. Çocukluk dönemi farklı özellikler taşıırken, gençlik ve yetişkinliğin özellikleri de farklı olmaktadır. Temel hak ve hürriyetler haricinde bu farklılık fizyolojiden psikolojiye, dinden hukuka, yetkiden sorumluluğa kadar hemen her konuyu içerebilmektedir. İçinde bulunduğumuz tüketim toplumu, ihtiyaç olsun olmasın, neredeyse “her şeyi herkes için” tüketilir hale getirmektedir. Bunu popüler kültür, kozmetik sanayi, moda, reklamlar vs. marifetiyle kabul ettirmekte hatta dayatmaktadır. Kullanılan usul ne olursa olsun, insanlar bu duruma rıza göstermekte hatta şevkle uygulamaktadır. Konumuz açısından meseleye bakacak olursak, kadınlar ve çocuklar da bu durumdan nasibine düşeni almakta hatta özel ilgi görmektedir. Çocuklar erken yaşta tüketimin hedef kitlesi haline gelmekte, tez elden tüketici rolüne büründürmek maksadıyla, büyüklerin dünyasına dahil edilmektedir. Böylece hem tüketimin nesnesi haline gelmekte hem de dahil olmadıkları büyüklerin dünyasına yerleştirilmektedir. Nihayet çocuklar, büyümeden, büyüklerin dünyasında “büyümüş” gibi davranmak zorunda bırakılmaktadır. Kadınlar ise aynı ideoloji ve usuller çerçevesinde, hep genç kalmak, hiç değilse “gençmiş” gibi görünmek zorunda bırakılmaktadır. Kadınlar “genç kalmak ve genç görünmek” için sunulan paket programların tüketicisi haline getirilerek, en azından bu amaçlanarak, tüketimin nesnesi yapılmakta, yapılmaya çalışılmaktadır. Böylece gençlik arzu edilip, hedeflenirken; büyüme imkân ve isteği kadınlardan uzaklaştırılmaktadır. “Büyümesi” engellenen kadınlar hem büyümekten mahrum bırakılmakta hem de tüketimin nesnesi haline getirilerek, özne olmaktan uzaklaştırılmaktadır. Bildiride tüketim ideolojisinin, çocukları büyümüş ve kadınları gençmiş gibi davranışa yönlendirme, hedef ve araçları tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kadın, çocuk, rol, cinsiyet rolü, tüketim.

* Yalova Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Kamu Hukuku Bölümü, husniye.tatar@yalova.edu.tr

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

ILO Sözleşmelerinde Kadınlara Yönelik Düzenlemeler

Dr. Öğr. Üyesi Hasan ÇÖLGEÇEN *

Uluslararası Çalışma Örgütü, tüm dünyada oluşturduğu normlar aracılığıyla çalışma hayatını dizayn etmektedir. Bu normlar çalışma hayatına birtakım düzenlemeler getirirken, örgüte üye birçok ülkeye de çalışma düzeni hakkında genel bir çerçeve çizmektedir. ILO'nun kuruluşundan bugüne kadar 190 Sözleşme, 6 Protokol ve 206 Tavsiye Kararı kabul edilmiştir. Türkiye, aralarında temel çalışma haklarına ilişkin sekiz sözleşmenin de bulunduğu uluslararası çalışma sözleşmelerinden 59'unu onaylayarak ulusal mevzuatına katmıştır. Bu sözleşmelerden 55'i yürürlüktedir. Bu çalışmada ILO'nun oluşturduğu sözleşmelerden kadınlar ile ilgili hükümler içeren sözleşmeler içerik açısından analiz edilecektir. Bu kapsamda, 45 No'lu Yeraltı İşleri (Kadınlar) Sözleşmesi, 89 Gece Çalışması (Kadınlar) Sözleşmesi (Revize), 100 No'lu Eşit Ücret Sözleşmesi, 111 No'lu Ayrımcılık (İş ve Meslek) Sözleşmesi, 122 No'lu İstihdam Politikası Sözleşmesi, 142 No'lu İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Sözleşmesi, 156 No'lu Aile Sorumluluğu Olan İşçiler Hakkında Sözleşme, 158 No'lu Hizmet İlişkinine Son Verilmesi Sözleşmesi, 171 No'lu Gece Çalışması Sözleşmesi, 183 No'lu Analığın Korunması Sözleşmesi, 190 Sayılı Şiddet ve Tacizin Önlenmesi ILO Sözleşmesi ele alınacaktır. Çalışmada yöntem olarak içerik analizi ve literatür taraması kullanılacaktır. Söz konusu sözleşmelerin kadınlar ile ilgili hükümleri incelenerek ILO'nun çalışma hayatında kadınlara yönelik ne gibi düzenlemeler yaptığı ve üye ülkelere ne gibi sorumluluklar yüklediği gözler önüne serilecektir. Ayrıca ülkemizin bu sözleşmelerden hangilerini onayladığı da vurgulanacaktır. ILO sözleşmelerinde yer alan kadınlar ile ilgili düzenlemelerinin incelenmesi, bu normların uluslararası alanda birçok ülke tarafından kabul gördüğü gerçeği düşünüldüğünde önem teşkil etmektedir.

Anahtar Kelimeler: ILO, çalışma hayatı, kadın hakları

* Yalova Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, hasancolgecen@gmail.com

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

Fırat Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Sosyal Hizmet Bölümü Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet
Algısına Ve Rollerine Bakış Açılarının İncelenmesi

Gözde AĞIRBAŞ *

Toplumsal cinsiyet kavramının eril veya dişil varlıkların biyolojik olarak ifade edilmesinden ziyade sosyo-kültürel olarak inşa edildiği bilinmektedir. Toplumsal cinsiyet algısı bireylere farklı roller ve sorumluluklar yükler. Bireylerin bu roller ve sorumluluklar çerçevesinde hareket etmesi gerekmektedir. Toplumun dayattığı roller bireyleri cinsiyetlerine göre farklı boyutlarda etkilemekte ve yapabilirliklerini kısıtlamaktadır. Elbette toplumsal cinsiyet sadece kadına karşı bir ayrımcılığı içinde barındırmamaktadır. Erkek bireyler de cinsiyet ayrımcılığından kadınlar kadar derin bir biçimde olmasa da etkilenmektedirler. Bu nedenle toplumsal cinsiyet kavramı ve bu kavramın toplumsal ve bireysel farkındalık düzeyinin belirlenmesi önemlidir. Bu nedenle biz çalışmamız Fırat Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümünde lisans düzeyinde öğrenim gören sosyal hizmet öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısını ve bu algı hakkında sahip oldukları düşünce ve cinsiyet rollerini değerlendirme biçimlerini araştırmayı amaçlamıştır. Bunun yanında çalışmamız İİBF sosyal hizmet bölümünde öğrenimine devam eden öğrencilerin toplumsal cinsiyet dersini almadan önce ve aldıktan sonra Araştırmamızın evrenini Fırat Üniversitesinde eğitim gören lisans öğrencileri oluştururken, çalışmamın örneklemini ise Fırat Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümünde öğrenim gören 1,3 ve 4. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. 1-3 ve 4. Sınıf öğrencilerin çalışmaya katılımında gönüllülük esastır. Bu bağlamda çalışmada “Gönüllü Onam Formu” da kullanılmıştır. Fırat Üniversitesi İİBF Sosyal Hizmet Bölümü’nde lisans öğrencileri Toplumsal Cinsiyet dersini 3. Sınıfın bahar döneminde almaktadırlar. Çalışmada hazırlanan anket soruları dersi almamış öğrenciler ile dersi almış öğrencilere ayrı ayrı uygulanmıştır. Uygulama sonrasında dersi alan öğrencilerle henüz dersi almamış olan öğrencilerin toplumsal cinsiyete bakış açıları ve algıları karşılaştırılmıştır. Çalışma nicel araştırma deseni ile tasarlanmış olup anket tekniği ile verilerin toplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal cinsiyet, cinsiyet rolleri, toplumsal cinsiyet ayrımcılığı, toplumsal cinsiyet dersi

* Fırat Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, Lisans Öğrencisi,
200674043@firat.edu.tr

I. ULUSAL
KADININ VE AILENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

Türkiye'de Kadın Psikologların İş-Yaşam Dengesinin Değerlendirilmesi

Prof. Dr. Elif Yüksel OKTAY *
İlknur AKSU **

İş hayatı sosyal hayatla uyum içinde yaşanmadığı zaman mevzubahis uyumsuzluk çalışanların gerek iş hayatında gerek sosyal hayatlarında gerekse de özel hayatlarında problemler doğurabilecektir. Keza iş-yaşam dengesinin olmaması stres, tükenmişlik hissi, işleri erteleme, odaklanma sorunları, yetersizlik hissi, işi özensiz yapma, sorunlarla baş edememe ve iletişimsizlik gibi sorunların yanı sıra evdeki sorumluluklarını tam olarak yerine getirememeye ve bunun sonucu olarak fiziksel ve ruhsal sağlığının bozulması gibi sorunlara neden olur. Anne, eş ve çalışan rollerini yüklenmiş bazı kadınlar mesleklerinin, yaptıkları işlerin, gittikçe artan sorumluluklarının, ailede yükledikleri sorumlulukların ağırlığı nedeniyle iş-yaşam dengesini sağlayamayabilirler. Bununla birlikte mesleğindeki ağır sorumluluklara, ailedeki bütün ağır sorumluluklarına rağmen bu dengeyi sağlayan kadınlar da vardır. Bazı mesleklerde iş-yaşam dengesi daha çabuk bozulur. Psikologların bu meslek grupları arasında olduğuna dair öngörüler bulunmaktadır. Psikologluk insan sağlığını konu alan mesleklerdendir. Kendisine müracaat edenlerin ruhsal sorunlarını çözmeye çalışan psikologların iş-yaşam dengesini sağlayıp sağlamadıkları çalışmamızın araştırma sorusudur. Çalışmamızın araştırma grubunu 51 kadın psikolog oluşturmaktadır. Araştırmamız Aralık 2023'te nitel araştırma yöntemiyle gerçekleştirilmiş, yarı yapılandırılmış mülakat soruları tarafımızdan oluşturulmuştur. Araştırmanın sonucunda araştırma grubunu oluşturan çalışan kadın psikologların iş-yaşam dengesi kurabilmek adına büyük çabalar gösterdiklerini ortaya çıkmıştır. Bunun yanı sıra, kendi kontrollerinde olmayan çevresel faktörler ve mesleki beklentiler nedeniyle sorun yaşayabildikleri saptanmıştır. Öyle ki iş dışında da mental olarak hem kendilerine hem de yakınlarına yetebilme kaygısı taşıdıkları bilgisine ulaşılmıştır. Kadın psikologların ruhsal dayanıklılık oranının nispeten stres ve kaygıyla baş etmede başarılı ve etkin olduğu gözlenmiştir. İş dışında kişisel zamanı kendileri için faaliyetlere harcamaya uygun olanak sağlanmamaktadır. Katılımcıların iyimserliğin bir neticesi olarak, sahip olunan değer ve kaynaklardan tatmin olma düşüncesi taşıdığı anlaşılmıştır. Fakat pozitif değerlendirmenin bütün iyi olma haline katkı sağlaması için yeterli dinlenme, kendini gerçekleştirilmeye emek verme, sosyal katılım ve kişisel hedeflere yatırım yapma gibi öz ihtiyaçlara odaklanılmadığı fark edilmiştir. Görüşmelerden elde edilen veriler incelendiğinde denge yerine çatışmanın ön plana çıktığı hususlarda ortak sayılabilecek

* Yalova Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, Yalova Üniversitesi Rektörlüğü YÜKAM Müdürü, elifsel@gmail.com, elif.oktay@yalova.edu.tr

** Psikolog, psilknuraksu@gmail.com

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

etkenlerin yer aldığı görülmektedir. Bunların toplamı objektif olarak değerlendirildiğinde, aile ilişkilerinde başarıya ulaşma arzusunun kişilerde homojen olmayan kaynak dağıtımına sebep olduğu gözlenmektedir. Kadınların ailenin parçası olarak kabul görme çabasında, kendi yaşam doyumunu riske atmayacak yeni yollara başvurması önerilebilir. Temelde tüm görev tanımı hissi veren çevresel ve iş kaynaklı beklentiler, doğru yönetim ve organizasyon şekliyle özyeterliliği zedelemekten kaçınılabilmektedir. Aile, sosyal ve iş ilişkilerini yönetmek, yapılması gereken hedef ve sorumlulukları aciliyet ve kapladığı alana göre organize etmek, zamanı kaliteli olarak planlamak şeklinde çözüm işaretleri olarak sıralanabilir.

Son olarak uygulanabilir önerileri dikkate aldığımızda aşağıdaki pratik noktalara özen göstermek kanaatimizce yararlı olacaktır:

- Mesleki rol ve özel yaşamdaki ‘sadece birey olma’ kavramları arasında net sınırlar çizilebilir,
- Yollarda geçen zaman ve enerji kaybını önlemek adına, terapi görüşmeleri dijital platformlarda mümkün olduğunca çoğaltılabilir,
- İşten ve kişilerin yüklediği mental yorgunluktan kaynaklı stresle baş edebilmek için her gün düzenli olarak zihin dinlendiren yöntemlere başvurulabilir,
- Çocuk ve ailevi sorumluluklar konusunda destek almada talepkâr ve ısrarcı bir yol izlenebilir,
- Zaman, enerji, ilişkiler ve duygu yönetimi konularında plan ya da eğitime başvurulabilir,
- Son olarak, kişisel ihtiyaçları ertelemek yerine, işe ve özel yaşama dair öncelik sırası belirlemeye daha sonra bu karara sadık kalmaya özen gösterilebilir.

Anahtar Kelimeler: İş-yaşam dengesi, kadın psikologlar, aile rolleri

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

**Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dallarında
Kadınlarla İlgili Yazılan Tezlerin İçerik Analizi: 2013-2023 Dönemi**

Arş. Gör. Duygu KÜÇÜKŞAHİN KAYA *
Prof. Dr. Ersin KAVİ **

Sosyal açıdan dezavantajlı gruplar arasında kadınlar da yer almaktadır. Bu durum kadınlara yönelik politikalar üretmeyi gerekli kılmının yanı sıra bilimsel açıdan çalışmalar yapmayı da gerektirmektedir. Bu doğrultuda kadın sorunları, kadınlara yönelik politikalar ekseninde çok sayıda çalışma yapılmıştır. Özellikle çalışma alanlarından biri de sosyal politika olan Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri ile Çalışma Ekonomisi Anabilim dallarında kadınlara yönelik çalışmaların yapıldığı bilinmektedir. Bu araştırmada, “Kadın” başlığı üzerine yapılan lisansüstü tezlerin içeriklerinin analiz edilmesi amaçlanmıştır. Çalışma nitel yapıdadır. Verilerin toplanmasında belgesel tarama yöntemi ile içerik analizi yapılmış, elde edilen bulgular; yüzde, frekans ve tablolar halinde sunulmuştur. Ulusal Tez Merkezi kaynak alınarak 2013-2023 yılları arasında, başlığında “kadın” geçen 8449 lisansüstü tez taranmıştır. Tarama sonucunda Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri ile Çalışma Ekonomisi Anabilim dallarında “kadın” başlığında yazılan 21’i doktora ve 158’i yüksek lisans olmak üzere toplam 179 tez çalışmaya dahil edilmiş ve önceden belirlenmiş çeşitli ölçütler esas alınarak incelenmiştir. Bu ölçütler içerisinde tezin konusu, yazım yılı, lisansüstü düzeyleri, yazarın cinsiyeti, üniversitesi, , araştırma yöntemi, veri toplama araçları vb. parametreler yer almaktadır. Bu parametreler doğrultusunda ele edilen sonuçlar ile kadınlara yönelik yapılan bilimsel çalışmaların Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri alanı için yeterli olup olmadığı ve özellikle hangi konulara yönelik eksikliklerin olduğu ortaya çıkarılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, “kadın” başlıklı tezlerin en fazla 2019 yılında yazıldığı ve son dört yılda tezlerin sayısında azalış olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca yapılan incelemeler sonucunda tezlerde çoğunlukta nitel yöntemin, özellikle görüşme ve doküman analizinin diğer yöntemlere oranla daha fazla kullanıldığı; tezler konu bakımından incelendiğinde ise en fazla istihdam ve toplumsal cinsiyet olgusu üzerinde durulduğu tespit edilmiştir. Son 10 yılda “kadın” başlığında yazılmış doktora tezlerinin yüksek lisans tezlerine göre daha az olduğu, “eğitim” ve “psikoloji” konularının daha az

* Yalova Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, duygu.kucuksahin@yalova.edu.tr

** Yalova Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, ekavi@yalova.edu.tr

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

çalışıldığı, tezlerin büyük bir oranla kadınlar tarafından yazıldığı ve erkek yazarların sayıca az olduğu da çalışmanın diğer sonuçları arasında yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kadın, çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri, tez

Kadına Yönelik Şiddet Olaylarında Gösterişçi Duyarlılığın Medya Yansımalarının Eleştirisi

Dr. Sema ÇAĞLAYAN *

Ağ bağlantılı toplumlarda çoğu pratik dijital teknolojiler üzerinde şekillenmekte; sorunların çözümüne yönelik eylem arayışları da artık en popüler dijital platformlar olan sosyal ağlarda tartışılmaktadır. Sosyal medya, etkileşimli doğası sebebiyle gündeme dair bireysel duruşu şekillendirebilmekte, toplumsal olaylara ve bakış açılarına yön verebilmektedir. Bu açıdan dijital aktivist hareketler için de bir ortam sağlamakta, çeşitli konularda ortak platformlar yaratarak benzer ve farklı seslerin birlikte duyulmasına yardımcı olmaktadır. En önemli toplumsal sorunlardan biri olan kadına yönelik şiddet olayları da özellikle sosyal medya araçlarında geniş kapsamda yer almakta; çoğu birey bu şiddete yönelik tepkisini şahsi sosyal medya hesaplarında postlar ve hashtagler ile dile getirerek suçluları kınamaya yönelmekte ve şiddet mağdurlarına desteklerini sunmaktadır. Gerçek hayatta ise potansiyel şiddeti ve öfkeyi azaltmaya yarayacak somut desteklerde bulunmaktan kaçınabilmektedir. Gösterişçi duyarlılık olarak isimlendirilen bu slaktivist yaklaşımın mağdurlara faydası ise tartışmalıdır. Ayrıca toplumsal duyarsızlaşmayı tetikleme yönünden risk taşımaktadır. Bu çalışma, bireysel gösterişçi duyarlılık davranışının “kadına yönelik şiddete hayır” söylemi üzerinden sosyal medya ortamında nasıl sergilendiğine odaklanmıştır. Nitel ve nicel içerik analizinin birlikte kullanıldığı karma desene sahip olan çalışmada veriler sosyal medya ağı X üzerinden elde edilmiştir. Tosi ve Warmke (2016) ile Hill ve Fanciullo (2023)’nin gösterişçi duyarlılık tanımlamasına göre sınıflandırılan veriler SPSS veri analiz programına kodlanarak tanımlayıcı istatistikler ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, gösterişçi duyarlılığa dair farklı bakış açıları dahilinde tartışılmıştır. Çalışma, sosyal medyada yer alan gösterişçi duyarlılık içerikli söylemlerin kadına yönelik şiddeti azaltma ve farkındalık kazandırma yönündeki etkisi kapsamında bir ön değerlendirme sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Gösterişçi duyarlılık, slaktivizm, kadına yönelik şiddet

* Bağımsız Araştırmacı, Kocaeli, Türkiye, semakyn77@gmail.com

I. ULUSAL
KADININ VE AILENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

Medya Sarmalında Kadın ve Aileyi Güçlendirmek

Yasemin TURAN *

Giriş: Kitle iletişim araçları, toplumun temel dinamiklerini şekillendirmede önemli bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda, kadınların ve ailelerin güçlendirilmesi, medyanın sorumluluklarını anlamak ve toplumumuza pozitif bir etki sağlamak açısından kritik bir konudur. Bu konu da yazılmış birçok eser söylenmiş birçok söz olmasına rağmen toplumun ritmi hala bu konuda düzensiz bir şekilde sağa sola genelde de bilinmezliğe doğru savrulmaktadır. Aile iki iken bir olmayı başarabilen ruhların bütünü olarak algılanmadıkça ve kabul edilmedikçe de dışardan her türlü etkiye açık bir şekilde manipüle edilebilir durumda kalmaya devam edecektir. Medya, kadınları sıkça stereotiplerle tanımlayarak toplumsal algıyı etkilemektedir. Sosyal medya da çok takipçili rol model olarak toplumun önüne sürülen modeller tek tipleşme sorununu ortaya çıkarmıştır. Bu birbirinden izledikçe etkilenen aslında filtrelenmiş hayatlar gerçek olmayan ama öyle olunması gerektiği zannedilen dayatmaları göz önüne getirmektedir. Bütün bu görsel dünyanın dayatması arasında var olma savaşı veren içimizdeki her kesimden kadınların güçlü yönlerini vurgulayarak, medya kuruluşları topluma gerçekçi ve pozitif rol modeller sunmalıdır. Medya, eğitici içeriklerle kadınların toplum içindeki rollerini destekleyebilir. Eğlenceli ve ilgi çekici programlar aracılığıyla aile içindeki eşitlik, dayanışma ve paylaşım gibi değerleri vurgulayarak, toplumun bilincini artırabilir. Bu bilinçlenme mevcut kanallarda yer alan reyting rekorları kıran gündüz kuşaklarında yer alan Türk örf ve adetlerine tamamen aykırı olarak ortaya koyulan gayri ahlaki deşifre edilen hayatlarla mümkün değildir. Bu minvalde gündüz kuşaklarının bir an önce denetlenmesi toplum meselesidir. Sonuç: Medya, aile içi iletişimi güçlendirecek programlar ve hikayelerle aile bağlarını desteklemelidir. Medya, kadınların ve ailelerin çeşitliliğini yansıtarak toplumsal farklılıkları anlamak ve takdir etmek için bir platform olmalıdır. Farklı kültürlerden gelen kadınların hikayelerine odaklanmak, toplumsal çeşitliliği kutlamaya yönlendirebilir. Kadınların ve ailelerin güçlenmesi, medyanın etkili ve sorumlu bir şekilde kullanılmasıyla mümkündür. Medya kuruluşları, toplumun temel taşları olan kadınları ve aileleri güçlendirmek adına içerik üretiminde daha fazla sorumluluk almalıdır. Ancak bu sayede, medya toplumsal değişim ve pozitif dönüşüm için etkili bir araç olabilir.

* Mimar-İletişim Uzmanı, yaseminturan@gmail.com

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

Anahtar Kelimeler: Kadın, aile, toplumsal algı, medya ve kadın, aile içi iletişim, iletişim modeli, aile içi empati, gündüz kuşağı kadın programı

Kadının Güçlendirilmesinde Medyanın Önemi

Dr. Öğr. Üyesi Sinem AYANOĞLU TEPEKOZCAN *

Kadının güçlendirilmesi sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasal birçok boyutu olan, hem kamusal hem özel sektör alanında geniş kapsamlı bir işbirliği gerektiren uzun vadeli bir süreci işaret etmektedir. Bu konuda hem ulusal hem de uluslararası düzeyde birçok kurum çeşitli çalışmalar yürütmektedir. Kadının güçlendirilmesi için ilgili birimler kuran, projeler geliştiren, temel ilkeler ve öneriler sunan bu girişimlerin kamuoyuna ulaşması ve başarılı olması ise içinde bulunduğumuz iletişim çağında hiç kuşkusuz ki medyada yer bulabilme kapasitesiyle doğru orantılıdır. Bu çalışmada, ulusal ve uluslararası kadını güçlendirme projeleri ve bu girişimlerin medyada ne ölçüde yer bulabildiği, bu doğrultuda kamuoyuna ne denli ulaşabildiği yani kısaca kadını güçlendirme girişimlerinin medyada yer alma genişliği ve başarısı arasındaki ilişki incelenecektir. Bu kapsamda başta Birleşmiş Milletler Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadının Güçlenmesi Birimi (UN Women), iş dünyasında kadınların güçlendirilmesini sağlamak üzere şirketlerin mevcut politika ve uygulamalarını gözden geçirmesine ya da yenilerini oluşturmasına yardım etmek amacıyla oluşturulup 8 Mart 2010 tarihinde Dünya Kadınlar Günü'nde tanıtılmış olan, iş dünyasına ve özel sektöre; işyerinde, piyasada ve toplumda kadınların nasıl güçlendirileceği konusunda pratik öneriler sunan “Kadını Güçlendirme İlkeleri” olmak üzere Avrupa Birliği, Avrupa Yerel Demokrasi Derneği (ALDA) ve Kadın Adayları Destekleme Derneği (KA-DER)’nin çalışmaları incelenecektir. Kadını Güçlendirme İlkelerinin yayınlandığı 2010 Mart ayından günümüze kadar bahsi geçen kurumların kadının güçlendirilmesi amacıyla gerçekleştirdikleri çalışmalar sadece Türkiye’de internet üzerinden yayınlanan online haber sitelerinde araştırılmıştır. Ayrıca yapılan mini anket ile katılımcılara Kadını Güçlendirme İlkeleri, BM, AB ve KA-DER’in çalışmalarından haberdar olup olmadıkları ve haber kaynakları sorulmuş ve medya kapsamı ile anket sonuçları birlikte analiz edilmiştir.

* Yalova Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü,
sinem.ayanoglu@yalova.edu.tr

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

Anahtar Kelimeler: Kadının güçlendirilmesi, medya, toplumsal cinsiyet eşitliği, Birleşmiş Milletler

Yalova'da Yaşayan Yabancı Kadınların Sorunları

Beyza KURTBAY *
Prof. Dr. Elif YÜKSEL OKTAY **

Göç olgusu kadınlar için uzun ve zorlu bir süreci kapsamaktadır. Daha yaşanabilir bir hayat için göç kararı alan kadınlar yaşam zorluğu ve kadın olmanın mağduriyetini bir arada yaşamaktadırlar. Kadınlar özellikle kendi ülkelerinde yaşanan savaş, kıtlık, doğal afet, cinsiyet temelli ayrımcılık, hatta son yıllarda iklim değişikliğinin sebep olduğu geçim ve yaşam zorlukları gibi nedenlerle göç etmektedirler. Bütün hayatlarını geride bırakarak kendi ülkesinden genel olarak bahsettiğimiz nedenlerle göç eden kadınlar için göç kararı zor olmakla birlikte göç edilen ülkede karşılaştıkları sorunlar da tümüyle hayatlarını sıkıntıya sokmaktadır. Kadınlar istihdam, barınma, dil problemi nedeniyle iletişim, çocuklarının eğitimi, sağlık hizmetlerine erişememe, istismar, istenmeyen gebelikler, HIV/AIDS gibi bulaşıcı hastalıklar dahil hastalıklar, ayrımcılık, dışlanma gibi birçok sorunla mücadele etmek durumunda kalmaktadırlar. Göç özellikle yalnız veya çocuklarıyla göç eden kadınlar için daha da zorlu hale gelebilmektedir. Yaşanılan bütün bu zorluklar göç eden kadınların fiziksel ve ruhsal sağlıklarını etkilemektedir. Birleşmiş Milletler verilerine göre 2020 yılında kendi ülkelerini terk ederek başka ülkelere göç edenlerin 281 milyon kişi olduğu, bu kişilerin de %48'ini kadınların oluşturduğu tahmin edilmektedir (<https://www.un.org/en/global-issues/migration>). Türkiye son yıllarda en fazla göçe maruz kalan ülkeler arasındadır. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı'nın verilerine göre 2022 yılında uluslararası koruma başvurusu yapan yabancıların sayısı 246.500 civarında olup, geçici koruma altındaki yabancıların sayısı ise 3,5 milyon civarındadır. Çalışmamızda yabancıların yerleştirildiği illerden olan Yalova'da uluslararası koruma ve geçici koruma altındaki kadınların yaşadıkları sorunlar ortaya konulup, konuya ilişkin değerlendirmeler yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası göç, kadın, yabancı, geçici koruma, uluslararası koruma, Yalova

* Yalova Üniversitesi LEE, ÇEEİ ABD, Sosyal Politika YL Öğrencisi, beyzakurtbay.97@gmail.com

** Yalova Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, Yalova Üniversitesi Rektörlüğü YÜKAM Müdürü, elifsel@gmail.com, elif.oktay@yalova.edu.tr

11. Kalkınma Planında Ailenin Güçlendirilmesine Yönelik Hedeflerin Analizi

Arş. Gör. Dr. Kutluğ Kağan KARAHAN *
Dr. Öğr. Üyesi Yusuf Ziya YILDIRIM **

Türkiye’de 1963 yılından itibaren devlet tarafından hazırlanan Kalkınma Planları; ekonomi, sağlık, eğitim, sosyal güvenlik gibi konularda gelişme ve kalkınma amacıyla kamu kurumları tarafından uygulanacak olan politikaları genel hatları ile çizen çerçeve metinlerdir. 11. Kalkınma Planı ile aile ve kadın başlıkları birbirinden ayrılmış ve ailenin güçlendirilmesine yönelik hedefler kalkınma planlarının önemli bir parçası haline gelmiştir. Aile ve iş yaşamının uyumlaştırılması, ailenin korunmasında milli ve manevi değerlerin gözetilmesi, aile dostu çevre ve mekanların yaygınlaştırılması vb. hususlar aileye yönelik mevcut hedeflere eklenerek kapsamı genişletilmiştir. Araştırmanın amacı 11. Kalkınma Planı çerçevesinde ilk defa ayrı bir başlıkla ele alınmış olan “ailenin güçlendirilmesi” politika hedeflerinin gerçekleştirilme durumunu incelemektir. Araştırma kapsamında 11. Kalkınma Planında ailenin güçlendirilmesi amacına yönelik belirlenmiş olan hedefler doğrultusunda alınmış tedbirler ve uygulanmış politikalar incelenmiş ve 2023 yılı itibarıyla bu hedeflerin ne ölçüde gerçekleştirilebildiği analiz edilmiştir. Bu analiz kapsamında, kalkınma planları çerçevesinde kamu kurumlarına doğrudan sorumluluk yükleyen Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programlarından da faydalanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: 11. Kalkınma Planı, Ailenin Güçlendirilmesi, Yıllık Programlar

* Yalova Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, kagan.karahan@yalova.edu.tr

** Yalova Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, zzyildirim@yalova.edu.tr

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

Toplumsal Bakış Açısı ile Gıda Mühendisliği'nin Değerlendirilmesi

Dr. Özlem İSTANBULLU PAKSOY *

Gıda Mühendisliği (GM), bir mühendislik dalı olup multidisipliner yaklaşımlar sonucu ilk olarak 1950li yıllarda ortaya çıkmıştır. GM 'büyük ölçekli gıda üretimi ve teknolojileri ile ilgilenen mühendislik dalıdır'; 'hammaddeleri uzun süre saklanabilmeleri için nihai ürünlere ya da korunmuş gıdalara dönüştüren süreçlerin incelenmesidir'. Ülkemizde ise 1970li yılların sonuna doğru kurulmuştur. Ülkemizde 70'ten fazla GM bölümü bulunduğu, bir kısmının kapandığı ve/veya öğrenci almadığı, bir kısmında yeterli çalışan bulunmadığı, altyapı eksiklikleri olduğu, açılan kontenjanların boş kaldığı belirtilmiştir. 2020 yılında yapılan bir çalışmaya göre GM bölümlerinde kadın öğrencilerin sayısı erkek öğrencilerin sayısının 2 katından fazla, kadın öğretim elemanları ise erkek çalışanlardan fazladır. Yapılan bir çalışmada Dünya Ekonomik Forumu raporundaki talebi artan meslekler ile Türkiye'deki lisans bölümlerini eşleştirilmiş, bu bölümlerdeki cinsiyet dağılımı üzerinden geleceğin işgücü piyasalarında kadınların konumu ile ilgili bir yorum ortaya koyulmuştur. Sonuç olarak mühendislik bölümlerinde erkek öğrencilerin fazla olduğu; on üç mühendislik bölümü içerisinde ise endüstri mühendisliği, GM ve kimya mühendisliği bölümlerinde kadın öğrencilerin çoğunlukta olduğu belirtilmiştir. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda Türkiye dahil tüm üye ülkeler tarafından 2015 yılında kabul edilen "2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi"nde 17 Temel Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi ve 169 Alt Hedef belirlenmiştir. Bu hedeflerden beşincisi "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği" olarak belirlenmiştir. Bu hedef "cinsiyet eşitliğini sağlamak ve tüm kadınları ve kız çocuklarını güçlendirmek" olarak ifade edilmiştir. Bu bağlamda incelendiğinde meslek olarak GM bu kriterleri karşılamaktadır. Bununla birlikte pozitif ayrımcılık yönünde gelişen bu durumun iş hayatında kadın mühendis çalışanlar için bir dezavantaj olduğu bazı çalışmalarda belirtilmiştir. Bu derlemenin amacı toplumsal olarak çocukluk çağında oyuncak seçimi ile başlayan mesleki açıdan kadın-erkek sınıflandırılmasının okul çağı çocukları üzerindeki mühendislik algısı ile birlikte eğitim,

* T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, Bursa Gıda ve Yem Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü,
ozlemistanbullu@gmail.com

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

staj ve çalışma hayatında şekillenen algılar ve uygulamaların toplumsal bakış açısı ile birlikte GM kapsamında değerlendirilmesidir.

Anahtar Kelimeler: Gıda mühendisliği, toplum, cinsiyet eşitliği

Kadın ve Felsefe: Kadın Hakkı Kavramı Üzerine Kritik Analitik Bir Tahlil

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Latif BAKIŞ *

Kadın hakkı söylemi üzerinden gündeme gelen kadın-erkek mukayeseleri, kadının konumu meselesi ve kadının toplumsal konumu gibi hususiyetler kritik edildiğinde esasen kadının hakkını savunudan çok, erkek egemenliğinde bir belirlenimin kabulüne tanıklık edilmektedir. Zira hak kavramı cinsiyet ile ilgili olmayıp şahsiyet ile ilgili bir gerçekliktir. Bu itibarla, kadın haklarını erkek haklarına oranlama çabalarının esasen kendi içinde bir eşitsizlik veya adaletsizlik düşüncesini barındırdığı değerlendirilmektedir. Oysa düşünce hamağını sallayanların kadınlar olduğu tarihsel bir gerçekliktir. Bu gerçeklik, medeniyetlerin beşiğini sallayanların ve toplumları inşa edenlerin kadınlar olduğu gerçeği ile de bir bütünlük oluşturur. Kadınların ellerinde yetişen kişiliklerin ve oluşan şahsiyetlerin, dünyayı idare edecek ve insanlık toplumuna ufuk olacak büyük beyinlere dönüştüğü kritik edildiğinde, esasen insanlığın mimarının kadın olduğu gerçeği ile karşılaşırız. Ancak teknik anlamda kadın ve erkek olarak ikiye ayrılan insanlık dünyasında, teknik olarak da düşünce, bilim, ilim ve yönetimde pek çok namılı erkeklerden daha ön plana çıkmış kadınların olduğu keza tarihen sabittir. Fatma el-Fihriyya, İskenderiyeli Hypatia, Kurtubalı Lübna, Tomris Hatun, Osmanlı'nın Hanım Sultanları, Rabiatu'l Adeviye, Cumhuriyet'in bilim kadınları bu hususta zikredileceklerin başında gelir. Bu bağlamda kadının erkeğe kıyas edilerek değerlendirilmesi veya erkeğe eşit olduğunun ileri sürülmesi, esasen peşin bir kabulle kadının aşağılandığına işaret eder. Zira kadının erkeğe eşit olduğu savı, peşinen kadının erkeğe denk veya eşit olmadığı kabulüne dayanmaktadır ve bu husus ya kadına dair bilgi eksikliğine yahut da iyi niyet eksikliğine dayanmak durumundadır. Oysa kadının rolünün erkeğe kıyasla daha fazla olduğu tarihsel bir vakiadır. Bu çalışmada da kadının düşünce, inanç ve kültürlere göre konumu ele alınarak aslında kadının erkek ile kıyası yapılmamakta, kadına bakışı itibarıyla kültürlerin birbirileri ile kıyası yapılmaktadır.

* Yalova Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü, mehmet.bakis@yalova.edu.tr

Anahtar Kelimeler: Kadın, kadın hakkı, aile ve toplum, felsefe ve bilim, feminizm

İşyerinde Cinsel Taciz

Arş. Gör. Azize VELİOĞLU *

Kadınların çalışma hayatına katılmasıyla birlikte cinsel taciz çalışma hayatının önemli sorunlarından biri haline gelmiştir. Cinsel tacizin aynı iki cins arasında da gerçekleşebileceği bilinmekteyse de yapılan araştırmalar kadınların yoğunlaştığı birimlerde cinsel tacizin daha fazla olduğunu göstermektedir. Avrupa hukukunda cinsel taciz kavramı, feminist hareketlerin ABD hukukundaki kadar etkili olmaması gibi sosyolojik sebeplerle daha geç düzenlemeye kavuşmuştur. Konuya ilişkin uluslararası temel kaynaklar Birleşmiş Milletler düzenlemeleri, sözleşme ve tavsiye kararları, Avrupa Birliği düzenlemeleri ve Avrupa Konseyi düzenlemeleridir. Hukukumuzda 4857 sayılı İş Kanunu, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile cinsel tacize karşı korumanın tesis edildiğini söylemek mümkündür. Cinsel tacize uğrayan işçinin, fesih hakkı, ayrımcılık tazminatı talep hakkı, manevi ve maddi tazminat hakkı, ihlalin tespiti ve ihlale son verilmesi davası açma hakkı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuna başvuru hakkı ve suç duyurusunda bulunma hakkı mevcuttur. Bu tebliğin amacı ve kapsamı, uluslararası ve ulusal hukukta cinsel taciz kavramını ve son gelişmelerle hukuki düzenlemeleri açıklamak ve hukukumuzdaki yasal düzenlemeler temelinde işyerinde cinsel tacizle ilgili başvurulabilecek hukuki yolları ortaya koymaktır. İnceleme sırasında cinsel taciz kavramı ve ispata ilişkin iş hukuku uygulamasının ortaya konması için ilgili Yargıtay kararlarına yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Taciz, cinsel taciz, iş hukuku

* Yalova Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Özel Hukuk Bölümü, azize.velioglu@yalova.edu.tr

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

Kadın İstihdamını Artırmaya Yönelik Sosyal Politikaların Karşılaştırmalı Analizi

Dr. Öğr. Üyesi Onur Yerlikaya ŞAŞMAZ *

Kalkınma kavramı, başlangıçta genellikle ekonomik büyüme ve refah artışı ile ilişkilendirilmiş olsa da günümüzde bir ülkenin kalkınmış sayılabilmesi için yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda sosyal, siyasal ve insani kalkınmanın da varlığı gerekmektedir. Günümüzde kalkınma sadece ekonomik iyileşmeyi değil, aynı zamanda toplumun niteliği ile ilgili bir dönüşümü amaçladığı için insan hakları, eşitlik ve cinsiyet eşitliği gibi konulara verilen önem artmıştır. Cinsiyet eşitliği, kalkınma sürecinde önemli bir unsur haline gelmiş ve toplumların sürdürülebilir ve kapsayıcı kalkınma hedeflerine ulaşmasında kilit bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda, kalkınma politikalarında ve stratejilerinde cinsiyet eşitliğini sağlamak, kadınların toplumsal, ekonomik ve siyasal hayatta etkin bir şekilde yer almasını teşvik etmek ve insan haklarına saygı göstermek, toplumun genel kalkınma çabalarını güçlendirmektedir. Bu, sadece ekonomik göstergelerle değil, aynı zamanda toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinden de kalkınmanın değerlendirilmesini ve ölçülmesini içeren çok boyutlu bir yaklaşımı vurgular. Ekonomik ve sosyal kalkınma için kadının ve erkeğin işgücüne katılımında toplumsal cinsiyet eşitliğini tesis etmek son derece önemlidir. İnsanlık tarihinin başlangıcından itibaren kadınlar toplumsal işbölümü çerçevesinde kendilerine biçilen roller doğrultusunda üretim faaliyetlerini sürdürmüşlerdir. Ancak kadın emeğinin "görünür" olması ve dolayısıyla ücret alabilmesi, savaş sonrası işgücü piyasasındaki ihtiyaç ve ardından gelen sanayi devrimiyle hızla artan endüstrileşme süreciyle ilişkilendirilmektedir. Kadınların işgücündeki varlığı, aldığı ücret, mesleki temsili gibi faktörleri değerlendirdiğimizde, ülkelerin gelişmişlik düzeyine bağlı olarak değişiklik gösterse de kadınların genellikle bu kriterlerde erkeklerin gerisinde olduğunu gözlemlenmektedir. Türkiye’de de kadınların işgücüne katılımının istenilen seviyelerde olmadığını söylemek mümkündür. Toplumsal cinsiyet rolleri nedeniyle, ev işleri ve bakım yükü genellikle kadınların üzerindedir. Bu durum, kadınların dışarıda çalışmasının aile ve toplum tarafından onaylanmamasına yol açar. Kadınların iş bulma çabalarını zorlaştıran faktörler arasında, ev içi emeğin görünmez ve ücretsiz olması, iş imkânlarının sınırlı olması, çalışma koşullarının ağırlığı ve düşük ücretler yer almaktadır. Ayrıca, ev dışında çalışan kadınların çoğu güvencesiz ve kötü koşullarda çalışmaktadır. Kadınların ev içindeki emeği, temizlik, yemek ve bakım gibi alanlarda harcadığı tam zamanlı emek genellikle

* Fırat Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, onury@firat.edu.tr

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

görmezden gelinir. Ev dışında çalışan kadınlar ise sıkça mobbing, taciz ve kariyer yollarının tıkanması gibi ayrımcılıklarla karşılaşmaktadır. Bakım hizmetleri, işyerleri ve devlet tarafından yeterince sunulmamakta, özellikle çocuk bakımı konusunda sorunlar yaşanmaktadır.

Çocuk bakımı hizmetleri genellikle yüksek ücretli ve esnek olmayan çalışma saatlerine uygun olmayan biçimlerde sunulduğu için, kadınlar kazandıkları parayı çocuk bakımına harcamak zorunda kalabilmektedir. Bu olumsuz koşullar altında kadınların, insan haklarına uygun bir şekilde çalışma koşullarına sahip olabilmeleri ve ev işleriyle bakım yükünü daha adil bir şekilde paylaşabilmeleri için önemli bir iyileşme sağlanamamaktadır. Kadın istihdam oranı düşük seviyelerde kalmaya devam etmektedir. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde kadınların işgücüne katılımının önündeki engelleri ortadan kaldırabilmek veya olumsuz etkileri azaltabilmek için çeşitli sosyal politikalar geliştirilmektedir. Bu çalışmada kadınların işgücüne katılımının önündeki engellerle mücadele edebilmek için geliştirilen politikalar ele alınacaktır. Mevcut politikaların değerlendirilmesinin yanı sıra konu, küresel ölçekte ele alınacak, gelişmiş ülkelerdeki örnek uygulamaların Türkiye’de uygulanabilirliği tartışılacaktır. Çalışmanın amacı kadınların işgücüne katılımının önündeki engellerin giderilmesi için geliştirilecek sosyal politikaları, uluslararası literatürün karşılaştırılmalı analizi ile sunarak tartışmaktır. Nitel araştırma yöntemi tercih edilmiş, belge (doküman) analizi tekniği kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kalkınma ve kadın, kadın istihdamı, toplumsal cinsiyet eşitliği.

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

**Kamuda Çalışan Kadın Personele Yönelik Mobbingin
Disiplin Cezası Bağlamında Değerlendirilmesi**

Buse KALAYCIOĞLU MEMİ *

Mobbing kelimesi, Türk Dil Kurumu tarafından bezdiri kelimesinde karşılık bulmuş ve “İş yerlerinde, okullarda vb. topluluklar içinde belirli bir kişiyi hedef alıp, çalışmalarını sistemli bir biçimde engelleyip huzursuz olmasına yol açarak yıldırma, dışlama, gözden düşürme” şeklinde tanımlamıştır. Kamu kurumlarında toplumsal cinsiyet rollerinin kurum içerisindeki çalışma düzenine yansıdığı, bu durumun kadın ve erkek arasında güç dengesizliği yarattığı bilinen bir gerçek olup, kadınların içerisinde çekildiği dezavantajlı konum erkeklere nazaran daha çok mobbinge maruz kalmalarına yol açmaktadır. Bu noktada çalışmanın konusunu kamuda çalışan kadın personele yönelik uygulanan mobbingin, disiplin cezası yönünden 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu kapsamında nasıl karşılık bulduğunu ortaya koymak oluşturmaktadır. Çalışma ile kamuda çalışan kadınların hangi eylemler neticesinde mobbinge maruz kaldıklarını irdelemek ve gerçekleştirilen mobbingi önlemek üzere ilgili kanunla getirilen caydırıcı disiplin cezalarını açıklamak, mobbinge karşı başvurulacak hukuki yollar konusunda farkındalık yaratmak amaçlanmaktadır. Yine getirilen çözüm önerileri ile toplumsal cinsiyet eşitliği sorunlarına dayanan mobbingin ortadan kaldırılmasının kamuda daha güvenli ve huzurlu bir çalışma ortamı yaratacağını göstermek, kadınların iş yaşamından kopmaması ve performansının artmasının toplumsal faydaları olacağını göstermek hedeflenmektedir. Çalışma kamuda çalışan kadın personeli kapsamakla, kadın personele karşı mobbingi meydana getiren nedenler ile bu nedenlerin ortadan kaldırılması adına getirilmiş mevcut düzenlemeleri ve çözüm önerilerini ele almaktadır. Çalışmanın yöntemi olarak nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yapılmış ve kaynak yönünden ilgili literatürde yer alan araştırma bulguları ve Mevzuat Bilgi Sistemi'nden yararlanılmıştır. Çalışma, mevzuat incelenmesi neticesinde mobbing karşısında disiplin hukuku yönünden ne gibi yasal önlemler alındığını göstermek ve mobbing oluşturan sebeplerin önüne geçmek adına neler yapılabileceğinin tartışılması açısından önem arz etmektedir. Yapılan

* Yalova Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, Sosyal Politika Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi, busekalaycioglu@outlook.com

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

çalışmalar neticesinde mevzuat yönünden mobbing kelimesine yer verilen yasal bir düzenlemenin bulunmadığı, ancak gerek Anayasa ve gerekse kanunlarda mobbing olarak tabir edilen eylemlere karşı hak ve güvenceler ile yaptırımlar öngörüldüğü görülmüş, buna rağmen mobbingin açıkça disiplin mevzuatına konu edilmesi gerektiği, bu sayede hak arama hürriyet kapsamında bir belirlilik sağlanacağı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kadın, kamu, disiplin cezası, mobbing, disiplin hukuku

İklim Değişikliğinin Kadınlar Üzerindeki Etkisi

Prof. Dr. Elif YÜKSEL OKTAY *

Son yıllarda “iklimde meydana gelen değişimler ve etkileri” konusu gerek akademik camiada gerekse devletler düzeyinde en fazla tartışılan konular arasında yer almaktadır. İklim değişikliği ile sıcaklıkların artacağı, insan sağlığının olumsuz etkileneceği, bazı bitki ve hayvan türlerinin yok olacağı, bazı şehirlerin sular altında kalacağı, kuraklık veya artan seller ve/veya fırtınalar nedeniyle üretilen bazı ürünlerin artık üretilmeyeceği, hayvancılık yapılan bazı bölgelerde balıkçılığa, hayvancılığa imkan kalmayacağı, ticaretin olumsuz etkileneceği, gıda ve temiz su güvenliği konusunda sıkıntı yaşanılacağı, bütün bu etkilere maruz kalan kişilerin değişen iklim koşullarına uyum sağlayamadıklarında başka bölgelere hatta ülke dışında bir bölgeye göç edecekleri konuya ilişkin öngörüler arasında yer almaktadır. Dünya genelinde özellikle yalnız yaşayan kadınları veya annenin tek ebeveyn olduğu hanelerde hanenin yemek pişireni dolayısıyla yemeği pişirmek için yiyecek, temiz su, yakacak arayan, kırsal kesimde tarımla uğraşarak kendisinin ve yaşadığı hanenin geçimini sağlayan kadınlar iklim değişikliği sebebiyle meydana gelen olumsuz etkilere erkeklere nazaran daha fazla maruz kalmaktadırlar ve daha korunmasızdırlar. Söz konusu kadınların yanı sıra ücretsiz aile işçisi olarak tarımda, hayvancılıkta, ormancılıkta veya su ürünlerine ilişkin sektörde eşinin ya da aile bireylerinin yanında çalışan kadınlar iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine maruz kaldıklarında göç etmekte, göç ettikleri yerlerde iş bulamazlarsa da yoksulluk problemiyle karşı karşıya kalmakta veya ev kadını olarak hayatlarını idame ettirmektedirler. Keza Birleşmiş Milletler’e göre iklim değişikliğinin etkilerine ilişkin yapılan projeksiyonlarda iklim değişikliğinin bir sonucu olarak 2050 yılına kadar 160 milyona yakın kadın ve kız çocuğu yoksulluğa maruz kalacaktır. İklim değişikliğinin neden olacağı gıda güvensizliği problemi yaşayacak kadın ve kız çocuklarının sayısının 240 milyondan fazla olacağı; buna karşılık aynı problemi yaşayacak erkeklerin ve erkek çocuklarındaki artışın ise 131 milyondan fazla olacağı tahmin edilmektedir. Bu

* Yalova Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, Yalova Üniversitesi Rektörlüğü YÜKAM Müdürü, elifsel@gmail.com, elif.oktay@yalova.edu.tr

I. ULUSAL
KADININ VE AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ SEMPOZYUMU
13-14 ARALIK 2023
YALOVA

çalışmada iklim değişikliğinin kadınları nasıl etkilediği/etkileyeceği olumsuz etkilerin yaşanmaması için yapılan ulusal ve uluslararası çalışmalar da göz önüne alınarak incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: İklim değişikliği, kadın, toplumsal cinsiyet

SEMPOZYUM ALBÜMÜ

AÇILIŞ KONUŞMALARI

Sempozyum oturumlarına yönelik fotoğraflar için aşağıdaki sekmeye tıklayınız.

[Sempozyum OTURUM Fotoğrafları](#)